

VALITSUS

Tippjuhid ja arvamusiidrid lukkavad valitsusele hoo sisse

Täna annab ametivande Jüri Ratase uus valitsus. Ligi sada tippjuhti ja arvamusiidrit ütlesid, mis on nende meelest uue valitsuse kõige olulisem ülesanne. ▶ 4-7,33

Ärip30v

Ausalt ja kartmatult

Esmaspäev, 29. aprill 2019 nr 82 (6148) 3,90 eurot

Uus fiiberlaser 6 kW

Laserlõikus
Plasmalõikus
Gaasilõikus
Painutus

PlasmaPro OÜ, Plaadi 1, Pärnu
info@plasmapro.ee • www.plasmapro.ee

honda.ee

HONDA
The Power of Dreams

Hüper ***HYBRID***

Honda juhtmevaba Hüper Hybrid – läbi aegade parim CR-V

CR-V
HYBRID

Catwees OÜ Tallinn, Pärnu mnt 139, tel 650 3300; **Tartu**, Kalda tee 13, tel 730 0385; **Pärnu**, Ehitajate tee 2, tel 447 6176
Veho Eesti AS Tallinn, Paldiski mnt 100, tel 617 7080; **Agdeck-Auto AS Jõhvi**, Pargi 39, tel 332 1430; **Narva**, Võidu 19, tel 356 3311
ML Autoservice OÜ Kuressaare, Auriga keskus, Tallinna tn 88, tel 452 2550; **LX Motors OÜ Viljandi**, Tallinna 97b, tel 435 5421

Kombineeritud kütusekulu: 5,3-5,5 l / 100 km; CO₂: 120-126 g/km

Silhouette[®]
ICONIC EYEWEAR MADE IN AUSTRIA. SINCE 1964.

SA EI TAHA
ENAM KUNAGI
MIDAGI MUUD
KANDA

Proovi. Kanna. Armasta.

UUS
KOLLEKTSIOON
NÜÜD POES

Silhouette
prilliraamid
Eestis müügil vaid
Pro Optikas

prooptika.ee

PRO
OPTIKA
NÄEME SIIN

www.fifaa.ee

Uus trükitehnika
võimaldab meil
pakkuda just sellise
kujundusega särke,
mida oskate soovida!

TÄHISTAME KOOS
EESTI LAULU JA TANTSU JUUBELIAASTAT!

KEVADE- KUULUTAJA

UUS SUBARU OUTBACK 2019

SUBARU OUTBACK 2019 ON KOHAL!

Õige varustusega võib igast päevast saada meeldejääv seiklus. Nelikvedu, automaatkast ja maailmaklassi juhiabisüsteem EyeSight põhivarustuses – uue Subaru Outbackiga oled alati esimesena kohal. Ülejäänud on juba sinu teha.

Uuenenud Subaru Outback alates 31 800 €

subaru.ee

Keskmine kütusekulu ja CO₂ heitmed (NEDC/WLTP): 7,3/8,6 l/100 km, 166/193 g/km.
3 aastat tasuta hooldust läbisõidul 15 000, 30 000 ja 45 000 km.

**3 AASTAT TASUTA
HOOLDUST**

SUBARU

Confidence in Motion

KOGEMUS

Mitte ainult kulturist, vaid ka ettevõtja

Ott Kiivikas pole mitte ainult edukas sportlane, vaid talle kuulub ka mitu edukat ettevõtet – toidulisandid, koolitus, treeneritöö. "Ettevõtlus on minu puhul hobiga seotud," viitas ta oma edu valemile. ▶ 28-29

MAKSUSÜÜDISTUS

Tartu Milli juhtumis jäi prokuratuur alla

Riigikohus ei võtnud menetluse riigiprokuratuuri kaebust Tartu ringkonnakohtu otsuse üle, mis mõistis Tartu Milli maksusüüdistuses kõik õigeks. Prokuratuuri koostatud süüdistuses oli olulisi puudusi. ▶ 8-9

DEBATT

Luik, haug ja vähk Euroopa Parlamendis

Kuidas peaksid Eestist valitud saadikud Euroopa Parlamendis Eesti asja ajama? Valimistel üles seatud kandidaadid Taavi Rõivas Reformierakonnast ja Anti Poomlamets EKREst on enamikus küsimustes eri meelt. ▶ 12-13

PÄEVA TEGIJA

Jüri Vipsi poeg ostab suure hulгимүүгiiäri

Hulgikaubandusettevõtte AbeStock ostab Armin Kõomägi, Indrek Prantsi ja Sven Mansbergi osalusega ASi Sales-Star toidu- ja esmatarbekaupade hulгимүүгiiäri. Mõlemad ettevõtted esindavad kümneid tuntud kohalikke ja rahvusvahelisi kaubamärke. Tehing jõustub pärast loa saamist konkurentsiametilt. AbeStocki omanikettevõtte ASi ABC Grupp nõukogu esimees **Mart Vips** ütles, et AbeStock soovib laiendada tooteportfelli ning osutada täiendavaid teenuseid, näiteks kaubamärgi turundust ning tootepaigutusteenust. ABC Grupi loonud Jüri Vips suri mullu sügisel pärast pikka võitlust raske haigusega.

▶ Loe lisaks lk 2

Ärip30v

Ausalt ja kartmatult

Esmaspäev, 29. aprill 2019
nr 82 (6148) 3,90 eurot

EUR/USD
1,115 ▲

USD/EUR
0,896 ▼

EUR/SEK
10,608 ▼

EUR/RUB
72,331 ▲

Nord Pool
53,49 ▲

Euribor
-0,229

VALITSUS

Otsustajad annavad suuna kätte

Uue valitsuse olulisimad ülesanded sõnastas ligi sada tippjuhti ja arvamusliidrit. ▶ 4-7, 33

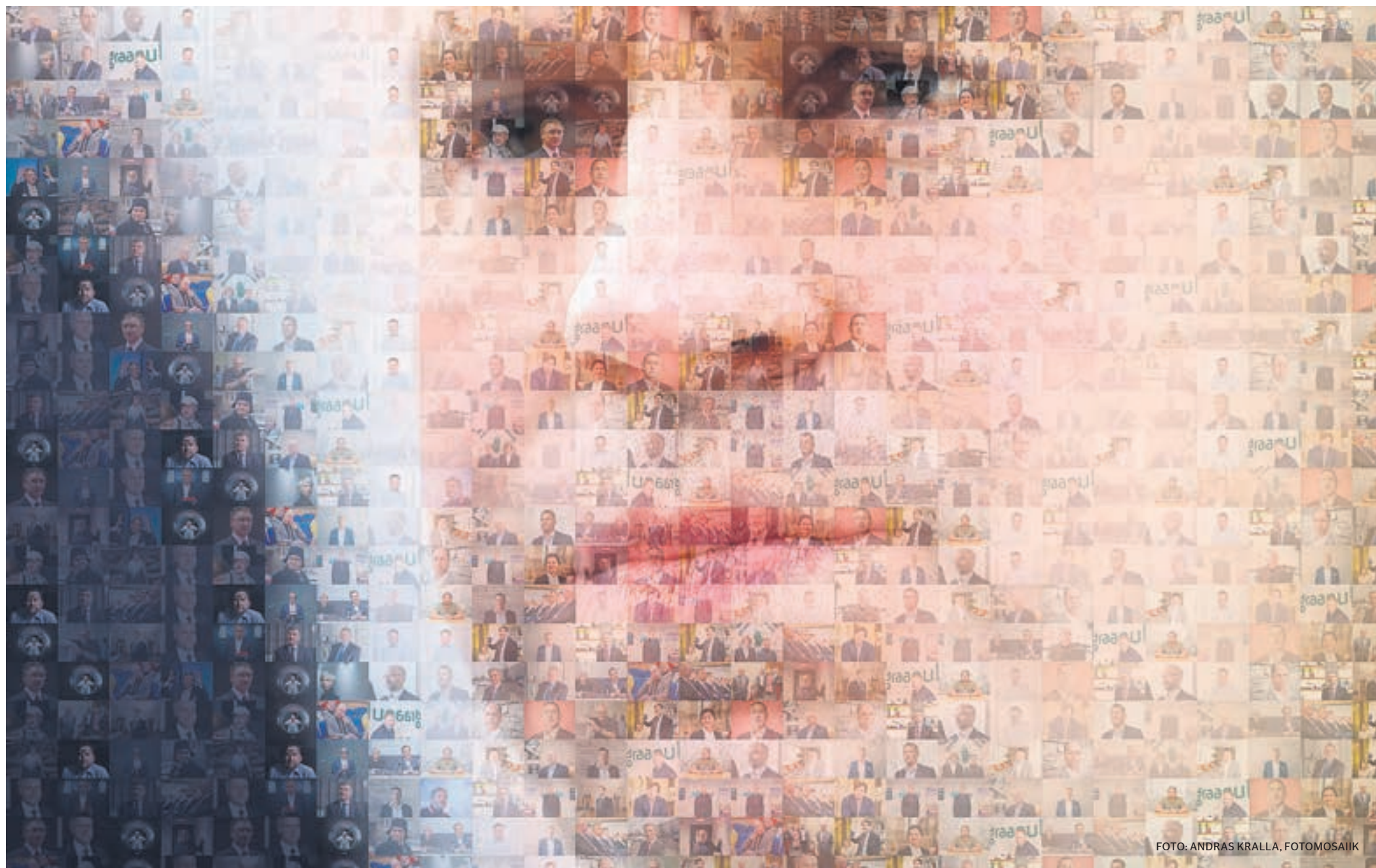

FOTO: ANDRAS KRALLA, FOTOMOSAIK

ROIGASAEDADE valmistamine ja paigaldamine

ROIGASAIAD OÜ

- tel 509 2933
- info@roigasaiad.ee
- www.roigasaiad.ee

TÄNA ÄRIPÄEVA RAADIOS

Mida andsid teada arvamusliidrid?

7.00-10.00 "Hommikuprogramm". Värske majandusinfo kõrval räägime suurest Eesti arvamusliidrite küsitlusest ja kahest konkurentsi võime raportist. Stuudios on arvamusloimetuse juht Neeme Korv ja Infopanga kinnisvarahalduse ja mootorsõidukite müügi konkurentsiraportite projektijuht Marge Thetloff. Saatejuhid on Meelis Mandel ja uudistetoimetaja Rivo Sarapik.

11.00-12.00 "Kuum tool". Millised on ettevõtjate ootused uuele valitsusele ja ministritele ning kui püsiv on Jüri Ratase uus valitsus, sellest räägime ettevõtjate Meelis Kubitsa ja Ivo Suursooga. Lisaks räägime Ukraina uuest presidendist, erakondade rahastamise läbipaistvusest ja teistest viimase nädala kuumadest teemadest. Saatejuht on Aivar Hundimägi.

12.00-13.00 "Juhi jutud". Saates on külas Karoli Hindriks, kes tüürib hetkel tööseikluste turgu Jobbatical. Ta räägib saates paar aastat tagasi aset leidnud tohutust muutusest, mis teda oma käitumises kannapöõret tegema pani, kuidas mitmekultuuriline töötajaskond aitab ettevõtet edukamaks muuta ning miks ta sihilikult ebamugavust oma ellu toob. Saatejuht on Rivo Sarapik.

13.00-14.00 "Maksu- ja tolliamet annab nõu". Saates kõneleme sellest, millised on probleemid ja väljakutsed pakisaadetiste kontrollimisega ning tollimaksu kogumisel. Saates on külas Omniva pakiteenuste äriüksuse juht Marita Mägi ja maksu- ja tolliameti tolliosakonna juhataja Sven Suurraid. Saatejuht on Priit Pokk.

15.00-16.00 "Lavajutud". Saatega paneme punkti Gaselli Kongressile. MyFitnessi juhatuses Erkki Torn räägib loo sellest, miks nad masu ajal Eestist välja ei saanud ning kuidas nad on laienemise ajal suutnud hoida oma meeskonda koos ja tiptasemel. Teises saatepooles on laval Eesti esiriimar ja helikunstnik Tom Urb *alias* Reket.

► Äripäeva raadiot saab kuulata Tallinnas ja Harjumaal sagedusel **92,4 MHz** ning igal pool mujal Äripäeva veebi kaudu.

Häid majandusmõtteid hoiab liinil Tallink!

▲ Jüri Vipsi rajatud ABC Gruppi kuuluv AbeStock soovis laienemisega saada juurde nimetusi tooteportfelli, aga ka hulgikaubanduses kompetentseid töötajaid. FOTO: ERIK PROZES

HULGIKAUBANDUS

AbeStock läks partnerit otsima, aga hakkas omanikuks

Smarteni lattu kolinud ja selle omanike hulgifirma ostmisega kaks korda suuremaks kasvav AbeStock plaanib edaspidi vaadata Läti ja Leedu poole.

KRISTJAN PRUUL
kristjan.pruul@aripaev.ee

Äripäev

ABC Gruppi kuuluv hulgikaubandusettevõtte AbeStock AS läks algul uut ladude partnerit otsima, aga lõpuks ostis hoopis uue ettevõtte.

"Eesti turg on väike ja kõik teavad kõiki. Kui otsisime uut lao- ja logistikakoostööd, siis selle raames rääkisime Smarteniga ja nii need jutud algasid," selgitas AbeStocki tegevjuht Margus Leiar tagamaid tehinguid, millega lõpuks osteti Smarten Logisticsi omanikelt hulgimüügiga tegelev ettevõtte Sales-Star.

"Ostisime tooteportfelli pärast"

Sales-Stari ostes sooviti Leiari sõnul ennekõike saada selle tooteportfelli, aga ka inimesi, kes ostetavas ettevõttes töötavad. "Kogu see komplekt on hea ja sobis," ütles ta.

Küsimusele, kas hulgimüügiturul tuleb praegu ellu jäämiseks laieneda või on praegu lihtsalt soodne aeg tehinguid teha, vastas Leiar, et küsimus on ikkagi mahu kasvatamises.

"Laienemine on vajalik, hulgimüük on mahuäri ja kapitaliprobleemi meil iseenesest ei ole. Hulgimüügi valdkond on väljakutseid täis, kaubandus muutub pidevalt ja meie peame ka kohanduma. Sellest ka soov suurendada portfelli ja saada uusi kaubamärke. Tuleviku ja edu alus on see, et oleks palju mahtu, et saaks pakkuda head teenindust partneritele," rääkis Leiar.

Aasta esimene pool on Leiari sõnul toonud suuri muutusi, dr Sterni kaubamärgi ostmise, logistikapartneri vahetuse ja Sales-Stari ostu järel keskendub AbeStock nüüd põhitööle. "Võib-olla järgmise sammuna vaatame Läti ja Leedu poole, sest seal meil mõned projektid on, aga struktuuri veel mitte," lõpetas Leiar.

Eelmised omanikud rõhuvad logistikale

"Meil on hea meel, et Sales-Stari äri jätkub nüüdsest AbeStockis, kellest saab selle tehinguga Eesti üks olulisemaid esmatarbekaupade hulgimüüjaid," ütles Sales-Stari nõukogu esimees Sven Mansberg presideates.

"See annab meile võimaluse keskenduda edaspidi täielikult logistikale. Ühtlasi saab AbeStockist Asi Smarten Logistics üks suurimaid kliente," lisas ta.

TASUB TEADA Tekib 40 miljoni eurose käibega firma

Sales-Star AS

Asutatud 2002

Omanikud Armin Kõomägi, Indrek Prants, Sven Mansberg ja Guido Kundla

Käive 2017. aastal 22,6 mln eurot

Puhaskasum 2017. aastal 200 000 ringis

Maksis omanikutulu 425 000 eurot.

Tegutseb peamiselt Eestis

Töötajaid 26

AbeStock

Asutatud 1991

Kuulub perekond Vipsi ABC Gruppi, kust leiab ka nt ABC Motorsi, Comarketite kauplused ja Solaris Toidupoe.

Käive 2017. aastal 21 miljonit eurot

Puhaskasum 2017. aastal 750 000 eurot.

Töötajaid 46

Mõlemad ettevõtted esindavad kümneid tuntud kohalikke ja rahvusvahelisi kaubamärke. Sales-Star toob AbeStocki esindatud Nestlé, Nescafé ja Maggi kõrval näiteks sellised brändid nagu Panzani, Paulig ja Salvest.

Tänavakivi 60 mm (hall)

5⁹⁰ €/m²

HEA HIND!

Hinnale lisandub käibemaks

rae RAE KIVITEHAS

www.raekivi.ee tel 5550 0560

KOLIMISTEENUSED

Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

Sisuturundus on oma kauba, teenuse, firma tutvustamine huvitavate lugude jutustamise kaudu. ST teenib alati tellija turunduslikke eesmärgi.

▲ Leho Kuusk - ABB AS-i tööstussegmenti juht Balti riikides

ABB loodud OPICS võimaldab tootmisprotsessi optimeerimist

Tööstuste digiteerimine on tulnud, et jääda. Enam pole küsimus selles, kas (jah!) ja millal (kohe!), vaid kuidas?

ABB teab vastust. Ettevõtte loodud digilahenduste platvormi Ability™ üks lahendusi OPICS (Online Process Information Collection System) võimaldab mõõta tootmis- seadmete efektiivsust ja saada ülevaade toodete valmistamise tsükliagadest ning seeläbi optimeerida tootmisprotsessi.

OPICS sündis sisemisest vajadusest

Üksikute masinate tootekohase informatsiooni ühendamine OPICSis loob võimaluse visualiseerida ja analüüsida etapiti kogu toote valmistamise protsessi. OPICS aitab reaajas jälgida võtmenäitajaid ja trende, et vajadusel kohe tegevusi korrigeerida. OPICS on paindlik ja nutikas tööriist, mis luuakse igale kliendile just tema vajadusi toetama.

OPICS sündis tegelikult enda vajaduste kaudu ja sai loodud ABB mootorite ja generaatorite tehasele. „Probleem seisnes selles, et kuigi meil on suutlikud masinad ja maailmatasemel majandustarkvara, jäi ikkagi vajaka infot, kui hästi masin töötab, milline on selle tootlikkus, kuidas arvestada seisakuid ja vähendatud koormusega tööd. Tänapäeval ei piisa teadmisest, et masin ei tööta, vaid tulemuste tõhustamiseks on vaja teada seisaku põhjuseid,” selgitab ABB ASI tööstussegmenti juht Leho Kuusk.

Tööstusautomaatika ja infotehnoloogia

Targad digitaalsed lahendused teenivad täna eesmärgi parandada tootlikkust ja vähendada keskkonnamõju. ABB pakub Balti riikides eelkõige nelja tüüpi digitaalset lahendusi: protsesside elektrifitseerimisena, IT- ja OT-lahendustena, roboti-

seeritud tootmisliinidena ning tarkvaralahendustena.

Esialgselt tehakse alati selgeks tootmis- ettevõtte või üksuse vajadused ja ootused. Tavaliselt on selle tegevuse sisu ettevõtte juhtide ja tootmisüksuse vajaduste ning reaalse andmete „kokkuhoonistamine“.

Juhid peavad suutma hinnata erinevate tootmisüksuste panust ning ennustada toodangumahtusid. Samuti peaks juhtide kompetentsi kuuluma üksuste tulemusnäitajate analüüs ning strateegia ja eesmärkide ühtlustamine.

Tootmisspetsialistidelt oodatakse mõistagi infot kõikvõimalike tootmisspetsiifiliste finesside kohta, aga ka n-ö holistilist vaadet kogu tootmisahelale ning tootmistüklite vaheliste seoste tõlgendamist.

OPICS aitab saadud andmed tõlgendada tellijale arusaadavasse keelde ning tagada sealjuures andmekvaliteedi. Kuuse üksuse spetsialistid on viinud OPICSi tasemele, kus on tootmisprotsessi kerge kasutada ja paindlik visualiseerida. „Kuna OPICSi arendusinsenerid on meie oma meeskonnas, on võimalik OPICSi puhul teha kliendile ka „rätsepatööd“,“ märgib Kuusk.

OPICS on eeskätt tootmisettevõtte inseneri liides andmete analüüsiks ja operaatoriliides konfiguratsiooniks. See nõuab lahenduselt erakordset funktsionaalsust, mida on Kuuse sõnul ka arvesse võetud.

Operaatoriliides on puutetundliku ekraaniga operaatori vaade igapäevaseks kasutamiseks. Seadme olekut jälgitakse füüsiliste signaalide või andmeside liidese kaudu. Operaatori identifitseerimine toimub RFID-kaardi kaudu. Opera-

”Operaatoriliides on puutetundliku ekraaniga operaatori vaade igapäevaseks kasutamiseks. Seadme olekut jälgitakse füüsiliste signaalide või andmeside liidese kaudu.

toriliidesel on olemas sündmuste logi ja tootekohased andmed.

OPICS – ABB kogemus

ABB võttis OPICSi kasutusele esmakordselt mootorite ja generaatorite tehases.

Milline oli tulemus?

Tootmisjuht sai kiire ülevaate seadme kasutusest, ajakadudest, seadistuseagadest ning 24-tunnise ülevaade operatiivkoosolekuteks. Inseneridel oli võimalus esmaseks analüüsiks, kadude põhjuste selgitamiseks ning parendusettepanekute tegemiseks. Kvaliteedijuht sai hõlpsamini koostada hooldusraporteid ja hinnata hooldusvälpasid. Tehase juht sai võrrelda planeeritud tootlikkust tegelikkusega ja hinnata tootmisvõimsusi ning teha investeeringuotsuseid.

Kuusk rõhutab, et esimese tellimuse täitmisest saadi kogemus, mida on võimaliku üle hinnata. „Näeme tulevikuvisioni OPICSi laiendamist, sest tööoperatsioonid vajavad jälgimist ka individuaal-

sel tasemel – kuidas need arenevad ajas uue töötaja ja uue toote puhul?“ märgib Kuusk. „Samal ajal on oluline ka integreerimisvõimekus, sest iga tööoperatsiooni- ga tekib tootele kulu ERPs (enterprise resource planning) ning see vajab seadmete andmeühendust ERPga. Samuti peab analüüsiprotsess võimaldama kogu tootmis- protsessi digitaalne sidumist nii tootmis- voo jooksva analüüsi kui ka planeerimise ja juhtimisega.“

„Kindel on üks – digitaalselt ühendatud seadmed võimaldavad kogu tootmisprotsessi optimeerimist ja see on nii OPICSi kui ka kogu ABB tulevik,“ resümeerib Kuusk.

ABB AS
Aruküla tee 83
75301 Jüri, Harjumaa, Eesti
Tel +372 5680 1800
contact.center@ee.abb.com

ÜLESANDED

Uus valitsus alustab. Mida soovitab kahtlev eliit?

▲ Koalitsioonierakondade juhid Mart Helme, Jüri Ratas ja Helir-Valdor Seeder.

Päeval, mil Jüri Ratase valitsus annab riigikogu ees ametivande, on Eesti otsustajad ühtaegu nii ärevil kui ka elevil. Oodatakse Eesti senise edu hoidmist, aga ka mõtteviisi muutust. Üksjagu on neidki, kes kahtlevad koalitsiooni töövõimes.

NEEME KORV
neeme.korv@aripaev.ee

Äripäev

Äripäev küsis enam kui 300 Eesti ettevõtjalt, juhilt ja arvamustliidrikt, mis peaks olema Jüri Ratase teise valitsuse prioriteetseim tegevussuund. Toimetus sai ligi 100 sisukat vastust, mis peegeldab selgelt, et vaimne eliit on kõike muud kui ükskõikne.

Muutusi oodatakse, aga samavõrd peljatakse. Vastustes väljendatakse muret ühiskonna lõhestatuse ja viimasel ajal võimendunud pingete pärast. Harju Elektri juhatuse esimehe Andres Allikmäe meelest on tänane valik ajanud kogu ühiskonna kahte või mitmesse gruppi rohkem kui kunagi varem. Infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni liidu asepresidendi Ivo Suursoo sõnul tuleb uuel valitsusel arvestada, et raha napib ja valijad on varasemast jõulisemalt polariseerunud. Investor Jaak Roosare täiendas: "Esimene suund peaks olema ühiskonna maharahustamine."

Allikmäe juhatuse esimees, produtsent Ivo Felt nentis, et uuel valitsusel on olulisima asjana vaja maha tõmmata ühiskonnas pikalt vindunud ja viimasel ajal eriti reljeefsest esile kerkinud pinged.

FOTOD: LIIS TREIMANN,
ANDRAS KRALLA,
ANDRES HAABU

LOE ÄRIPÄEVAST

Arvamuslood juhtidelt ja arvamustliidritelt
www.aripaev.ee/arvamusd.

Kvoodid tuleb maha võtta

Ettevõtjate kõige häälekam sõnum kõneleb tööhõpuuudusest.

ASI Infotark tegevdirektor Jüri Ross ootab, et valitsus seaks eesmärgiks majanduse arendamise, kus peamine probleem on välisest tööhõpu kasutamisele kehtestatud ebamõistlikud piirangud. "Miks peaks maksma maasikakorjajale riigi keskmist palga, aga mitte mediaanpalka või 80% mediaanpalkast? Seda tuleb lahendada kõigepealt sellepärast, et ükski riigikogu ja valitsuse liige ei taha, et ta tütar valiks õmbleja- või koristajaameti ja poeg hakkaks keevitajaks või kaevuriks." Samas pole Rossil poliitikutesse erilist usku. "Soov valijatele meeldida ületab julgust rääkida tõtt, et ilma välisest tööhõpu haigekassa, pensionide, hariduse, kultuuri ja muu kasv ja toetamise suurendamine ei ole võimalik."

LHV panga ettevõtete panganduse juht Indrek Nuume sekundeeris: "Eesti majandus ei saa kasvada, kui me piirame seatavate töketega Eesti majanduse heaks tööd teha tahva inimeste arvu."

Ehitustrusti juhatuse esimees Kaido Somelar tunnetas, et majanduslangus hingab ettevõtjale kuklasse. "Sisendite kallinemine, palgasurve. Seejuures rääkida täie tõsi-

☞ Kas poleks siiski kõigile lihtsam ja kasulikum probleemide silma vaadata ja lõpetada rangete kvootide kaudu välisest tööhõpu piiri taga hoidmine?

▲ HKScan Estonia juht
Anne Mere

dusega võõrtööhõpu piiramisest hirmutab. Nõus, see peab olema reguleeritud, maksud makstud. Kõige rohkem vale oleks, kui see võimalus lihtsalt lukku keerataks."

Infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni liidu asepresident Ivo Suursoo ütles, et majanduse kiireks ergastamiseks tuleks lubada ajutine ametlik tööhõpu kvoodivabalt Eestisse järgnevat paariks aastaks. "Sellega muudetakse de facto olukord – võõrtööhõpu on Eestis – seaduslikuks ja mitteametlike töötajate pidamise mõte kaoks."

Investor Heldur Meerits leidis, et sõjapõgenikest pole suuremat abi tööhõpu probleemile loota, küll aga majandusmigrantidest, kes tulevad siia raha teenima. Robotexi rahvusvaheliste suhete juht Sander Gansen rõhutas, et peame tulijad paremini vastu võtma ja pakkuma tuge, nagu ingliskeelne arstiabi ning lasteaija- ja koolikohad.

Digiriik ja haridus

Eesti peab olema rahvusvaheliselt tuntud kui investeeringute ja arenduste sihtriik.

"Me võime alati öelda, et ei taha midagi ega kedagi oma hoo- vi, aga tugev majandus ja huvitavad töökohad on ainuke garanti, et ka meie lapsed ja lapselapsed siin riigis elada ja toimetada tahavad," ütles Graanul Investi juhatuse esimees Raul Kirjanen.

"Valitsus peaks tegema kõik,

▲ Graanul Invest juhatuse esimees
Raul Kirjanen

et Eesti annaks maailmale endiselt selliseid asju nagu Skype, TransferWise, Bolt, RealEyes. Toetama ja mitte pidurdama Eesti kõige edukamat majandusharu, mille tööhõpujaks on mitu korda kõrgem Eesti keskmisest, milleks on teadus," ütles akadeemik Jüri Allik. Tema sõnul oleks tark hakata müüma meie väga head ülikooliharidust kogu maailmas.

Riik korda

Peaegu iga teine küsitletud ettevõtja pidas vajalikuks viia ellu riigireform.

"Pean silmas mitte mehaanilist ametnike arvu vähendamist, vaid süsteemset riigiparaadi ümberehitust, millega muudetakse ministeeriumide silotornide probleem, kus toimub palju dubleerimist. Kui riik küsib andmeid, siis nende andmete esitamine peaks olema ühekordne ehk me peaks looma nutikama andmehaldusvõimekusega riigi," põhjendas Indrek Nuume.

Bürokratiale tuleks panna pidur, nentis Saidafarmi omanik Juhan Särgava. "Paluks, et uus valitsus lõpetaks seaduste kui saiapätside lõputu küpsetamise, et mõnestki seadusest saaks ka lihtne talupidaja aru."

Go Grupi suuromaniku Tiit Pruuli hinnangul on mitmes küsimuses valitsusel ühis-

osa raske leida, aga riigireform võiks olla konsensusel koht. "Näen Keskerakonna tahet ja minister Jaak Aabi huvi teema vastu. EKRE mässumeel oleks ses küsimuses võimalik rakendada produktiivsesse voolusängi," leidis Pruuli.

▲ Go Grupi suuromanik
Tiit Pruuli

Pensionimure

Teise pensionisamba reformi asjus lähevad arvamused kahte lehte.

Investor Keith Siilats tervitas võimalust pensionifondi ise hallata, tuues eeskujuks USA investimiskonto. Seevastu Indrek Nuume LHVst oli kriitiline: "Kui teise samba fonde raha vabaks antakse, siis on ülimalt tõenäoline, et suur osa inimestest tarbib oma säästus ära." Tema sõnul tuleks motiveerida teise samba fonde investeerima Eesti majandusse, et meie ettevõtted läheksid ja ostaksid teiste riikide majandusi.

Pikem vaade majandusele

Ragn Sellsi juhatuse esimehe Rain Väana meelest on valitsuse kõige suurem ja olulisem eesmärk kujundada Eesti visioon 2030 või 2050 nii, et see oleks üheselt arusaadav ja tulemused ka mõõdetavad.

Nasdaq Tallinna juhatuse esimehe Kaarel Otsa sõnul on oluline hea ettevõtluskeskkonna hoidmine. "See, et majanduskasvu veavad ettevõtted, tundub elementaarne, kuid vajab sagedast meeldetuletamist," ütles ta.

▲ Tallinna börsi juht Kaarel Ots

Üks anonüümsust palunud suurettevõtete juht rõhutas, et ettevõtlusvabadusega ei ole olukord parimas korras. Aptekide tegevuspiirangud ja 5G-litsentside jagamine olid tema hinnangul näited, kus riik kahjustab investorite huve. Probleem on ka suurte taristuprojektide rajamisega, kus valitsus kipub käituma tuulelipuna.

Akadeemia peatoimetaja Toomas Kiho hoiatas Rail Balticu tüüpi ülirajatiste eest, mis "koormavad tarbetult ja osalt pöördumatult nii meie looduslikku kui ka majanduslikku keskkonda".

Majandusel läheb päris hästi ja sellel ajal ei tohiks kindlasti riigieelarve populaarsete lubaduste täitmiseks laenu võtta ega eelarvet miinusesse lasta, hoiatas Raul Kirjanen. "Kas suuri infrastruktuuri objekte peaks kõrgete ehitushindade juures ehitama, on lähenev küsimus, ma pigem säästaks ja aitaks majandust, kui sellel abi vaja on, mitte ei kuumendaks seda üle."

Valitsuse prioriteet peaks olema stabiliseerida riigieelarve ja lõpetada üle võimaluste kulutamine, samuti tunnistada piirikaubandu-

se negatiivset mõju aktsiisilaekumistele ja jõuda lõpuks adekvaatsete aktsiisilaekumiste prognoosideni, leidis Olerexi omanik Antti Moppel.

Värskelt asutatud Holm Banki juhatuse esimehe Indrek Julge meelest on tähtis maksukeskkonna stabiilsus. "Loodan, et uus valitsus pole maksupoliitilistes muudatustes ettevõtluse pidur, ei kasvata bürokraatiat ja võtab väikeettevõtjaid riigi arengu vedurina, mitte riigieelarve katteallikana."

"Ootame, et ettevõtluskeskkond oleks stabiilne ja ennustatav ning ka suurettevõtete jaoks toetav, sest suurettevõtted investeerivad tulevikku, inspireerivad ettevõtlust ja ettevõtlikkust, koolitavad spetsialiste ning hoiavad turu stabiilse ka raskel ajal," märkis HKScan Estonia juhatuse esimees Anne Mere.

Ettevõtja Tõnis Palts lootis aga, et valitsus avab "investeermise värvad riigi arengusse". Tema sõnul tuleb Euroopa Liidus läbi rääkida, et meil lubatakse investeerida laenu infrastruktuuri ja haridusse sama palju kui arenenumates riikides. "See on võimalik, kuna Reformierakond ei sega," arvas Isamaa erakonda kuuluv Palts.

Rahandusministeeriumi asekancler Dmitri Jegorov rõhutas nii-öelda pika viinaga teemade tähtsust. Näiteks tervishoid ja ravijärjekorrad, hariduse ja eeskätt kutsehariduse kvaliteet ning vastavus tööturu vajadustele, toimivad transpordiühendused.

▲ ettevõtja Tiit Vähi

Ettevõtjast ekspeaminister Tiit Vähi rõhutas aga Putini-Kaljulaide kohtumise valguses naabritega suhtlemise tähtsust: "Loodame, et kunagi ratifitseeritakse ka piirileping, koostöö kaudu kasvab Eesti majandus ja väheneb sõjahirm."

» Loodan, et uus valitsus võtab väikeettevõtjaid riigi arengu vedurina, mitte riigieelarve katteallikana.

◀ Holm Banki juhatuse esimees Indrek Julge

Võrdsus, maksud

Ettevõtja Jüri Möis seaks valitsuse tegevussuunaks varalise ebavõrdsuse vähendamise.

Olukorras, kus Eesti on saavutanud 75% Euroopa Liidu elatustasemest, peaksid ka kodanike maksustamise printsiibid olema vähemalt 75% ulatuses euroopalikud, leidis Möis. Euroopa-üleste tulumaksu- või varamaksu reegleid pole küll olemas, aga põhimõtteliselt ei vaja Eesti Möisa sõnul teistsugust maksusüsteemi kui Soome, Rootsi või Saksamaa. "Eesti praegune maksustamissüsteem on jõukaid inimesi ülemäära soosiv. Kui lennundusega paralleelse tuua, siis Eestis saab justkui sõita äriklassis turistiklassi hinnaga. Münchenis Nordica lennukist väljudes pole ikkagi põhjust siemist uhkust tunda. Lufthansaga on isegi turistiklassis mugavam lennata, ainult eestikeelset teadustamist pole."

Ebavõrdsuse teema – sooline palgalõhe, Gini indeks – on olulisim ka TaTtech'i professori Rainer Katteli meelest. "Kui see endiselt süveneb, siis on see halb nii majanduslikus mõttes, vähem kvaliteetset tööd jõudu, kui ka süvendab ühiskonna lõhestumist ning radikaliseerumist."

Tartu Ülikooli Pärnu kolledži direktori Garri Raagmaa sõnul tuleb valitsusse jõudnud erakondadel oma valijatele tõestada, et regionaalpoliitikat annab teha. Palgalõhe Harjumaa ja muu Eesti vahel on kasvanud liiga suureks, kohtadel on vaja väikeettevõtteid, kes suudavad eksportida.

KOMMENTAAR Püsigu koos

MART KIVASTIK kirjanik

Mulle oleks olnud oluline mets ja Rail Baltic.

Kuna selles mingit muutust ei toimu, olen selle valitsuse vastu täiesti ükskõikne. Nagu elaks võõral maal. Lubati palju, aga vist ei juhtu üldse midagi. Ma arvan, et selle valitsuse põhieesmärk on lihtsalt püsida. Seegi pole lihtne.

Harigu ennast

ALAR TAMMING ASI Tavid nõukogu esimees

Tavidis kuulub kohustusliku kirjanduse nimekirja Francois Jullieni "Tõhususe traktaat".

Seal on kokku võetud Hii-na juhtimistarkus. Kui rääkida uue valitsuse prioriteetidest, siis mina paneksin prioriteediks see raamat uue valitsuse ministritel esimese kuu ajaga läbi lugeda.

Riigireform ja idud

MEELIS KUBITS Corporate partner, kultuuri- ja diplomaatia edendaja

Usun, et enamiku erasektoris töötavate inimeste ootus on vähendada bürokraatiat ja viia ellu riigireform.

Mikropalve on hoida Eesti iduettevõtetele soodsat keskkonda. Isiklik ootus on teha korda spordi ja kultuuri rahastamine.

Resort Hotel & Spa
ESTONIA

Tellige sügissemnar juba kevadel ja saate seminariruumi poole odavamalt!
Majutusega seminarikliendile kingime lisaks Surnumeres hõljumise!

ÜLESANDED

“Mida vähem teevad, seda parem”

► Hekoteki juht Heiki Einpaul tunneb, et jõukaid ja ettevõtlikke inimesi sageli häbistatakse, normiks on saamas vaene ja virisev.

FOTOD: ANDRAS KRALLA, LIIS TREIMANN, ANDRES HAABU

Paljud arvamusliidrid kahtlevad Jüri Ratase teise valitsuse töövõimes või on lausa täielikult veendunud selle puudumises. “Mida vähem nad teeksid, seda parem,” kirjutas anonüümsust palunud kõrge riigiametnik.

NEEME KORV
neeme.korv@aripaev.ee

Äripäev

Reklaamiagentuuri Tank partner ja loovjuht Joel Volkov pelgab, et “populistide ja rahvuskonservatiivide mõjutatud valitsused” keeravad hapniku kinni ning ühiskonna areng peatub. Meediauurija Indrek Ibrus täiendab, et selle valitsuse prioriteetseim tegevussuund peaks olema mittemidagitegemine. “See tähendaks Eestile stagnatsiooni ja sellest on kahju, aga alternatiiv on veel hullem: et hakatakse avama seadusi ning seeläbi demokraatiat – võimude lahusust ennekoike – Eestis piirama.” Näiteks toob teadlane rahvusringhäälingu seaduse, mida oleks küll vaja tänapäevastada, kuid mida see võimuliit loodetavasti ei puuduta.

Hekoteki juht Heiki Einpaul tunneb, et jõukaid ja ettevõtlikke inimesi sageli häbistatakse, normiks on saamas vaene ja virisev. “Mida vähem teevad, seda parem, sest hästi tegemise võimalus praktiliselt puudub. Ja kõige parem oleks, kui omavahel ruttu tul-li läheksid. Siis tekiks ehk lootus uuesti liisandväärtuse tootmist soodustavate arengute nägemiseks,” leiab mullu aasta töösturiks valitud mees.

Ka kirjanik Rein Raud loodab, et valitsuse eluaeg ei kujune eriti pikaks ning see asendub kompetentsemaga: “Kõik see, mida nad tegelikult on lubanud teha, ei ole mu meelest eriti oluline või on pigem ohtlik, aga see, mida tegelikult oleks vaja teha (ebavõrdsuse vähendamine, keskkonnateemad, koolistüsteemi korrastamine) ei näi pakkuvat neile erilist huvi.”

Skeptikute ridu täiendas ettevõtja Jussi Pärnpuu, kelle meelest pole selle koalitsiooni võimule saamise motivaator olnud maailmavaade, eesmärgid ja veendumus, vaid puhas iha valitseda. “Võimul püsimine saab olema põhitegevus ja see ei ole ka lõpuni halb, sest mida vähem tegelikku ja päriselt reaalsusega haakuvat suudab koalitsioon korda saata, seda parem Eesti majandusele ja riigile tervikuna.”

Endine minister, diplomaat ja kirjanik Jaak Jõerüüt nentis, et valitsus hakkab palju tegelema iseendaga. “Kujundlikult resümeeerides: ka perfektse majandus- ja rahanduspoliitika, investeeringute ligimeelitamise ja äritegemise reaalse õhkkonna võib täielikult kraavi ajada valitsuse liikmete sobimatu või vastuoluliseks või kaootiliseks hinnatav retoorika teatud sensitiivsete puhkude ja sensitiivsete rahvusvahelisust puudutavate teemade puhul. Hoolikalt valitud sõnadel on suur väärtus ja jõud. Usaldusväärsus on aga Eesti kõige tugevam valuuta ning seda ei ole meil mitte kunagi üleliia,” leidis Jõerüüt, kelle meelest osutub tähtsaks, milline saab olema sõna ja teo vahekorra.

Infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni liidu juhi Ivo Suursoo sõnul paistab talle kõrvalt vaadates Eesti poliitikakujundamises ja riigijuhtimises valitsevat strateegilise juhtimise kriisi, mille ületamine pole kindlasti ühe valitsuse teema.

Vaimulik Toomas Pauli sõnul tuleks aga eelkõige leida koosmeel. “Et nii harali kiskuvad koalitsioonipartnerid mõistaksid, kuidas elu ja eriti riigi valitsemine ja majandamine on kompromiss, ning oleksid valmis oma utoopilisi soove kõrvale jätma,” põhjendas ta.

IMAGE WEAR
60 aastat tööriideid !

Soomest Tampereist pärit pereettevõtte Image Wear Oy tähistab septembris oma 60. sünnipäeva. Krapsakas kuuekümnene on nüüdseks kasvanud Soome juhtivaks ja Euroopa arvestatavaks tööriiete tarnijaks. Juubelit tähistatakse Image Weari esinduskauplustes üle kogu Soome ja Eestis.

Tere tulemast meie toodetega tutvuma Kadaka tööriiete kauplusse. Meie juurest leiad sobivad rõivad ja jalatsid paljude erinevate valdkondade töötajatele. Kui soovid, teeme eraldi pakkumise just Sinu ettevõttele sobivate toodete kohta!

PAREMAD TÖÖPÄEVAD!**image wear****image wear**Image Wear Tööriidevakauplus
Kadaka tee 46a
TALLINN 12915kadaka.kauplus@imagewear.ee
Tel. +372 666 49 41

www.imagewear.eu

Juubelinädal meie kaupluses 13.-17.05.19

BALTIKUMI SUURIM
ROOSTEVABA TERASE MAALETOOJA

www.kominox.com | sales@kominox.com

• Käsipuu süsteemid

Ideid valitsusele võimuliidu seest ja väljast

Martin Helme
rahandusminister (EKRE)
Kõige olulisem ülesanne on tagada eesti inimeste jõukuse kasv.

See tähendab palga ja ostujõu kasvu, mis toob omakorda kaasa ka pensionite kasvu. Selle saavutamiseks on vajalik nii riiklike investeeringute suuremahuline käivitamine, osa maksude (eelkõige aktsiisid, mh energiale) alandamine ekspordi konkurentsivõime parandamiseks ja tarbijate ostujõu suurendamiseks. Minu hinnangul on koalitsioonil olemas vajalik poliitiline tahe selle kõige saavutamiseks.

Eiki Nestor
endine riigikogu esimees (SDE)
Mis iganes valitsuse töökas peaks olema Eesti eakate ees kõige suurema võla heastamine.

Eestis ei ole suudetud luua süsteemset lahendust selleks ajaks, kui inimene vajab samal ajal nii ravi kui ka hooldust. Valimislubadused andsid siinkohal lootust, kuid uues leppes ma midagi ei näe. Selle asemel on kahjuks kokku lepitud tulevaste pensionäride vaesusse viimine teise samba hävitamise kaudu. Säästmiseks tuleks rohkem võimalusi anda ja mitte lammutada. Midagi head sellest valitsusest ei oota. Avatum ja sallivam osa ühiskonnast on õigusega ärevil. Lihtsalt liideti võimu nimel hääled kokku ja vaadatakse, mis saab. Kui mitte va-

Midagi head sellest valitsusest ei oota. Avatum ja sallivam osa ühiskonnast on õigusega ärevil.

Eiki Nestor

rem, siis järgmiste kohalike valimiste järel on see valitsus audis. Eesti kuvand väikese avatud ja edumeelse riigina on juba praegu määratud.

Jürgen Ligi

riigikogu liige (Reformierakond)

Parim, mida see koalitsioon tegema peaks, on laiali minna.

Neil pole valitsemiseks pädevust ega selleks kombinatsiooniks valija mandaati, samuti on nad valitud programmiliste lubadustega, mida pole kavatsetudki täitma hakata. Kui see tegu edasi lükkub, siis kindlasti on vajalik üks mitmetegemine – pensionisüsteem tuleb jätta lammutamata. Ei ole ainustki eksperitiisi, mis seda õigustaks, ega ainustki lahendust neile, kes ühe sambaga vaesusse jäävad. Ja paljud jäävad. Rahvastik vananeb, säästmisharjumust ega investeerimispädevust rõhuval enamikul rahuldaval määral aga pole. Probleeme teise sambaga tuleb käsitleda samast hävitamata ja üks alles jõustuv seadus tegeleb sellega.

Mida veel ei tohi teha, on retoorika muutmine. Hunt on parem kui hunt lampanahas. Tegemistest on eriti olulised kolm. Esiteks tuleb taastada eelarve tasakaal ja heastada senine ülekulu kasutamatest kuludest loobumisega. Teiseks tuleb viivitamatult alustada alus- ja koolihariduse eestikeelseks viimiseks. Loba eesti keele õppest ei lahenda venekeelse hariduse kehvat kvaliteeti ega halvemaid väljavaateid elus. Tuleks likvideerida maksusüsteemi kallal sooritatud vägivald. Aktsiisid viia 2017. aasta alguse

Tuleks likvideerida maksusüsteemi kallal sooritatud vägivald.

Jürgen Ligi

tasemele ning kehtestada ühtlane maksuvaba miinimum.

Raimond Kaljulaid

riigikogu liige (Keskerakond)

Esmalt võiks Eesti valitsusel üldiselt olla kõigile arusaadav ja selge tegevussuund, mis on ka välja öeldud.

Viimaste valitsuste probleem on olnud suurema strateegilise eesmärgi puudumine ja sellest ka suurem ebakindlus ühiskonnas – inimesed ei tea, kuhu me läheme. Prioriteet on mõistagi majandus, aga et see ei oleks liiga laialivalguv, siis täpsemini peaks Eesti ja Euroopa väga tõsiselt mõtlema, kuidas suured investeringuid teadus- ja arendustegevusse. Ma ei arva, et me mingi erilise konkurentsieelse saavutamise, kui kuhu-gi liikmesriiki veel mõnikümme meetrit laiema autotee ehitame. Vaja on olla targem, erksam ja innovaatilisem.

Euroopas on riike, kes suudavad teadus- ja arendustegevusse panustada üle 3 protsendi või ligi 3 protsenti SKTst – Soome, Taani, Saksamaa jne. Ja hästi elavad. Nii et see on tõsine küsimus.

Züleyxa Izmailova

erakonna Eestimaa Rohelised esimees

Jüri Ratase teise valitsuse kõige prioriteetsem tegevussuund peaks olema Euroopa Komisjoni heaks kiidetud

puhta planeedi visiooni täitumisele kaasa aitamine, mille teostamisest tulenevatest majanduslikest võimalustest ka Eesti osa võiks saada.

Valitsus peab lõpetama eraettevõtjate mere- ja tuuleparkide ehitusplaanide blokeerimise ja põlevkivimonopoli konkurentide tõrjumise. Koostama konkreetse plaani riigi energiajulgeoleku ja sõltumatus tagamiseks hajusalt paigutatud elektritootmisega. Kõiki riiklikke, ärilisi ja elukondlikke projekte tuleb planeerida looduslike ressursside maksimaalselt väärindava ringmajanduse prisma kaudu. Tuleb toetada ja eelistada ökoloogiliselt puhta toidu tootjaid maksusoodustuste ning roheliste riigihangete korraldamisega. Vähendada transpordireostust ja peatada ääremaastumine, renoveerides Eesti olemasolevat raudteevõrgustikku eratranspordiga konkurentsivõimeliselt. Peatama Rail Balticu planeeritud kujul.

Aivar Sõerd

endine rahandusminister, riigikogu liige (Reformierakond)

Majandusarengus peaks olema kõige prioriteetsem tegevussuund tark majandus. Selleks on vaja seada fookus innovatsioonile ja uutele tehnoloogiatele.

Senisest enam on vaja investeringuid teadus-arendustegevuseks, haridusvaldkonda ja ettevõtlust toetavasse infrastruktuuri. Investeeringud haridussüsteemi on võtmetähtsusega, sest majanduses napib hea hariduse ja kvalifikatsiooniga tööjõudu. Laristava eelarvepoliitika tõttu on aga võimalused tootlikeks investeeringuteks tulevikus piiratud.

Puitmaterjal müük

PLAANER
Puitmaterjal

US Plaaner OÜ
kauplus-puuhall

www.plaaner.ee

E-R 8.30 – 17.30
L 9.30 – 14.30
P – suletud

Reldori tööstusküla
Suur-Jõe 67, Pärnu
tel: 447 8490, 511 7404
e-post: info@plaaner.ee

◀ Tartu Milli vabanes maksusüüdistuse koor- mast, kuna võltsarveid organiseerinud töötaja ajas taga isiklikku kasu, mitte ei üritanud ettevõtte maksu- kohtustust vähendada.

FOTO: VÄINU ROZENTAL

KOHTUASI

Prokuratuur põrus Tartu Milliga

Riigikohus ei võtnud menetlusse riigiprokuratuuri edasikaebust Tartu ringkonnakohtu otsuse üle, mis mõistis Tartu Milli maksusüüdistuses kõik õigeks. Ringkonnakohtus on juhitud tähelepanu prokuratuuri koostatud süüdistuse olulistele puudustele.

KRISTEL HÄRMA
kristel.harma@aripaev.ee

Äripäev

Sellega jääb kehtima Tartu ringkonnakohtu veebruaris tehtud otsus, mis jättis muu- mata Tartu maakohtu otsuse ASi Tartu Milli, Leonid Dulubi ja Priit Saare õigeksmõist- mises maksukuriteos. Ringkonnakohus tühis- tas aga maakohtu eelneva otsuse selles osas, millega Dulub ja Saar olid tunnistatud süü- di kuulumises kuritegelikkusse ühendusse.

Tartu Milli õigusnõustaja Ivo Raudjärv ütles nii pärast Tartu maakohtu kui ka Tar- tu ringkonnakohtu otsust, et kohtuprot- sessi terve aja jalginute jaoks ei olnud ot- sus üllatuslik.

Raudjärv rääkis pärast ringkonnakohtu otsust, et kuritegeliku ühenduse puhul on ringkonnakohus tõenäoliselt lähtunud ri-

”Selline grupp, kes on leidnud kuritegude niši, kohe maffiaks tembeldada on natuke palju.”

Tartu Milli õigusnõustaja Ivo Raudjärv

gikohtu eelmise nädala otsusest ühes asjas, kus seda mõistet lahti seletati. “See ei ole vä- ga kuritegeliku ühenduse moodi, kui seal on natuke organiseeritum grupp, kes kuri- tegusid toime paneb. Selline grupp, kes on leidnud kuritegude niši, kohe maffiaks tem- beldada on natuke palju.”

Raudjärve sõnul olid nad endiselt sei- sukohal, et see, et kokkuleppemenetluses nõustus osa isikuid tunnistama Tartu Mil- li maksupettusele kaasa aitamist, ei tähen- da tegelikult midagi. “Ringkonnakohtu ot- sus ütleb ju väga selgelt seda, et esiteks ei va- basta see prokurööri tõendamisest ja teiseks see ei ole ka mittemingisugune tõend. See on tühi paber Tartu Milli mõttes.”

Võltsarved

Süüdistuse järgi esitas Tartu Milli ostujuht Dulub tööandja raamatupidajatele tasumi- seks võltsitud viljaostuarveid, millel olid vil- ja müüjana märgitud ebaõiged isikud. Raa-

KAHJURITEST PRIIKS!

Tomson OÜ
Teaduse 12-12, 75501 Saku
Telefon 5690 3944
E-post putukatorje@gmail.com
www.kahjuritoe.ee

◀ Tubliit areneva Cleveroni asutaja Arno Kütt on tänavu hulga tunnustust saanud: riigilt teenis ta Valgetähe IV klassi risti, KredEx andis eksporditeo auhinna, IT-ettevõtete liidult sai aasta tegija auhinna.

FOTO: ANDRAS KRALLA

TÖÖSTUS

Cleveron kasvab tohutu hooga

Pakirobotite tootja Cleveron te- gi eelmise aastaga rohkem käi- vet kui kõigi varasemate tegu- semisaastatega kokku.

Cleveron teenis mullu 48 miljoni eurose käibe juures 7,6 miljoni eurot tegevuskasumit. Ettevõtte müügitulu kasvas seejuures tunamullusega võr- reldes üle nelja korra, kasum aga lausa kümme korda.

Viimastel aastatel on Cleve- ron väga kiiret tõusu teinud – 2017. aastal oli ettevõtte müü- gitulu 11,22 miljoni, mis oli aasta varasemast 3,5 korda suu- rem, ja tegevuskasum 0,78 mil- jonit eurot.

Juhatus kirjutab värskest Äri- päeva Infopanka laekunud ma- jandusaasta aruandes, et mul- lu keskendus Cleveron globaal- se turuhaarde suurendamise- le. Selle peamiseks põhjuseks nimetab juhatus e-kaubandu-

se kasvust tulenevaid väljakut- seid, mis mõjutavad kaupmehi kõige tugevamini.

Mullu investeeriti kokku 6,5 miljoni eurot (2017. aastal 1,9 miljoni eurot). Majandusaas- ta põhiliseks investeeringuks sai arendus- ning tootmishoo- ne laiendus 3000 ruutmeetrit 10 500 ruutmeetriks.

E-kaubanduse mahtu maa- ilma jaekaubanduses hinna- takse 2019. aastal ligi 3 triljo- nile eurole ning ka järgmistel aastatel prognoositakse kasvu keskmiselt 16% aastas, viidatakse aruandes.

“Cleveroni tooted võimal- davad hoiustada suurel hulgal pakke väikese pinna peal ja väl- jastavad paki koodi sisestami- se peale kätte sekunditega, nii et paki saaja ei vaja klienditee- nindaja abi. Tänu sellele hoi-avad ettevõtted kokku väärtus-

likku kaubanduspinda ning nende töötajad hoiavad kokku pakkide kättemisele kulu- vat aega; ostja ei pea paki kätte- saamist pikalt ootama ja sääs- tab ka tellimiskuludelt,” leiab Cleveroni juhtkond.

Aruandeaasta lõpus töötas ettevõttes 142 töötajat, mida on 55 võrra enam kui aasta varem.

Laiendas tegevust Kanadasse

Cleveron teatas mullul sügisel, et laiendas oma tegevust Kana- dasse ja alustas koostööd Kana- da suurima jaemüüja Canadian Tire Corporationiga. Canadian Tire paigaldas viide kaupluses- se Cleveroni robotilise paki- automaadi.

Peale selle viib Cleveroni pa- kirobotid Kanadasse ka Amee- rika Ühendriikide suurim jae- müügikett Walmart.

Äripäev kirjutas aprilli al-

gul, et Cleveroni väärtpaberid on väga hinnas ja nendega kau- baldakse juba praegu. Baltimaa- de väärtpaberite keskdeposito- riumi Nasdaq CSD andmetel on Cleveronil 254 050 aktsiat, mis kuuluvad Cleveroni investorite- le – praegustele ja endistel töö- tajatele.

Äripäeva teada kaubeldi eel- mise aasta kevadel Cleveroni aktsiaga 250eurosel hinnata- semel, mis andis pakirobotite tootja turuväärtuseks 60 mil- jonit eurot. Sellest ajast alates on aga Cleveroni käive oluliselt hüpanud, mis tähendab, ka et- tevõtte turuväärtus on kõvas- ti kasvanud. Cleveroni investor Madis Müür on kuulnud tehingust, mis tehti 300 miljoni euro- se valuatsiooni pealt. See tähen- daks, et ühe aktsia hind on um- bes 1200 eurot.

ÄRIPÄEV.EE

matupidajad, kes arvete võltsitusest ei teadnud, kajastasid neid arveid maksuhaldurile esitatud Tartu Milli käibedeklaratsioonides. Selle tulemusena vähenes Tartu Milli käibemaksukohustus riigi ees.

Samas ei saanud Tartu Mill sellest kasu, kuna Dulubi korraldamisel maksti riigil saamata jäänud käibemaksuosa Tartu Millile vilja müünud ja arveid väljastanud vahendajatele. Ringkonnakohus nõustus maa-kohtuga, et Dulub ei esitanud arveid raamatupidajatele mitte selleks, et vähendada Tartu Milli maksukohustust, vaid selleks, et teenida isiklikku kasu. Nimelt maksid vilja vahendajad Tartu Milli juhtkonna teadmata Dulubile tasu selle eest, et ta ostaks süüdistuses märgitud arvete alusel nendelt Tartu Millile vilja. Seaduse järgi on maksuhaldurile valeandmete esitamine kuritegu üksnes juhul, kui seda tehakse maksukohustuse vähendamise eesmärgil.

Isiklik kasu nullis valeandmete süüdistuse

Kuna Dulub ei tegutsenud tööandja maksukohustuse vähendamiseks, vaid isiklikust saamahimust, ei täitnud ta maksukuriteo koosseisu. Süüdistust pistise või altkäemaksu võtmises prokuratuur Dulubile aga ei esitanud. Dulubi õigeksmõistmine maksuriteos tingis ka Tartu Milli ja Saare õigeksmõistmise.

Ringkonnakohus ei andnud lõplikku hinnangut sellele, kas Tartu Milli käibedeklaratsioonides esitatud andmed olid valed ja kas Tartu Mill peab riigile laekumata maksusumma hüvitama. Vaidlus selle üle jätkub.

Ringkonnakohus selgitas muu hulgas hiljutisele riigikohtu praktikale tuginedes ka kuritegeliku ühenduse tunnuseid. Sellel peab tervikuna olema mingi ülimuslikum ühine huvi ja eesmärk, mis ületab konkreetse üksikkuriteo või kuritegude toimepanemist. Kuritegelik ühendus peab olema selline, et ühenduse eksistents iseenesest kujutaks endast märkimisväärset ohtu avalikule julgeolekule.

TAUST

Prokuratuur süüdistas Tartu Milli käibedeklaratsioonides valeandmete esitamises, mille tulemusena jäi riigile laekumata käibemaksu üle 1,2 miljoni euro. Süüdistuse järgi esitas Tartu Mill käibedeklaratsioonides valeandmeid 2012 jaanuarist kuni 2013 septembrini. Toonast ostujuhti Leonid Dulubi süüdistati kaheksaliikmelise kuritegeliku ühenduse abil valeandmete esitamise organiseerimises.

Kohtueelse menetluse raames kogutud tõendid viitasid sellele, et ühenduse liikmed kasutasid üle 30 variäriühingu, mille kaudu näidati tegelikult mittetoimunud tehinguid. Nende eest koostati Tartu Millile võltsarveid, mille alusel kandis ta kuritegeliku grupi kontrolli all olevatele variäriühingutele raha.

Süüdistuse järgi jõudis võltsarvete alusel üle kantud raha sularahana tagasi ühenduse liikmeteni. Sularaha kasutati tegelikele teraviljamüüjatele vilja ja rapsi eest tasumiseks ning kuritegeliku ühenduse tegutsemise rahastamiseks, sh liikmetele tasumiseks.

See on nii näiteks juhul, kui ühendus kasutab oma eesmärkide vahetuks saavutamiseks või seda toetavaks tegevuseks vägi-valda või teisi hirmutavaid meetmeid, ostab ära riigiametnikke, mõjutab või üritab mõjutada poliitikat, meediat, avalikku haldust või majandust, on saavutanud või üritab saavutada turgu valitsevat või vähemalt olulist positsiooni mingil (kriminaalsel) tegevusalal.

Selles kriminaalasjas süüdistati Dulubi ja Saart kuulumises teravilja vahendamise ja käibemaksupettusega tegelevasse kuritegelikku ühendusse.

Ringkonnakohus leidis, et ühendus, millesse Dulub ja Saar väidetavalt kuulusid, ei olnud kuritegelik ühendus.

Ringkonnakohtu kolleegiumi hinnangul on prokuratuuri koostatud süüdistuses olulisi puudusi ja see ei vasta täiel määral selguse ja täpsuse nõudele.

Tehisintellekt ja andmeanalüütika turunduses
Growth hacking, CRO ja müük internetis
Internetiturunduse algajatele
Internetiturunduse asjatundja arenguprogramm

e-maili turundus
 google adwords
 kodulehe optimeerimine SEO
 google analytics
 reklaam facebookis
 wordpress

www.turundustreff.ee

KOHTUASI

Rein Kilgi kriminaalasi jõudis tagasi ringkonnakohtusse

Riigikohtu kriminaalkolleegium saatis reedese otsusega Tallinna ringkonnakohtule uueks arutamiseks ASI Pere kriminaalasja, milles Harju maakohus oli teinud süüdimõistva ja Tallinna ringkonnakohus õigeksmõistva otsuse.

Riigikohtu hinnangul ei põhjendanud ringkonnakohus õigeksmõistvat otsust nõuete järgi, ent ka maakohtu süüdimõistva otsuse jõustamiseks pole alust, kuna mitu süüküsimuse seisukohalt olulist asjaolu maa-ega ringkonnakohus ei käsitlenud.

Vaidlusalusel kriminaalasjas süüdistatakse Rein Kilki, Kaie Kilki, Neeme Raigi ja Kristjan Oolot Pere maksejõuetuse põhjustamises. Süüdistuse järgi asutasid nad 2012. aastal Pere ainuosalusega tütarühingu Pere Pagar OÜ, kuhu kandsid kogu aktsiaseltsi vara, millest osa müüdi edasi ning osa koormati ebamõistliku rendilepinguga.

Riigikohus saatis kohtuotsuse põhjendamise kohustuse rikkumise tõttu kriminaalasja uueks arutamiseks samale ringkonnakohtule teises kohtukoosseisus.

Maakohus leidis 2018. aasta 28. mai süüdimõistvas otsuses, et vara üleandmine oli kinke iseloomuga tehing, mis põhjustas Pere maksejõuetuse ja kahjustas võlausaldajate huve.

Ringkonnakohus hindas 2018. aasta 7. novembri otsuses, et Pere vara tütarühingule üleandmine on käsitatav kontsernisese sissemaksena, millega ei saanud emattevõtet kahjustada. Apellatsioonikohus varaga tehtud edasiste tehingute kahjulikkust ei analüüsinud.

Pärast ringkonnakohtu otsust Rein Kilki õigeks mõista otsustas prokurör eelmise aasta

novembris viia Kilgi kriminaalasja riigikohtusse.

Riigikohus osutas aga reedese lahendis, et ringkonnakohtu jättis põhjendamata, miks oli tegemist mitterahalise sissemaksega, mis ei saanud kahjustada Pere maksevõimet. Samuti pidanuks kohus hindama, kas ka juhul, kui vara üleandmine emaühingu maksevõimet ei vähendanud, võisid seda teha hilisemad varaga tehtud toimingud.

Seega tuleb asja uuel arutamisel hinnata, kas süüdistatavate teod kahjustasid Pere varalist seisundit. Samuti peab kohus asja uuel arutamisel hindama apellatsioonis esitatud teisi varrem käsitlemata jäänud väiteid.

Riigikohus saatis kohtuotsuse põhjendamise kohustuse rikkumise tõttu kriminaalasja uueks arutamiseks samale ringkonnakohtule teises kohtukoosseisus.

ÄRIPÄEV.EE

LAOME TRUMBID LAGEDALE

Opel Astra

Soodushind
19 290 €

Opel Insignia Grand Sport

Soodushind
25 990 €

Esmaklassilised automaatkäigukastiga laoad autod.

TULE JA VII KOHE KOJU!

Opeli saad nüüd Autospiriti esindustest

Autospirit Tallinn
Sõpruse pst 151

Autospirit Pärnu
Tallinna mnt 89a

opel.autospirit.ee

autospirit

◀ Suurbritannia peaministri Theresa May tüüritav Brexit ehk riigi lahkumine Euroopa Liidust on asjatundjate sõnul suurendanud Euroopa Liidu riikide ühtsustunnet.

FOTO: EPA

KUULA
Äripäeva
raadio 92,4
"Fookuses on europarlamenti valimised" oli eetris 11. aprillil
raadio.aripaev.ee

POLIITIKA

Brittideta Euroopa liigub paremäärmusluse kursil

Euroopa Liit, mida ootab ees Suurbritannia lahkumine, kaotab ratsionaalsuses ja liigub üha enam paremäärmuslike jõudude esile kerkimise suunas, leiti Äripäeva raadio saates "Fookuses on europarlamenti valimised".

PRIIT POKK
priit.pokk@aripaev.ee

Äripäev

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse juht Keit Kasemets ennustas, et pärast mai lõpus toimuvaid Euroopa Parlamendi valimisi muutuvad senised peavoolugrupid ehk sotsid ja konservatiivid nõrgemaks. Samas saavad nende arvel kohti juurde liberaalid ja paremäärmuslikud jõud. "Kas see muudab päriselt ka jõudude vahekorda, on vara öelda. Prognoosid näitavad, et senistele peavoolugruppidele jääb siiski enamus alles – see pole lihtsalt enam nii suur," nentis Kasemets.

"Populistlikud jõud, nagu Le Penid ja Salviniid, saavad suurema esindatuse, kui on varem olnud," arvas ka ettevõtja ja majandusekspert Raivo Vare. "Ega Salvini siis juhuslikult ei algatanud rahvuslike jõudude ühendust, millel ta loodab, et saab olema Euroopas suur jõud," märkis Vare ja lisas, et siiani on paremäärmuslikud jõud Euroopas olnud killustatud. Nüüd üritatakse luua ühtset jõudu, mille hääli on kõlavam.

Senise mõtteviisi lahjenemisele aitab Vare sõnul kaudsel kaasa ka Suurbritannia

lahkumine Euroopa Liidust. "Britid on majandusküsimustes olnud ratsionaalse hääle esindajad, nende lahkumine halvendab seega üldist olukorda sama mõtteviisi toetajate hulgas," arvas ta. "Lõuna pool on lisaks teisi motive, mis ei ole alati seotud ratsionaalse majanduse, vaid proteksionismi ja sotsiaaltoetustega," märkis ekspert. Samuti kipub nn lõunatelge tegelema mitteproduktiivsete sektorite ülalpidamisega, mis Vare hinnangul halvendab Euroopa konkurentsivõimet tervikuna. "Brittide lahkumisega kaotab põhjatelge olulise hääle ja lõunatelge kasvab."

Euroopa Liidus ühtsus suurenes

Kasemets leidis, et Euroopa Liit on Brexitist ka võitnud. "Euroopa Liit on kogu protsessis püsinud väga ühtne ja edasivaatav ning oma liikmesriike toetav, mis peaks Eestile olema julgustav," arvas ta. "Mingis mõttes on enne Euroopa Parlamendi valimisi paremäärmuslikud jõud kasvanud, teisalt on peaaegu igas riigis tekkinud neile ka vastukaal – inimesed on Brexiti näitel aru saanud, miks meile on Euroopa Liitu vaja."

Euroopa Liidu muudavad Kasemetsa sõnul eelkõige vajalikuks siseturu olemasolu ja väliskaubanduse teemad. "Britid esialgu arvasid, et kui nad Euroopa regulatsioonidest vabanevad, saavad nad sõlmida väga häid väliskaubandusleppesid. Hiljem selgus, et Euroopa turg on väga suur ja soov Euroopa partneritega häid suhteid omada on paljudele tähtsam kui kahepoolsete lepete sõlmimine," selgitas Kasemets. "Kui siiani tähendas Suurbritannias ettevõtte avamine ligipääsu Euroopa turule, siis pärast brittide lahkumist see enam nii pole," tõi ta näite.

Vare nõustub, et Brexit on muutnud Euroopa Liitu muu hulgas palju ühtsemaks. "Hea näide on kas või läbirääkimiste protsessi kokkupanek, samuti on Brexitist ja sellest tulenevatest reaalmajanduslikest tagasilöökidest õppust võetud nii mikro- kui ka regulatiivsel tasandil, et jah, Brexit on ka kasuks tulnud."

Kasemetsa kinnitustel on palju ressurs-

si kulutatud sellele, et Suurbritannia lahkumine, isegi kui see juhtub leppeta, oleks võimalikult valutut. "Pikendus annab ettevalmistuseks veelgi aega," oli ta veendunud.

Protestivalimised

Praegu on Euroopa Parlamendis kolm suurt gruppi, millest ühte juhib Briti tooride leer, ning lisaks radikaalsemad liikumised, nagu Le Peni oma või grupp, kuhu kuuluvad Põlissoomlased. Kasemetsa sõnul võib europarlament pärast valimisi muutuda veidike killustunumaks, kuid revolutsioonilist muutust ta ei näe. "Midagi sellist, et jõu-vahekorrad muutuksid, ei ole. Euroopas on kaks otsustusorganit: Euroopa Parlament ja Euroopa Nõukogu. Viimane jääb stabiilselt valitsusjuhtide tasandil edasi toimetama," viitas ta konservatiivide, sotside ja liberaalide domineerimise jätkumisele.

Seda, et paremäärmuslikud jõud loovad ühtse koalitsiooni, Kasemets ei kard. "Seda on üritatud ka enne teha, kuid kõiki selliseid jõude ühendab vaid üks teema – ränne ja rändevastus," selgitas Kasemets. "Kõikides teistes Euroopa Liidu teemades ollakse väga erinevatel seisukohtadel ja väga raske on ühtset gruppi kokku saada."

Vare nimetab seejuures Euroopa Parlamendi valimisi protestivalimisteks. "Kui see korrutatakse faktoritega, et protestijad on aktiivsemad hääletajad ja üldine hääletajate arv on europarlamenti valimistel väiksem kui siseriiklikel, võivad proportsioonid ikkagi nihkuda," oli ta Kasemetsaga võrreldes erineval arvamusel.

Suure jõudude heitlus

Tähtsaks küsimuseks muutub pärast brittide lahkumist veel see, milline saab olema suure jõudude – Saksamaa ja Prantsusmaa – kaal Euroopa Liidus. Kaks suure jõudu on omavahel mõõtu võtnud juba Brexiti kõneluste ajal. "Prantsusmaa ja Saksamaa on majanduslikult ja poliitiliselt kõige tugevamad," tões Kasemets.

Vare leidis, et Prantsusmaa ja riigi president Emmanuel Macron said Brexiti piken-

damisega punktivõidu, sest tegemist oli nende pakutud kompromissiga. "Tehti kirik keset küla – britid tahtsid pikendust juuni lõpuni, samas kui Euroopa Liidu ülemkogu president Donald Tusk soovis anda pikenduse aasta lõpuni ning lõpuks tuli Macron välja oma plaaniga," selgitas ekspert. Samas leiab Kasemets, et praegune lahendus on Prantsusmaale hoopis kaotus. "Prantsusmaa oli algselt pikenduse puhul väga skeptiline ega tahtnud seda üldse anda."

Siiski leidsid mõlemad eksperdid, et Prantsusmaa eesmärk on koondada Euroopa Liitu toetavaid jõudusid, ning nentisid, et Saksamaal on Prantsusmaa ees väike eelis. "Berliin ja Saksamaa on kõige juhtivam majandus, mitu riiki Kesk-Euroopast on väga tugevalt seotud Saksamaaga, mitte Lõuna-Euroopaga, ja seega Saksamaa positsioon tugevneb – prantslased on mures ja üritavad tekkivat olukorda vältida," arvas Vare.

Konkurentsivõimet tuleb kasvatada

Kõige tähtsamaks peavad eksperdid aga Euroopa Liidu konkurentsivõime suurendamist. Kasemetsa sõnul on Euroopa Liidu majandusstruktuur paljuski liikmesriikide enda pädevuses ning see võib ühtset arengut pärssida. "Tegelda saab Euroopa Liit nende valdkondadega, kus tal on pädevus – eks seal ole arenguruumi," nentis ta.

Samas on liit tema hinnangul õnnestunud ühtse väliskaubanduse arendamises. "Kui USA president Donald Trump hakkas Ameerikat teistest ettevõttele seadma, võttis Euroopa Liit teistsuguse suuna ja vaatas Jaapani poole ning pidas strateegilisi läbirääkimisi Hiinaga," tõi ta näite. Samuti on Euroopa Liit olnud tugev USAGA konkureerides oma ettevõtete kaitsmisel, Vare toob näitena Airbusi toetamise Boeinguga skandaalide ajal.

Maha on Euroopa jäämas aga teadus- ja arendustegevuses. "Praegu veel ei põle, kuid tehisintellekti teemadel on jõutud nii kaugetele, et ameeriklased hakkavad maha jääma Hiinast, kuid eurooplased mõlemast," rääkis Vare.

» Euroopa turg on väga suur ja soov Euroopa partneritega häid suhteid omada on paljudele tähtsam kui kahepoolsete lepete sõlmimine.

Euroopa Komisjoni Eesti esinduse juht Keit Kasemets

Küte, jahutus ja ventilatsioon
- kõik ühest kohast!

Projekteerimine, müük, paigaldus ja hooldus

BOSCH

Premium Partner
Thermotechnology

TASUTA SOOJUSPUMP SINU KOJU

Kampaania kestab ajavahemikus 25.03.-03.06.2019.a.

Kampaania auhinnaks on **soojuspumba süsteem hinnaga 3000 eurot** (sh km 20%).

Kampaania tingimustega saab täpsemalt tutvuda
veebiaadressil www.soojuskeskus.ee/kampaania

EUROPARLAMENDI VALIMISED

Rõivas versus Poolamets: kuidas Euroopas Eesti asja ajada?

Ühes on Taavi Rõivas (Reformierakond) ja Anti Poolamets (EKRE) sama meelt – Eesti saadikud ei tohi Brüsselisse ära kaduda. Muus ollakse vastandlikel seisukohtadel.

NEEME KORV
neeme.korv@aripaev.ee

Äripäev

Poolamets ütles, et kui saab mandaadi, on ta valmis seda kasutama ja minema Euroopa Parlamenti, kus keskne roll oleks lüüa kaasa Euroopa Parlamendi seadusloomes, aga mitte ainult. "Seal on ka palju kõrvalrolle, mis ei ole sugugi vähem tähtsad, nagu sõnumitoojaks olemine. Meie infokanalid on lahjad: ETV-l on üks Brüsseli korrespondent, seal peaks kolm-neli tükkki olema. Isegi Õhtulehel võiks seal oma korrespondent olla –

andke meile eri vaatenurki, mitte seda kõige lahjemat, ERRi vaatenurka," ütles ta.

Rõivas ütles, et ERR ei ole kuidagi lahja. "Aga erameediakanalitel, kui vähegi ressursid võimaldavad, tasuks Brüsseli asjadele tähelepanu pöörata. Mind häirib see, kui vaid viiendik Eesti inimesi ütleb Eurobaromeetri küsitlusele vastates, et meie otsustest seal midagi sõltub. Inimesed ei ole rahul sellega, kuidas meid esindatakse, ja see hõlmab endas kahte asja. Me peame olemagi paremini kuuldavad ja meie esindajad peavadki selgemalt oma positsioone väljendama," rääkis Rõivas Äripäeva raadio esimeses Euroopa Parlamendi valimiste debatis.

KUULA

Äripäeva
raadio 92,4

"Fookuses: Euroopa Parlamendi valimis-debatt" oli eetris 18. aprillil
radio.aripaev.ee

◀ Reformierakondlane Taavi Rõivas ja EKRE liige Anti Poolamets püüvad mõlemad Euroopa Parlamenti. FOTOD: ANDRES HAABU, LIIS TREIMANN

TERVE JA KOOLITATUD TÖÖTAJA ON INVESTEERING ETTEVÕTTE EDUSSE!

Töökeskonna Haldus OÜ (majandustegevustead 199983) pakub töötervishoiu ja tööohutuse valdkonna teenuseid ja koolitusi, mille kvaliteedi tagavad pikaaegsete kogemuste ja teadmistega praktikud.

Ootame koostööle ettevõtteid, kes hoolivad koolitatud töötajast.

Töökeskonna Haldus OÜ arstikeskuses KÜÜDORFI TÖÖTERTSHOID erinevad tervisekontrollid

- Mootorsõidukijuhi tervisetöend
- Toidukäitleja tervisetöend
- Tervisekontroll ettevõtete/asutuste töötajatele
- Haridustöötaja tervisetöend
- Hooldus- ja sotsiaaltöötaja tervisetöend
- Illu- ja isikuteenuseid osutava töötaja tervisetöend
- Meremehe tervisetöend
- Väikelaevajuhi tervisetöend

Õismäe tee 179,
13517 Tallinn
registratuur@tkhaldus.ee
GSM 5693 1828; 661 6812
Tervisekontrolli teostab
töötervishoiuarst
dr Annika Küüdorf

Töökeskonna Haldus OÜ teostab järgmisi teenuseid:

- Töökeskonna riskianalüüs ja kirjalik tegevuskava terviseriskide vähendamiseks
- Tööohutuse- ja töötervishoiualase dokumentatsiooni vormistamine
- Töökonnaspetsialisti teenus
- Töötervishoiu- ja tööohutusosalased koolitused
- Töötajate tervisekontroll
- Terviklahendus töötervishoiu ja tööohutuse teenuse osas
- Tervisekontrolli tervisetöendi vormistamiseks

Esmaabi koolitus Eesti Punase Risti ainekava mahus 16 ak.h, hind 75 €

13.05-14.05.2019	eesti keel
16.05-17.05.2019	vene keel
06.06-07.06.2019	eesti keel

Esmaabiandjate täiendkoolitus 8 ak.h, hind 55 €

14.05.2019	eesti keel
17.05.2019	vene keel
07.06.2019	eesti keel

Tuletööde tegemise koolitus 6 ak.h, hind 75 €

02.05.2019	vene keel
27.05.2019	eesti keel

Töstukijuhi koolitus (teooria) 8 ak.h, hind 97 €

08.05.2019	vene keel
09.05.2019	eesti keel
03.06.2019	eesti keel
04.06.2019	vene keel

Töökonnaspetsialistide-, volinike ja -nõukogu liikmete täiendkoolitus, 8 ak.h, hind 90 €

24.05.2019	eesti keel
31.05.2019	vene keel /SOODUS 85 €
14.06.2019	eesti keel

Evakuatsiooni- ja tuleohutuse eest vastutava isiku koolitus 8 ak.h, hind 90 €

02.05.2019	vene keel
27.05.2019	eesti keel

Ehitusplatsi töötervishoiu ja tööohutuse koordinaatori koolitus 8 ak.h, hind 87 €

03.05.2019	eesti keel
13.05.2019	vene keel

Töstukijuhi koolitus (pädevustunnistuse omandamine) 16 ak.h, hind 155 €

08.05 ja 10.05.2019	vene keel
09.05 ja 10.05.2019	eesti keel
03.06 ja 05.06.2019	eesti keel
04.06 ja 05.06.2019	vene keel

Troppija (sild-, pukk-, torn-, autokraanad, telfrid), 8 ak tundi, hind 93 €

06.05.2019	vene keel
07.05.2019	eesti keel

Töökonnaspetsialistide-, volinike ja -nõukogu liikmete koolitus, 24 ak.h, hind 155 €

22.05-24.05.2019	eesti keel
29.05-31.05.2019	vene keel /SOODUS 150 €
12.06-14.06.2019	eesti keel

Töökeskonna Haldus OÜ
Küüdorfi Töötervishoid

Korraldame ettevõtete/asutuste siseseid eesti, vene ja inglise keelseid koolitusi, mille programm koostatakse vastavalt tellija vajadustele ja eesmärkidele.

Töökeskonna Haldus OÜ
 Lisainfo: www.tkhaldus.ee

Õismäe tee 179, 13517 Tallinn
 Tel. 553 2238; 654 1050
info@tkhaldus.ee

Töökeskonna Haldus OÜ on Eesti Töötukassa koostööpartner!

Kas me suudame kokku leppida, mis on Eesti huvides?

Poolamets: Oleneb teemast. Meil on ju selgelt lausa risti vastupidine nägemus näiteks Reformierakonnaga sellest, kuhu Euroopa liikuma peab. Reformil on see “edasi kõik föderalistliku katuse alla”...

Rõivas: Ei vasta tõele!

Poolamets: Meil on vastupidi – hoiame võimalikult palju otsustuspädevust rahvusriikide käes. Kui tahetakse midagi juurde võtta, peaks see käima rahvahääletuse kaudu. Ja mõnes punktis tuleks ka tagasi minna. Näiteks Lissaboni lepingus märgiti ära, et migratsiooniteema võiks minna ühtse katuse alla – sellele oleme veendunult vastu. See on üks suuremaid õnnetusi, mis on Euroopat tabanud. Massimigratsioon on Brexiti üks peamisi päästikuid või viimane tilk karikas.

Rõivas: Siin sa muidugi eksisid. Reformierakond kindlasti ei esinda Euroopa föderaliseerumist. EKRE seisukoht ei ole mitte niivõrd Euroopa arengu peatamine või pidurdamine, vaid ametlik positsioon on ikkagi Eesti liikmelisuse Euroopa Liidus hääletusele panek, mis minu meelest on suisa ohtlik. EL on Eestile oluline nii julgeoleku mõttes kui ka suure ühisturuna. Eestis sõltuvad kümned, võib-olla isegi sajad tuhanded töökohad sellest, kas meil on Euroopa turg, kuhu eksportida, või mitte. Aga jah, ma ütleksin, et edasiminekut väärib Euroopa kindlasti ja Eestil peab olema edasiminek kujundamisel oma roll. Leian, et EL on väga palju aidanud kaasa ka eesti keele, kultuuri, hariduse kestmisele ja arengule.

Poolamets: Üks ülikoolide ingliskeelastamise põhjus ongi need ELi haridusprogrammid ja nendega pealekäimine. Need Erasmuse programmid ja kõik... Loodame, et uus haridusminister Tõnis Lukas vaatab selle asja tõsiselt üle.

Rõivas: Mis puudutab Erasmust, siis mina näen ikkagi eeskätt Eesti noorte võimalust välismaal õppida ja sellest ma küll mingit probleemi eesti rahvuslusele näha ei oska,

pigem vastupidi. Mida targemad on meie noored, seda paremini läheb ka meie riigil.

Mullu sügisel vahendas Eurobaromeeter, et ELi kuulumisest arvab kasu saanud olevat 88 protsenti Eesti elanikest. Eesti on ühenduses olnud 15 aastat, mis on hästi, mis halvasti?

Poolamets: On häid asju ja on negatiivseid arenguid. See negatiivsete asjade nimekirri pikeneb – föderalismis süvenemine, Euroopa sõjavägi, mis hakkab NATOt lõhkuma. Jätkatakse ikka selle massimigratsiooniga. Olukord ei ole ju sugugi roosiline, kui tuumikriigis Prantsusmaal on neli kuud inimesed tänavatel ja käib revolutsioon, mis on sarnane 1968. aasta mölluga või veel hullem.

Rõivas: Euroopa Liidu liikmelisusest on Eesti kasu saanud, selles pole mingisugust kahtlust. Kõige lihtsamini mõõdetav ja kõige sagedamini miniargumendiks toodav on needsamad enam kui 10 miljardit eurot, mis on rohkem kui ühe riigieelarve jagu, mis on Euroopa Liit otseselt Eesti arengusse investeerinud. Aga sellest palju-palju suurema majandusliku mõjuga ja Eesti inimeste heaolu mõjuga on seesama võimalus olla osa enam kui 500 miljoni inimesega ühisturust, kuhu Eesti ettevõtjad saavad vabalt müüa.

Millised on võtmeküsimused, et Euroopa püsiks globaalses konkurentsivõimelises majandusjõududega, nagu USA ja Hiina?

Poolamets: Me oleme läbi tulnud vasktorudest ja kõikidest seadeldistest, mida Nõukogude ajal välja mõeldi. Üks põhjus, miks ma euroskeptilise suuna olen võtnud, ongi pahamaigulised vana aja tsentraliseerimise tunnused. Nägin juba 1990. aastate lõpus selgelt, et EL liigub sellise mõistliku kohaliku initsiatiivi arvestamise asemel iga asja tsentraliseerimise poole. Nüüd hakatakse Euroopa prokuratuuri ehitama. Vahepeal räägiti ühtsest rahandusministeeriumist ja ühest suurest eelarvest. Föderalistid, na-

gu Verhofstadt, on kogu aeg valmis rahvusriike kinni panema.

Rõivas: On vaks vahet, kas Eestit lähevad Euroopa Parlamenti esindama teatava alaväärsuskompleksiga saadikud, kes usuvad, et kui keegi belglane midagi ütleb, siis see on meile käsk, või lähevad Eestit esindama enesekindlad poliitikud. Minul on kogemus ka Verhofstadtiga väitlemisest. Kui asju õigesti ajada, siis on võimalik neid sinu nimetatud tuntud Euroopa poliitikuid ümber veenda ja on võimalik, et mõjule pääseb just nimelt Eesti seisukoht. Mul on konkreetset ette näidata 2019. aasta valimisteks tehtud Euroopa liberaalide manifest ja seal pole föderaliseerumisest mitte sõnagi.

Poolamets: Sõnad ja teod on kaks eri asja. EL räägib kogu aeg, et oleme kõik sõbrad ja rahvusriikidel on ka oma koht, aga teod räägivad midagi muud. Reformierakonnast tulnud Euroopa Komisjoni liige Andrus Ansip on ikka olnud selle nii-öelda digivabaduse piiraja – see autorikaitse direktiivi jama, mis meile kaela lendas.

Rõivas: Ma ütlesin vastupidi, tegelikult tänu Ansipile oleme saavutanud selle, et eestlased saavad teistes Euroopa riikides reisisides vaadata Eestis toodetud sisu, ilma et peaks maksma *roaming*’u eest.

Kuid ikkagi see konkurentsiküsimus.

Poolamets: Üks asi on oma turu kaitsmine, sest näiteks suurfirmade metoodika on kasutada orjatööjõudu Bangladeshis ja viia kõik töökohad Euroopast välja, õmblustööstused ju varisevad Eestis kokku. Mis te arvate, et Donald Trump tuli ilmaasjata võimule või ta tuli sellepärast võimule, et Ameerika auto- ja muu tööstus kiratseb, sest nii-öelda suurkorporatsioonid otsustasid, et nemad kasutavad kuskil Hiinas või mujal orje.

Nii et mõnd asja tuleb ikkagi ühiselt ajada?

Poolamets: Näiteks põllumajanduse turu kaitse on mõistlik. Ja tegelikult oleks mõistlik, et ka Eesti ennast teatud puhkudel kaitseks.

”**On vaks vahet, kas Eestit lähevad esindama teatava alaväärsuskompleksiga saadikud, kes usuvad, et kui keegi belglane midagi ütleb, siis see on meile käsk, või lähevad Eestit esindama enesekindlad poliitikud.**

Taavi Rõivas

Rõivas: See pole kuigi loogiline ega ratsionaalne. Me ei saa ühteagu oma turgu kaitseda ja samas väga palju eksportida. Mina küll usun, et Eesti põllumajandus, aga tegelikult ka kõik muud sektorid on konkurentsivõimelised. Eesti majandus on ekspordist tohutult võitnud. Meie eksporditurud on valdavalt Euroopa Liidu turud, mis tähendab seda, et kui me ehitaksime müüre ja tolle Eesti ja muu Euroopa vahel, siis me kaotaksime sellest väga palju. Mina näen majanduse alusena eeskätt vabakaubandust, et me suudame oma toodete ja teenuste ga olla globaalselt konkurentsivõimelised ja selleks ei tule mitte tolle ja müüre ehitada, vaid selleks tuleb investeerida innovatsiooni meie inimeste ajudesse. Ja tuleb olla enesekindel digitaalse valdkonna arendamisel. Siinsamas Äripäeva majas tegutseb ka Bolt – miks peaksime nendele firmadele müüre ette ehitama, ütleva, et aitab teile Eesti turust?

Milline võiks olla see Euroopa Liit, milles tahaksime elada viie, kümne aasta pärast?

Poolamets: See on selline liit, mis ei hakka Nõukogude Liitu kopeerima. Ei tsentraliseeri kõiki asju ära, ei võta liikmesriikidelt vabadust, suveräänsust, vaid tegelebki oma tuumikväärtustega, millega ta kunagi tegeles, ehk majanduskasvuga, majanduskoostööga, aga isegi see ei nõua kõikide asjade standardiseerimist. Anname ikkagi liikmesriikidele õhku, anname inimestele õhku. See euronormide rägastik on pöörane, visake pilk peale Euroopa Liidu teatajale ja peavalu on garanteeritud.

Aga Schengeni vabadused oleksid olemas?

Poolamets: Kui Saksa raudteejaamades toimuvad tihti noarünnakud, mida ükski politseinik ei suuda enam ära hoida, peame täie tõsidusega vaatama oma piiride kontrolli üle. Kui mult küsitakse poekassas pidevalt kliendikaarti, miks te arvate, et kohutavalt keeruline on näidata ID-kaarti kuskil piiril, see ei võta liikumisvabadust ära.

Hoiu-laenuühistu: eestlaste oma rahandusasutus

REKLAAMTEKST

Hoiu-laenuühistud, mis juba mitu aastat pankade kõrval tegutsevad, kasvavad väsimatu tempoga ning on võitnud rahva usalduse ja poolehoiu. Eestis tegutseb üle 20 hoiu-laenuühistu, millel oli 2017. aasta seisuga 10 267 liiget ja ühistute varade mahuks oli kokku ligikaudu 92 miljonit eurot.

Mille poolest erineb HLÜ pangast?

Hoiu-laenuühistu on tulundusühistu, mis pakub oma liikmetele **hoiustamise võimalust ja laene**.

HLÜ puhul on iga liige omanik, millega kaasnevad liikmele täiendavad õigused ja võimalused, mida panga puhul praktiliselt kunagi ühelegi kliendile ei kaasne. Pangas puudub kliendil võimalus valida meelepäraseid juhtorganeid, osaleda üldkoosolekul ning saada teavet panga tegevuse kohta.

Hoiu-laenuühistute loomise eesmärgiks on tavapärastelt olnud **ühistu liikmetele soodsatel tingimustel finantsteenuste pakkumine**. Teenitud kasumit on kasutatud laenude intressimäära alandamiseks või hoiuste intressimäärade tõstmiseks.

Hoiuseintressid

Nii HLÜ kui kommerts-panga kasum moodustub sarnastest allikatest – pangad teenivad oma kasumit väljastatavate laenude ja hoiuste intresside vahest, selliselt tekib kasum ka hoiu-laenuühistutes.

Kuna HLÜ-s puudub eraldi omanikering, saab HLÜ suunata maksimaalselt vahendeid enda liikmetele – nii pakuvadki hoiu-laenuühistud kommerts-pankadega võrreldes kümneid kordi kõrgemaid hoiuseintresse.

Näiteks **4000 eurose hoiuse** pealt maksab Kodumaa Kapitali HLÜ aastas netointressi **179,20 eurot** (netointress 4,48%). Seevastu kolmeaastase hoiuse puhul on intress koguni **7%**! Netointress tähendab, et tulumaks on põhiintressist juba maha arvestatud.

Mis tagab hoiustajale turvatunde?

HLÜ-sse kaasatud hoiused on tagatud ühistu laenuportfelliga ehk siis kinnisvarahüpoteegi, usaldusväärse käenduse või pandiga.

HLÜ poolt kinnisvara tagatisel välja antud laenu puhul on hüpoteek alati seatud ühistu kasuks. Lisaks on kõikide laenu taotlejate tausta varasemalt kontrollitud, et ära hoida pettusi. Laenu

väljastamine toimub eranditult alles pärast taotleja maksevõime põhjalikku analüüsi ning võimalike riskide maandamist.

Miks eelistada pangale HLÜd?

Eestis loodi esimene eestlaste hoiu-laenuühistu juba 1902. aastal. Ühistuline tegevus Eesti panganduses arenes ja toimis edukalt kuni 1940. aastani. Taasiseseisvunud Eestis loodi esialgu vaid klassikalisi kommerts-panku. Ometigi on just viimastel aastatel hakanud tõusvas joones taas esile kerkima hoiu-laenuühistute tegevus – nelja aastaga on nende maht Eestis kasvanud tervelt seitselt korda!

Mis aga peamine – **ühistu-panganduses teenitav raha jääb ringlema kohalikku kogukonda!**

Ühistulisel pangandusel on oma sotsiaalne mõõde. Sisuliselt koondavad

ühes kogukonnas tegutsevad inimesed oma rahalised ressursid kogukonna arengu jaoks. Ettevõtjad saavad mõislikel tingimustel laenu lisaväärtuse loomiseks ning hoiustajad saavad enda poolt hoiustatud summa eest väärilist intressi.

Omalt poolt soovitab Kodumaa Kapitali HLÜ usaldada Eesti vanimat panganduse vormi. Mõistagi tuleb ka hoiu-laenuühistu valikul kontrollida tegija usaldusväärsust, nagu ka igas teises ärivaldkonnas.

Kui teil on lisaküsimusi hoiu-laenuühistus hoiustamise kohta, siis helistage tel 686 4083 või külastage www.kodumaakapital.ee

Kodumaa Kapitali HLÜ omab **Krediidiandjate Hea Tava** märgist

KREDIIDIANDJATE
HEA TAVA
2018

FinanceEstonia poolt väljaantava hea tava märgisega kinnitab krediidiandja, et lähtub põhimõtetest, mis aitavad kaasa ausale ja vabale konkurentsile, usaldusväärse finantssüsteemi toimimisele ja krediidiandjate hea maine kindlustamisele.

ÄRITARKUS

170 nippi edukatelt ettevõtjatelt

Äripäev avaldab igal laupäeval kümme äritarkust Eesti kõige kiiremini kasvavate väikefirmade ehk gasellide juhtidelt ja omanikelt.

VÄINU ROZENTAL
vainu.rozental@aripaev.ee

Äripäev

Lugejateni jõuab järgmise 17 nädalaga kokku 170 nippi, mis kõik õpetavad gaselliettevõtjate sõnadega, kuidas oma äri alustada, tugevana hoida ja kiiresti kasvatada.

LOE VEEBIST

170 äritarkust ilmuvad teemadena kümnekaupa

Äripäevas on viie aasta jooksul ilmunud sada inspireerivat artiklit, milles kiiresti kasvavate ettevõtete ehk gasellfirmade juhid on muu hulgas välja toonud kolm nõuannet, mida ettevõtluses silmas pidada. Oleme need näpunäited süstematiseerinud teemade kaupa ja iga teema puhul välja noppinud kümme soovitus. Kõik tarkused avaldame veebis järgmistel kuupäevadel:

- 20. aprill:** kuidas leida julgus alustada?
27. aprill: kuidas käia ümber rahaga?
4. mai: kuidas siht silme ette saada?
11. mai: kuidas olla peremees?
18. mai: kuidas kõik lubadused täita?
25. mai: kuidas ettevõtlust nauvida?
1. juuni: kuidas kliendiga suhelda?
8. juuni: kuidas teha teistmoodi?
15. juuni: kuidas hoida meeskonda?
22. juuni: kuidas pea puhtaks lüüa?

- 29. juuni:** kuidas ärisuhteid hoida?

Vanarahva tarkused, mille kaudu ettevõtjad iseloomustavad oma tegevust

- 6. juuli:** kuidas meister, nõnda töö
13. juuli: kaks meest ikka kaks meest
20. juuli: käsi peseb kätt
27. juuli: kiire mees on hää ainult kirpu tapma
3. august: aus nimi on kallim kui kuld
10. august: laenuleib ja laastu-tuli ei kesta kaua

LHV

MARKIT

TAL TECH

Gaselliliikumist toetavad LHV, Markit ja TalTechi majandusteaduskond

Kuidas leida julgus alustada?

- 1. Julge hakata ettevõtjaks.**
 Paljud hindavad stabiilsust ega julge seetõttu ettevõtlusega kaasnemaid riske võtta. Mina soovitsin küll, et kellel vähegi võimalik, hakaku ettevõtjaks, sest hiljem võid sa kahju tunda asjatult elatud aastate pärast. Sa kas hakkad tegelema ettevõtlusega, võtad riske ja jõuad kuhugi või jääd elu lõpuni kotile istuma.
Meelis Koitmäe, Tallinna logistikafirma OÜ Aerogistica juht ja omanik

- 2. Liigne tarkus ei tule kasuks.**
 Enne ettevõtjaks asumist ei tasu koguda liiga palju teoreetilisi teadmisi. Mida targem oled, seda enam pelgad riske võtta, seda rohkem hakkad ohte tajuma ja see võib pärssida otsuste tegemist. Isegi sedavõrd, et kardad oma ettevõtmise läbikukkumist juba eos ning ei julgegi ettevõtlusega alustada.
Jüri Epler ja Janis Lorenz, ASI Epler & Lorenz (nüüd juba endised) omanikud

- 3. Vii äriidee ellu.**
 Inimene, kes peab plaani ettevõtlusega alustada, ei tohi jääda lõpmatu mõtlemale, mida ja kuidas ta kõike teha kavatseb. Nii heietades ei jõua kusagile. Kui on hästi läbi mõeldud idee, siis võta end kokku ja hakka peale, tee asi ära. Tuleb leida endas tahtmist ja sihikindlust, et äriidee ellu viia.
Liina Kikas, Harjumaa firma, koristusseemiatootja ASI Estko tegevjuht ja üks omanikest

- 4. Käi lahtiste silmadega ringi.**
 Raha vedeleb igal pool meie ümber maas. Tuleb osata rahale otsa vaadata ja üles korjata.
Toomas Sein, Põlvamaa firma, põdrasamblikust pärgi ja lihavõttepühade kaunistusi tootva OÜ Mosolem juht ja omanik

- 5. Asu tegutsema.**
 Ära kaua oma ideed marineeri, tee asi ära. Ma mõtlesin vähemalt pool aastat, mis ja kus ja kuidas, sest kahtlusest näris. Toetavate ja julgustavate sõprade olemasolu on boonus.
Viire Vahtra, Võru firma, bussireiside korraldaja OÜ Loodusreisid juht ja omanik

- 6. Oled ettevõtja või äriimees?**
 Kõigepealt pead vastama endale, miks sa tahad olla ettevõtja ja mitte äriimees. Minu meelest on ettevõtlus ja äritsemine täiesti erinevad asjad. Kui tahad ainult raha teenida, hakka äri-

heks ja ära ettevõtluse peale üldse mõtle. Osta odavalt ja müü kallilt. Head teenust või head toodet ei ole võimalik välja töötada nii, et kogu aeg on vaid kulunumbrid ja oodatavad tulunumbrid silme ees. Siis ei tule ei kvaliteetset teenust ega toodet. Nende tekkimiseks tuleb teinekord isegi peale maksta.

Aarne Rohtvee, Järvamaa kaevandusfirma OÜ Geoforce juht ja kaasomanik

- 7. Ninakust vähemaks.**
 Kui sa oma vanas töökohas olid tegija, siis ära arva, et kui sa firma teed, oled samasugune tegija. Meie oleme omal nahal tunda saanud, mida tähendab, kui ühtäkki ei ole enam endast toetusüsteemi, referentse, võimalusi jpm. Oma bränd tuleb ikka ise välja töötada. Ja kindlasti ei tasu ettevõtet asutada näiteks kohe pärast ülikooli. Palju mõistlikum on enne palgatöötajana kogeda, kuidas edukas ettevõtte tegutseb, ja mitte hakata seda ise välja mõtlema.

Ander Tenno, Tallinna IT-firma, kasutajakogemust pakkuva OÜ Trinidad Consulting (nüüd OÜ Trinidad Wiseman) tegevjuht ja suuromanik; Hegle Sarapuu, juhatuse liige ja üks omanikest

- 8. Ettevõtlus on eneseteostus.**
 Kui vähegi võimalik, hakka ettevõtjaks, sest ettevõtlus on suurepärane eneseteostusprojekt. Sa pead endale tõestama, et suudad ära teha midagi oma kätega nullist peale ja midagi sellist, millest on kellelegi kasu. Kõige tähtsam – seda tehes saad uusi teadmisi. Ja tagatipuks raha ka.

Tõnis Tobre, Tartu tarkvaraarendusfirma OÜ BitWeb juht ja omanik

- 9. Ära hakka põllumeheks.**
 Nii kaua, kui Eesti Vabariigi valitsus ei pea põllumeest vajalikuks, pole mõtet alustada ei piima- ega lihatootmisega. Asi pole madalates hindades, need on maas, sest pole turgu. Eesti talunikud soovivad võrdset kohtlemist teiste riikide põllumeestega, kes saavad asukohariigilt toetust. Kui oli Euroopa Liidu poolne kohustus, Eesti riik toetas, ja kui Euroopa Liit andis riikidele võimaluse toetada, siis Eesti enam ei toeta.

Uudo Mesi, Ida-Virumaa piimakarjakasvataja OÜ Mesiviss juht ja omanik

- 10. Proovima peab.**
 Kui ei proovi, ei saa kunagi teada, kas sulle sobib ettevõtte elu või mitte. Me võtsime ikka tükk aega hoogu ja kaalusime, kas riskime või ei riski. Oma firma loomisel on põhiline hirm mugavustsoonist välja tulla. Lõpuks otsustasime, et tuleb riskida, ja me ei kahetse oma otsust.
Rauno Näppi, Tallinna firma geodeetilisi töid tegeva OÜ Ankord tegevjuht ja kaasomanik; Ott Kütt, kaasomanik

Kuidas siht silme ette saada?

- 1. Rutinne tegevus toob tulemuse.**
 Meie jaoks on alati olnud oluline tegeleda igapäevaste tegevustega, sest just need on efektiivsed ja toovad tulemuse. Unistada ja suuri plaane võib teha, aga hoiu fookuses igapäevane efektiivsus.
Eveli Novikov, Tallinna tõlkefirma OÜ Tita-nia Tõlked tegevjuht

- 2. Selge siht silme ette.**
 Alustaval ettevõtjal peab olema siht selge ja käegakatsutav, aga siiski piisavalt kaugel. Sul tuleb orientiir ehk lipuke kaugusse püsti panna. See lipp peab olema kogu aeg nägemisulatuses, lipp ei tohi kaduda unistuste udusse ja lipp ei tohi olla kättesaadav kohe, kui haarata tahad. Hägune siht – tahan ainult olla ettevõtja – sihile ei vii.
Jüri Epler ja Janis Lorenz, ASI Epler & Lorenz (nüüd juba endised) omanikud

- 3. Eira tagasilööke.**
 Tühjast kohast ei teki midagi, seega kindlasti peab sul olema

hea idee. Kui oled idee üles korjanud, olgu sul jonnki seda ellu viia. Ja kui midagi läheb halvasti, ei tasu pead kohe norgu lasta ega lõpetamise peale mõelda. Mida jonnkam oled, seda vähem haige sinu hing tõrgete pärast on.

Janek Pärtelpoeg, OÜ Kronopal tegevjuht

- 4. Koosta mitu äriplaani.**
 Paljud alustavad ettevõtjad mõtleval, et milleks äriplaan, olen peas kõik läbi mõelnud – milleks panna paberile numbraid, mis reaalsuses sageli tõeks ei osutu. Aga tegelikult tasub erinevaid äriplaanide läbi kirjutada. Kui sul Exceli tabelis jookseb mitme äriplaani puhul lõpuks kokku miinusega number, siis reaalsus võib olla veel hullem.
Ulvi Zupsman, Võru toitlustusfirma OÜ Piz-zakaubandus juht ja omanik

- 5. Ära anna alla.**
 Kui oled kellelegi hinnapakumise teinud, pead kogu aeg endast märku andma, et sinu pakkumise-

ga tegeletaks. Kui küsid ja hoiad ennast n-ö pildil, on sul lootust seda tööd saada. Kindlasti ei tohiks tagasilöögid sind rivist välja lüüa. Pärast komistamist või kukkumist tuleb ruttu püsti tõusta ja edasi minna, mitte jääda nukrutsema.

Karmo Kase, Võru firma, elektritööde tegeva OÜ Kagu Elekter tegevjuht ja üks omanikest

- 6. Plaan viieks aastaks.**
 Mõtle oma äriplaan hästi läbi ja näe vähemalt viie aasta perspektiivis ette, mida sa tahad saavutada. Teadvusta, kus sa oled, kuhu tahad jõuda ning mida pead selleks tegema. Tegutse eesmärgi nimel tasa ja targu. Kindlasti ära võta kohe suuri laene, eriti siis, kui sul vettpeidavat tegevuskava paigas pole.
Andrus Tuuletare, Harjumaa metallitööstusfirma OÜ Tuulmet Holding juht ja omanik

- 7. Ära karda eksida.**
 Et leida ettevõtluses oma tee, tuleb teha üsna palju tühja tööd ja

Kuidas käia ümber rahaga?

1. Kaalu laenuvõtmist hoolega. Ära võta laenu siis, kui sulle tundub, et ilma laenuta enam kuidagi hakkama ei saa. Siis ei tohi enam laenu võtta, sest siis on olukord juba lootusetult halb. Sellises olukorras tuleb muuta tegevuskava ja strateegiaid, kärpida kulusid, kus võimalik. Laenu võib võtta siis, kui sa saad kuidagi ilma ka hakkama, näiteks protsesside kiirendamiseks. See ei käi mitte ainult ettevõtte, vaid ka eraisiku laenamise kohta.
Anu Zinovjev, Järvamaa firma, martsipani-toodete tootja OÜ Convi Food Sweets juht ja omanik

2. Ei tohi ahneks minna. Ahnus ei vii kuskile. Kui me alustasime, tegime teenust väga madalate hindadega. Nii mõnigi konkurent ütles toona, et selliste hindadega tehakse tööd puukuuris ainult. Aga nüüd on need ütlejad suure osa oma klientidest kaotanud ja meie müüme mitu korda rohkem kui nemad.
Alar Niilus, Viljandi rehvfirma OÜ Aalux Trading juht ja omanik

3. Kuluta kasum otstarbekalt. Pärast esimest laekumist ei ole mõtet osta kasutatud Audi või ATV, pigem osta kaubik või tellitud. Ma saan aru, et inimestel tekib kihk viia ellu oma unistusi, kui tulevad head laekumised. Tasuks kaaluda, kas unistust ellu viia pole veel liiga vara.
Kaino Traumann, Saaremaa firma, Soomes ehitustöid tegeva OÜ Trajali juht ja omanik

4. Koostööpartner pole rahakott. Kui õnnestub saada koostööpartneriks rikas välismaalane, siis see ei tähenda, et ka sina oled hoobilt rikas. Ära kruvi kohe teenuse hinda üles. Oluline on tagada stabiilne ja pika-aegne koostöö.
Bruno Jakobi, Läänemaa firma, Soome rebasefarmides karusnahku töötleva OÜ Est-räv Grupp juht ja omanik

5. Kaalutle investee-ringuid. Kui esimene kasum tekib, et tohi lolliks minna, rahaga tuleb osata ringi käia. Mõtle enne kümme korda läbi, kuhu raha panna, sest kui oled raha mittetulusalt investeerinud, siis tagasi seda enam ei saa. Kui meie perefirmas on vaba raha tekkinud, siis me arutame abikaasaga ja koostame prioriteetidest pingerea.
Janek Pärtelpoeg, Jõgeva firma, saepu-

ilmselt ka eksida. Kui oled otsustanud midagi teha, siis tee seda kiiresti, eksi kiiresti ja kui võimalik, eksi võimalikult soodsalt. Pigem tee rohkem ja eksi, kui et arutled ja analüüsid pikalt.
Indrek Soom, Tallinna meediaagentuuri OÜ Initiative tegevjuht

8. Ole järjekindel. Algaja ettevõtjana võib tunduda, et kõik, kellega suhtled, on potentsiaalsed kliendid. Tegelikult see nii ei ole, hea, kui ühega kümnest õnnestub koostööni jõuda. Isegi kui sa pole 20 huvitundjaga lepingu või tellimuseni jõudnud, ära kaota sihti silme eest. Kunagi ei maksa lootust kaotada, alati tulevad uued huvitundjad. Keegi ikka jõuab sinuni, mingi koostöö ikka hakkab pihta.
Marge Laiõunpuu, Viljandi õmblusfirma ASI Galvi-Linda tegevjuht

9. Püstita lühiajalised eesmärgid. Sa võid unistada, et oled järgmine Microsoft või Apple, aga kui-

rugraanuleid tootva OÜ Kronopal tegevjuht

6. Usalda panka. Panka ei tasu karta, pangaga saab koostööd superhästi teha. Kui lähed hea äriideega panka ja pank on toetav, võid ennast rohkem usaldada, sest tegu ongi hea ideega. Kui aga pank ütleb ei, siis ei tasu solvuda. Minu jaoks oli kunagine ei elu kõige õnnelikum ei. Mul oli 2008. aastal valmis aiandi juurdeehituse projekt, ka ehitusluba oli taskus. Ometi ütles pank, et praegu ei ole laienduseks õige aeg ja laenu ma ei saanud. Olin päris vihane – meil läheb ju hästi. Järgneval neljal aastal kahanes käive igal aastal ligi kümme protsenti. Kui oleksin laenu saanud, poleks jõudnud seda tagasi maksta.
Andrus Kuusk, Pärnu aiandusfirma OÜ Kuusk AE juht ja omanik

7. Kasum ettevõtlusse tagasi. Ära võta kasumit välja, vaid investeeri see firmasse. Kui sa ei näe, kuhu ja milleks kasum oma ettevõtmises suunata, on otstarbekam ettevõtte hoopis maha müüa.
Toomas Ollissaar ja Andres Joossing, Tartumaa firma, kartuli ja juurvilja koormisega tegeleva OÜ Juurviljaait juhatuse liikmed ja omanikud

8. Ole kahe jalaga maa peal. Kui saadakse esimene objekt, arvatakse, et küll nüüd hakkab minema. Tegelikult ikka ei lähe küll. Selliseid pilvedes hõljuvaid firmajuhte on väga palju. Meie ei ole kunagi pilvedesse hõljuma läinud – et kui kopika teenid, siis kohe lööd selle sirgu. Oleme alati hoidnud reserve, ka raskemal ajal.
Elmo Parik, Valgamaa firma, metallist fassaadide ja ripplagede tootja ASI Parmet juhatuse esimees ja omanik; Virve Parik, nõukogu esimees

9. Ära uhkusta uue autoga. Kui sa esimese käiguna firmas ostad uue auto, siis ei pruugi firmast asja saada. Osta pruugitud auto. Kui firma läheb nassu, siis midagi ei juhtu – sõidad vana autoga edasi. Kui aga ostad firmat alustades uue auto ehk võtad suure võlad kaela, siis firma ebaõnnestumise korral oled kõigest ilma.
Arvo Leok, Võrumaa kalakasvataja OÜ Leokitalu juht ja omanik

10. Ole arve koostamisel mõistlik. Meil tuleb aeg-ajalt ette töid, mida me varem pole teinud. Ma nimetan seda õppimiseks ja selliste õppetundide eest ei saa kliendilt täie rauaga raha küsida. Kõiki asju ei maksa kohe arvele kirjutada, peab mõistlik olema.
Mikael Urban Eriksson, Tartumaa firma, Porsche autosid restaureeriva OÜ Urbans Garage juhatuse esimees ja põhiomanik

das sinna jõuda. Sa pead teadma, mida tahad saavutada järgmise kuu ja järgmise kvartali jooksul. Kui sa tahad Kuu peale lennata, pead sa mõtlema, millistest tükidest rakett ehitada. Esimesed sammud on väga olulised, sest kui sa teed esimesed sammud vales suunas, võid omadega metsa sattuda. Oluline on omada visiooni ja unistada, aga kindlasti peavad olema käegakatsutavad ja teostatavad ülesanded, mis viivad sind visiooni suunas.
Ethan Halevi, Tallinna firma, veebiturundusega tegeleva OÜ ViisTek Media endine tegevjuht ja üks omanikest

10. Usu endasse. Väga lihtne on lõpetada, lõhkuda, lammutada, alla anda, hoopis keerulisem on midagi töös hoida ja selle nimel vaeva näha. Kui sa usud endasse, oled suuteline mida iganes korda saata. Jää endale kindlaks ka siis, kui teised suhtuvad sinu ettevõtmisse umbusuga.
Rita Rehand, Tartu firma, mööbli jaemüüja OÜ Linea Sisustus juht ja omanik

Skano Group AS korralise üldkoosoleku kokkukutsumise teade

Skano Group AS (registrikood 11421437, asukoht Suur-Jõe 48, Pärnu 80042, edaspidi Selts) aktsionäride korraline üldkoosolek toimub 27.mai 2019.a. kell 11:00 aadressil Suur-Jõe 48, Pärnu 80042.

Üldkoosoleku päevakord ja nõukogu ettepanekud:

- 1. 2018. a. majandusaasta aruande kinnitamine**
Nõukogu ettepanek: Kinnitada juhatuse poolt koostatud Seltsi 2018. a. majandusaasta aruanne, mille kohaselt Seltsi konsolideeritud bilansimaht seisuga 31.12.2018. a. oli 10 307 096 eurot ning aruandeaasta puhaskahjum oli 891 171 eurot.
- 2. 2018.a. majandusaasta kasumi jaotamine/kahjumi katmine**
Nõukogu ettepanek: Kanda 2018.a. majandusaasta puhaskahjum summas 891 171 eurot eelmiste perioodide kasumisse.
- 3. 2019. a. majandusaasta audiitori valimine ja tasustamise korra määramine**
Nõukogu ettepanek: Valida Seltsi 2019.a. majandusaasta audiitoriks AS PricewaterhouseCoopers (registrikood: 10142876; aadress: Pärnu mnt. 15, 10141 Tallinn). Audiitorteenuste eest tasumine toimub audiitorühinguga sõlmitava lepingu alusel.

Majandusaasta aruandega, kasumi jaotamise ettepaneku ja audiitori järeldusotsusega 2018.a. majandusaasta aruandele on võimalik alates 6. maist 2019.a. tutvuda Skano Group AS kontoris, Suur-Jõe 48, Pärnu ning ettevõtte interneti koduleheküljel www.skano.com.

Teave Äriseadustiku § 287, § 293 lg 2 ja lg 21 ning § 2931 lg 4 nimetatud õiguste kohta avalikustatakse eraldi dokumendis Skano Group AS interneti koduleheküljel www.skano.com

Käesoleva teate avaldamise kuupäeva seisuga on Skano Group AS aktsiakapital 2 699 436.60 eurot. Aktsiaseltsil on 4 499 061 lihtaktsiat, iga aktsia annab üldkoosolekul 1 hääle.

Üldkoosolekul hääleõiguslike aktsionäride nimekirja määratakse kindlaks 20. mai 2019. a. arveldussüsteemi tööpäeva lõpu seisuga.

Koosolekust osavõtjate registreerimine algab 10:45.

Üldkoosolekul osalejate registreerimiseks palume kaasa võtta:

- Füüsilisest isikust aktsionäril - isikut tõendav dokument
- Füüsilisest isikust aktsionäri esindajal - kirjalik volikiri ja isikut tõendav dokument
- Juriidilisest isikust aktsionäri esindajal - kehtiv registrikaardi tõestatud ärakiri (Eesti juriidilistel isikutel mitte vanem mitte vanem kui 7 päeva), millest tuleneb isiku õigus aktsionäri esindada ja esindaja isikut tõendav dokument või nõuetekohaselt vormistatud volikiri ja volitatud isiku isikut tõendav dokument. Välisriigis registreeritud juriidilise isiku dokumendid palume eelnevalt legaliseerida või kinnitada apostilliga, kui välislepingust ei tulene teisiti. Skano Group AS võib registreerida välisriigi juriidilisest isikust aktsionäri üldkoosolekul osalejana ka juhul, kui kõik nõutavad andmed juriidilise isiku ja esindaja kohta sisalduvad esindajale väljastatud notariaalses volikirjas ja volikiri on Eestis aktsepteeritav.
- Juhul, kui aktsionär hoiab endale kuuluvaid aktsiad esindajakontol, on vajalik selle kohta esitada kontohalduri tõend, mis kinnitab aktsiate omandiõigust seisuga 20. mai 2019.a.
- Isikut tõendava dokumendina palume esitada pass või ID kaart.

Aktsionäril on võimalik teavitada Skano Group AS-i esindaja määramisest või esindatava poolt volituse tagasivõtmisest edastades sellekohase info Skano Group AS-i juhatusele kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis (digiallkirjaga e-posti aadressile torfinn.losvik@skanogroup.com või kirjalikult postiga Skano Group AS, Suur-Jõe 48, Pärnu 80042 või tuues dokumendid isiklikult kohale Skano Group AS-i kontorisse eelpool nimetatud aadressile) hiljemalt 20. maiks 2019 (k.a.).

Kõik asjakohased küsimused võib saata enne Üldkoosolekut aadressile group@skano.com.

Aktsionär võib esindaja määramiseks või esindatava poolt volituse tagasivõtmiseks kasutada blankette, mis on kättesaadavad Skano Group AS-i interneti koduleheküljel www.skano.com.

Torfinn Losvik
juhatuse esimees
Telefon: +372 5699 0988
E-post: torfinn.losvik@skanogroup.com

TERVISLIK
OOMEGA-3

HEA VALIK TOIDULAUALE ON KALA

EELISTA KODUMAIST TOOTJAT! KÜSI M.V.WOOLI KALATOOTEID KAUPLUSTEST ÜLE EESTI

Külasta ka meie tehasepoodi MATI KALAPOOD
Asume Tallinna piiril Paldiski mnt ääres
Harku teeristis, Angerja tee 32
E-R 10-19, L-P 10-17
Info ja tellimine 622 4455, 5627 3211
www.mvwool.ee

RAHASTUS

Mainor Ülemiste on börsile minekuks valmis

Vaadates Ülemiste City raha-kaasamisvoore, ollakse arengu-etapis, kust peagi võib jõuda ka börsile, rääkis Mainor Ülemiste juht Margus Nõlvak Pärnu finantskonverentsil.

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Äripäev

▲ Mainor Ülemiste juhatuse esimees Margus Nõlvak Ülemiste kvartalis. "Tahame, et peagi saaks sealt trammiga Kopplisse, lennukiga Londonisse või rongiga Berliini." FOTO: LIIS TREIMANN

Nõlvak ütles, et ettevõtete rahastamistsükkel algab omavahenditest, millele võib järgneda tänapäeval omavahendite kaasamine ühisrahastuse või äriinglite kaudu. "Siis tulevad juba pangalaenu ning võimalikud kapitalikaasamised investoritega," kirjeldas ta ettevõtte rahastamistsükli. "Seejärel on võimalik mõelda võlakirjaemissioonile ning sealt edasi First Northile ja põhimõtteliselt võibki börsile välja jõuda," sõnas Mainor Ülemiste juhatuse esimees.

Eelmised etapid läbi käidud

Nõlvak rääkis, et Ülemiste City arendamist alustati omavahendide ning pankade abi kaasates. "Algselt pidime panema omavahendeid 30 protsenti, pangast saime 70 protsenti ja nii see ehitis käis," kirjeldas ta algust. "Kuna me ei müü oma vara hiljem

maha, siis ilma rahamägedeta on kasvu raske tagada, kapital ja finantsid seavad teatud piirid," nentis Nõlvak.

Niisiis otsustati 2010. aastal järgmise rahastusetapina kaasata linnaku arengusse Soome selleaegne börsiettevõtte Technopolis, kes otsis Nõlvaku sõnul parajasti kohta raha paigutamiseks. "Löime nendega ühisettevõtte, finantskriis oli seljataha jäänud ja saime edasi minna," kirjeldas Nõlvak oma juhitava ettevõtte arengut. "Saime võla-koormad uue hobuse selga paigutatud ning hakata kahekesi linnakut edasi arendama."

Viis aastat hiljem jõudis ettevõtte võlakirjaemissioonini. Kokku kaasati 42 investori abil 5 miljonit eurot. Nõlvaku sõnul nõudis see suurt pingutust. "Pidime aru andma, olema avatud, käisime Lätis ja Leedus ning tutvustasime end pidevalt," rääkis ta raha-

kaasamise protsessist. "Samas on sel praegu eeliseid, saame olla avatud." Juba 2018. aastal jõuti uue võlakirjaemissioonini, kui 108 investori abiga kaasati 10 miljonit eurot.

Tulevik börsil?

Kuna First Northile minekule eelnevad rahakaasamise etapid on läbitud, võib ettevõtte mõelda börsile minekule. Nõlvak tõdes, et seda on tehtud, kuid midagi otsustatud ei ole. Tema sõnul antaks sel juhul ära mitu praegust eelist. "Mulle meeldib paindlikkus, mis võib börsile minnes pihta saada, sest sul on aktsionäride raha, millega toimetada," sõnas ta.

Sellegipoolest on ettevõtte ambitsioonid suured ja rahamahukad. 2025. aastaks soovitakse luua täiuslik linnastu inimestele, kus on võimalik elada, õppida ja töötada. "Praeguste plaanidega sihime sinna, et luua kodu IT-nomaadidele üle maailma," sõnas Nõlvak. "Tahame, et peagi saaks sealt trammiga Kopplisse, lennukiga Londonisse või rongiga Berliini – Ülemistel on tohutu potentsiaal, kui me arvestame veel ka Rail Balticu tuleku ning lennujaama ambitsiooniga reisijate arvu mitmekordistada."

Nõlvaku sõnul toimib juba praegu linnakus erinevate osaliste vaheline koostöö väga hästi. "Kõik, mida inimestel vaja läheb, on olemas. Kui ühel hetkel asjad päris hulluks lähevad, saame klaaskatuse peale panna ja seal väga hästi ära elada," naljatas ta. "Koostöö käigus saavutatakse suurem lisandväärtus ja selle põhimõtte kallal me töötame."

Samuti tundis Nõlvak rõõmu linnakus pakutavate nutikate lahenduste üle. Ta tõi näite, et arendamisel on nutikas ülekaigurada, mis annab nii jalakäijale kui ka aut juhile lähenevast ohust märku.

Kõige suuremaks riskiks peab Nõlvak poliitikat. "Praegu on meil hea koostöö, näiteks Mainor koolitab linnakule häid finantsjuhte – loodame, et riik ei tule ühel hetkel ega hakka meie tegevusse sekkuma," avaldas ta lootust.

Peaesineja Marko Matvere, eesti rahvatantsijad, laulukoorid ja puhkpilliorkestrid, toit ja käsitöö, lisaks Valgevene vaatamisväärsused, maitse- ja muud elamused

349€

LISAINFO: VENDERLOO.EE

GRUUSIA

30.10-03.11.2019

KUTAIISI/BATUMI

LENNUREIS

LISAINFO: VENDERLOO.EE

VENDERLOO VEOD OÜ
MERE 7, PÄRNU 80010
INFO@VENDERLOO.EE
+372 5189441

629€

EESTI KOONDISE ALAGRUPIMÄNGUD:

- 13.09 - Poola (Rotterdam)
- 14.09 - Montenegro (Rotterdam)
- 15.09 - Tšehhi (Rotterdam)
- 17.09 - Holland (Amsterdam)
- 18.09 - Ukraina (Amsterdam)

690€

LISAINFO: WWW.VENDERLOO.EE

VENDERLOO VEOD OÜ
MERE 7, PÄRNU
80010 EESTI
+3725189441
info@venderloo.ee

REISI KOOS MEIEGA!
KÕIK MEIE REISID:

WWW.VENDERLOO.EE

VENDERLOO VEOD OÜ
MERE 7, PÄRNU 80010
INFO@VENDERLOO.EE
+372 5189941

15. LADUSTAMISE AASTAKONVERENTS

LAOSEIS 2019

MIS MEIE LADUDES TOIMUB?

Teemad:

Kuidas e-kaubandus laoturgu on mõjutanud?
Mida nõuab turg laopidajalt?
Millised tegevused on tänastes uusarendustes populaarsed?
WMS ehk toimiva laohaldussüsteemi valimine
Kuidas leida soodsaimat ladu?
Kuidas ladu efektiivselt majandada?
Tööjõud lattu piiri tagant
Miks peetakse töstukijuhi tööd ainult meeste ametiks?
Kuidas töötajaid motiveerida?
Tootja kogemus: robot laotöötaja asemel
Arutelu: kuidas konkurents ellu jääda?

Esinejad:

Uus Maa äripindade juhtiv maakler **FRED LINNUKÜTT**
Via3I juhatuse esimees **RAINER ROHTLA**
Alandia KV OÜ juhatuse liige **VEIKO MURRUSTE**
TTK lektor, koolitaja ja kogenud laojuht **TARMO SAREMAT**
Hansateenus OÜ peadirektor **TOOMAS TÖLDSEPP**
Hansavest Tööjõud OÜ **JÜRI KULBIN**
Töstukijuht **ANNE ALLIK**
TTK logistikalabori projektijuht **KALLE UUSMAA**
Hansa Candle juhatuse liige **HARRI AALTONEN**

279 € (334,80 € km-ga)
Kehtib kuni 30.04.2019

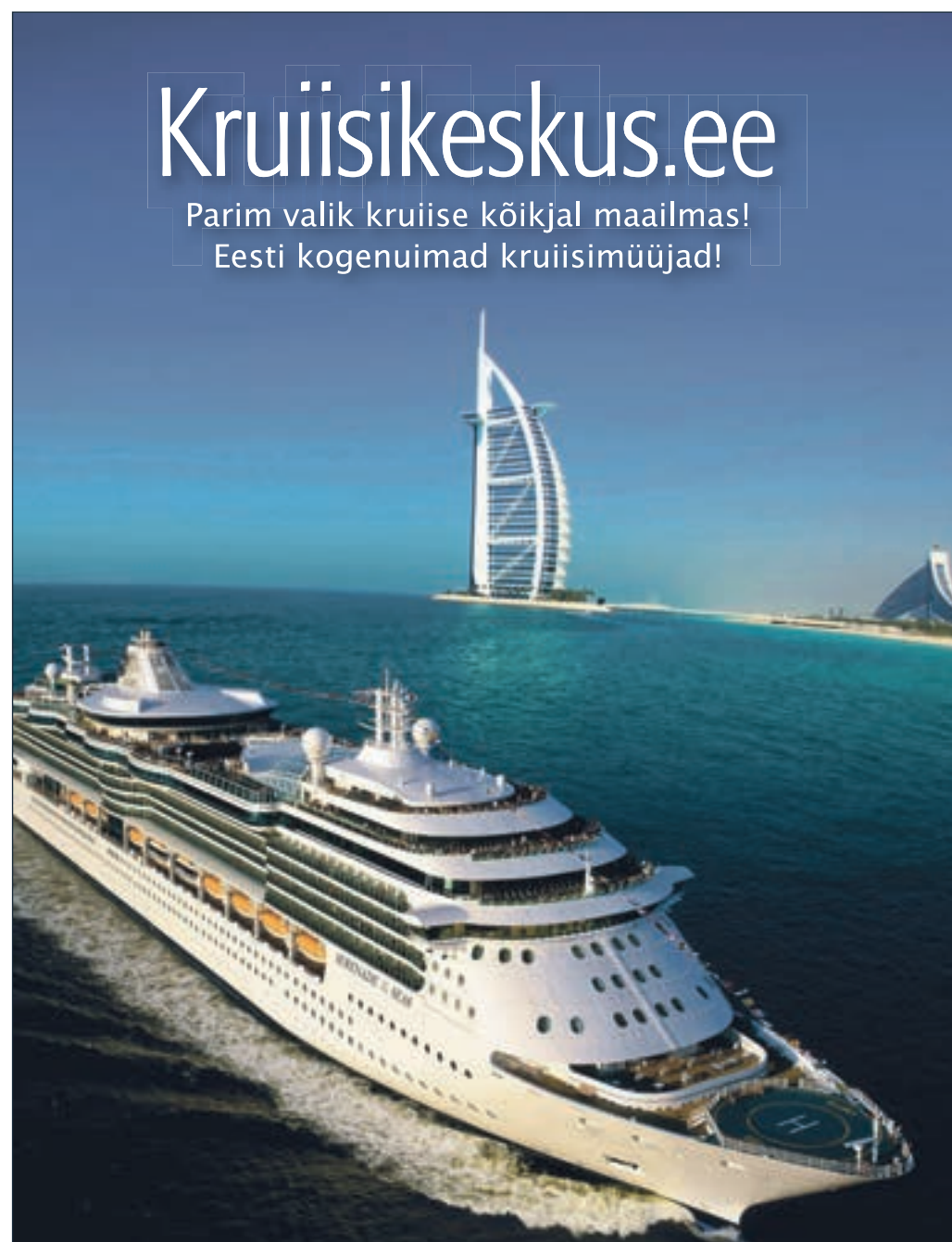
Täishind: 350 € (420 € km-ga)

Programm ja registreerimine: pood.aripaev.ee/laoseis-2019

Lisainfo: Tõnu Tramm, tonu@logistikauudised.ee

Logistikauudised.ee **Äripäev**

Kruiisikeskus.ee

Parim valik kruiise kõikjal maailmas!
Eesti kogenuimad kruiisimüüjad!

DUBAI KRUIIS. EKSOOTILINE SEIKLUS PÄRSIA LAHEL.

Põnev teekond läbi mitme erilmelise ja hämmastava Pärsia lahe riigi. Kõrbepäike, liivadüünid, ekstravagantne arhitektuur, iidne araabia kultuur ja maailma suurim ostuparadiis. Dubai kruiisil on Sinu käsutuses kõigi mugavustega kajut. Hinnas on rikkalik toitlustamine, meelelahutusprogramm ja sportimisvõimalused.

**Jewel of the Seas 7-öölised kruiisid
detsember 2019 – märts 2020.**

Kruiisid toimuvad kahel marsruudil:

- Dubai, AÜE – Abu Dhabi, AÜE – Sir Bani Yas, AÜE – Muscat, Omaan – Dubai, AÜE
- Dubai, AÜE – Doha, Katar – Bahrein – Sir Bani Yas, AÜE – Abu Dhabi, AÜE – Dubai, AÜE

**Aprillis
-35%**
Erisoodustus
lastele!*

Tutvu kruiisidega **www.kruiisikeskus.ee**

Lisainfo ja tellimine: **kruiisikeskus@carlsonwagonlit.ee**, tel **640 7710**

CWT Estonia | Laeva 2 Tallinn

f Kruiisikeskus

* 3.-4. reisija (lapsed) samas kajutis maksavad vaid kohustuslikud maksud ja teenustasud. Broneerimine kuni 30.04.2019.

JOIK loob trende Eesti kosmeetikaturul

JOIK toob turule uue brändi JOIK Organic, mille tooted on esimesena Eestis sertifitseeritud maineka looduskosmeetika standardi Ecocert Cosmos (Cosmetic Organic Standard) alusel.

JOIK Organic sari tähistab JOIKi jaoks uut ajajärku, mille märksõnadeks on senisest veelgi tõhusamad tooted, kõrgendatud tähelepanu keskkonnasõbralikele pakenditele ning uus värske disain.

Looduskosmeetika võidukäik maailmas

Looduskosmeetika tarbimine kasvab hoogsalt kogu maailmas. Kasvu taga on tootjate liikumine looduslike toodete

keskkonnasõbralik või looduslik aspekt, tagaplaanile jäetakse aga muud toote komponendid või tootmisprotsess, mis ei tarvitse sugugi olla looduslikud ja keskkonnahoidlikud. Üks viis taolises eksitava situatsioonis õiged tooted leida on eelistada sõltumatu osapoole poolt sertifitseeritud kaubamärke.

toodete poole, kõige enam aga klientide suurem teadlikkus ning soov kanda oma nahale võimalikult looduslikku toodet ning vähendada oma ökoloogilist jalajälge. Tarbija nõuab, et pakendites kasutataks vähem plasti, et pakendid oleks taaskasutatavad ja et kosmeetikatoode valmiks jätkusuutliku tootmisprotsessi käigus.

Looduskosmeetika populaarsuse kasvust tõugatuna on hoogustunud ka rohepesu ehk *greenwashing*, mis on tarbija teadlik eksitamine, mõjutades teda eelistama toodet, mille puhul on välja toodud

Uus tootesari JOIK Organic näitab teed

2005. aastal loodud JOIK on esimese Eesti kosmeetika-brändina võtnud ette pika protsessi ning sertifitseerinud suure osa oma kosmeetikatoodetest. JOIK on alati olnud tuntud oma looduslike toodete poolest, sertifikaatide hankimine oli järgmine loogiline samm brändi arengus ning andis hea põhjuse kogu tootesarja uuendada, räägib JOIKi asutaja Eva-Maria Õunapuu. "Uue tootesarja loomisel pöörasime palju tähelepanu toodete senisest veelgi tõhusamaks muutmisele. Lisasime rohkelt uusi innovatiivseid looduslikke aktiivaineid, mis tagavad toodete kõrge efektiivsuse. Sertifitseerimine annab aga tarbijale kindluse, et tooted sisaldavad just seda ja sellises mahus, mida pakendil lubatakse ning see aitab teha turvalise valiku toodetest üleküllastunud kosmeetikaturul."

Sertifitseeritud tooted avavad uksi välisurgudel

Ecocert, mille logo kannavad nüüd ka JOIK Organic sarja tooted, on maailma tuntuim looduskosmeetika toodete sertifitseerija, kelle märk too-

tel annab tunnistust, et toode on läbinud range kontrolli nii koostisosade, pakendite kui tootmisprotsessi puhul.

"Trendid näitavad, et nõudlus looduskosmeetika järele on maailmas järjest suurenev. Kui Eestis on JOIKi tooted klientide poolt hästi

vastu võetud ja armastatud juba pikki aastaid, siis uutele turgudele sisenedes on sealsete klientide usalduse võitmiseks suur abi sõltumatust kvaliteedimärgist, mida sertifikaadid just pakuvad," ütleb Eva-Maria.

JOIK Organic on Eesti esimene sertifitseeritud looduskosmeetika sari.

LOODUSE VÄEGA LOOMING

Loodus loob meid erinevateks ja erakordseteks täpselt nii, nagu see olema peab. Sinu omapära on sinu tugevus. Samamoodi kannab iga JOIK loode endale omast tugevust. JOIK Organic on Eestis valmiv kosmeetikasari, mis põimib endas puhta looduse parimad aktiivained tänapäevaste teadmistega. Me teeme seda, mida lubame. Sest ausus on alati ilus.

www.joik.ee

KINNISVARA

Porto Francos saab ruum otsa

“Viru Keskus on monopoolset seisundit tükk aega nautinud,” ütles Rauno Teder, kelle arendatava Porto Franco meeskond tema sõnul turgu ei karda.

MAARIT EERME
maarit.eerme@kaubandus.ee

 Kaubandus.ee

Tallinna Admiraliteedi basseini äärde rajatava Porto Franco keskuse esimene hotellimaja saab valmis selle aasta lõpus ning ukseid avatakse külastajatele 2020. aasta alguses. Kogu keskuse valmimine peaks jääma järgmise aasta lõppu, rääkisid tegevjuht ja juhatuse liige Rauno Teder ning müügi- ja turundusdirektor Enno Heinla intervjuus Äripäeva teemaveebile kaubandus.ee.

Kuidas tunnetate kogu turu hetkeolukorda? Kas T1 Mall of Tallinna avamine pani teid ettevaatlikumalt arendama?

Enno Heinla: Porto Franco pole puhas kaubandus. Meil on ka büroo ja hotell. Kaubanduses oleme alles algusfaasis ning jälgime, mis turul toimub. Olukord on ühest küljest huvitav, kuid kesklinna kannatab kaubanduspindu arendada. Viru Keskus oli viimane suur arendus, mis kesklinnas kaubanduskinnisvara arenduse poolt tehtud. Solaris, Nautica ja Balti Jaama Turg on veidi teise niši tooted.

Teder: Viru Keskus on monopoolset seisundit tükk aega nautinud. Meil kartus turu ees puudub.

Heinla: Kindlasti me täiendame siin piir-

▲ **Porto Franco tegevjuhi ja juhatuse liikme Rauno Tederi sõnul on praegu siduvate lepingutega kaetud 60 protsenti poepindadest ja kokkuleppeid on veel 15 protsendi jagu.**

FOTO: ANDRAS KRALLA

MIS ON MIS Porto Franco

Koguinvesteering 190 miljonit
Kogupindala 150 000 ruutmeetrit
Kaubanduspinda 32 000 ruutmeetrit
Büroopinda 25 530 ruutmeetrit
Kohvikuid ja restorane 22
Hotelli 273 numbritoaga
Maaalust parkimist 3 korrust
Parkimiskohti umbes 1200

konnas üksteist. Meie eesmärk ei ole Viru Keskust tühjaks teha. Kui vaadata Tallinna kesklinna arendusi, siis südalinn liigub meie suunas – Tallinn avaneb merele. Me vaatame seda piirkonda (Viru Keskus, Rotermann ja Porto Franco) ikkagi kui ühtset tervikut. Kindlasti püüame pakkuda Viru Keskusele konkurentsi ja tuua Eestisse uusi brände ja kontseptsioone.

Teder: Viru Keskuse ja Rotermanni rentnikest kattub ainult R-kiosk, me kindlasti püüame sama joont hoida. Vast paar-kolm kaubamärki tulevad samad, aga põhimõtteliselt toome uut kaubandust siia.

Heinla: Kindlasti jälgime ka seda, milliseid muudatusi Viru Keskuse uus juht kaasa toob.

Kui palju pindadest on praegu lepingutega täidetud?

Teder: Kaubanduspindadest on siduvate lepingutega kaetud ca 60%. Kui kokkulepped ka siia juurde liita, siis 75% kaubandusest on meil täidetud. 40% büroodest on lepingutega kaetud ning oleme sellega 1,5 aastat enne avamist igati graafikus. Vähesed ettevõtted teavad, kui suured on nad poolelise aasta pärast.

Kas rendihindades olete pidanud ka soodustusi tegema?

Teder: Hindade osas me soodusmüüki ei tee. Paanikaks ei ole põhjust. Tavaliselt 25%

pinnast jäetakse uutele tulijatele, kes mõtleavad kauem. Meil on tarvis jätta ruumi ka neile midagi pakkuda. Tuleb hoida mingit vakantsi.

Kui aasta enne avamist oleme suutnud 80% rendilepingutega täita, siis meie seis on väga hea. Sügisel peame otsustama, kas jääme uusi tulijaid ootama või läheme olemasolevate turul tegutsejatega uuesti läbi rääkima.

Kasutate innovaatilist lahendust kliente saamiseks. Mida teete?

Heinla: Kasutame ka 3D-joonistega virtuaalreaalsuse (VR) prille, millega teeme klientidele presentatsiooni ja nad näevad 360kraadist pilti keskuse seest.

Teder: Me ise elame siin projektis sees ning teame täpselt, kus miskit toimub. Kuid üks klient tänu selle 3D-mudeli vaatamisele enda otsuse ka tegi.

Selline lahendus võimaldab kliendi kiiremini otsustama panna, kuna ta saab aru, kuhu keskkonda ta tuleb. VR kaudu näeb klient visuaalset pilti keskusest. Positsioneerime tema soovid, vajadused ning siis teeme pakkumise.

Heinla: Me peame kliendile maja selgeks tegema, kuhu keskkonda ta tuleb. VR-lahendus kasutavad ka teised, kuid suurte projektide puhul on oluline viia inimene otse objektile. Sa ei müü sõnadega vaid ka silmadega, kus tajutakse keskkonda.

TALLINNA KÜTTELADU

Pariim teenindus!

PUITBRIKETT
al. **165€**
960 kg

PELLETID
al. **215€**
975 kg

KAMINAPUUD 40L
al. **160€**
48 võrku

Hüva nõu:
Varuge küttematerjal
just maikuus!
Siis on hinnad head
ning sügis mureta!

Tellige **51 36 999**
või **www.kütteleadu.ee**

Tallinnas ja Harjumaal
KOJUTOOMINE
TASUTA!

MAKSUD

Võitlus ümbrikupalkade vastu käib mitmel rindel

Ümbrikupalgad on Eestis jätkuvalt probleem ning selle vastu on võitlusesse asunud nii maksu- ja tolliamet kui ka tööinspeksioon. Jätkuvalt nähakse probleeme transpordisektoris, tõdeti Äripäeva raadio saates “Maksu- ja tolliamet annab nõu”.

PRIIT POKK
priit.pokk@aripaev.ee

Äripäev

Maksu- ja tolliameti (EMTA) maksuosakonna üksuse juhi Külli Koidumäe sõnul on ümbrikupalk Eestis jätkuvalt suure ulatusega probleem. “Meie eesmärk on vähendada ümbrikupalkade osakaalu poole võrra,” rõhutas ta. Koidumäe tõi välja, et kokupuude ümbrikupalkadega on 7-8 protsendil tööealisest elanikkonnast. “Teravik on muidugi ehitusel, hulgi- ja jaekaubandusel ning töötleva tööstusel, veondus jääb skaala keskele,” kirjeldas ta kitsaskoha avaldumist sektoripõhiselt. Kahju ümbrikupalkadest on riigile aastas ligi 4 miljonit eurot.

Autoettevõtete liidu direktor Villem Tori tõdes, et transpordisektoris pole olukord küll nii hull, kui välja paistab, kuid normaalseks seda ka pidada ei saa. “Palgakulu on transpordisektoris ligi 40 protsenti kõigest kulusid, ettevõtted konkureerivad tööde saamise nimel ning see, kes pakub soodsamat veohinda, selle ka lõpuks saab,” kirjeldas ta probleemi teket. Üks võimalus kulusid kokku hoida ja madalamat veo hinda pakkuda on tema hinnangul maksude optimeerimine. See annab aga sahkerdajatele ebauusa konkurentsieelse.

Kindlad indikaatorid

Koidumäe tõdes, et ümbrikupalkade maksamine transpordis on suurenev trend. “Selle saajate arv kasvab kogu aeg, samas mustalt makstavad summad on väiksemad – palgast suurema osa moodustab ametlik palk,” tõdes ta. “Eks sageli makstakse kohustuslikud palgapiiRID ära ning väga palju üle selle ei soovita puhtalt maksta – keskmist tasu vaadates on autojuhtide palgad väiksemad, kui need tegelikult olema peaksid,” viitas tööinspeksiooni juhtiv tööinspektor Jüri Milov miinimumpalga ja kollektiivlepingutes sätestatud alampalga nõuetele.

Tori sõnul saab esimese viite ümbrikupalga maksimisest töökuulutustest. “Kui seal on märgitud juhi tasuks 1500–2000 eurot, aga EMTA analüüs näitab ettevõtte puhul keskmiseks palgaks väiksemat numbrit, siis seal on käärid,” rääkis ta. Tori tõdes, et keskmine juht soovib kätte saada 1500 eurot. Kontrolli muudavad keeruliseks juhuveod, mille puhul on keeruline teha järelevalvet reaalsete töötundide üle. “Näiteks kooliekskursioonidel me ei tea, kui palju juht tegelikult sõitis, samas raha korjatakse vanematelt sularahas kokku ja makstakse juhile,” kirjeldas Tori tüüpolekorda.

Ümbrikupalkade maksimisest peakski töö tellijale aimu andma just see, kui hinnapakkumist tehes soovitakse tasumist sularahas ning ollakse selle nimel valmis ka hinda alandama. “Selge, et sel juhul jäetakse ära käibemaksu maksimine ning mingi osa makstakse juhile ümbrikus – nende märkide puhul on sahkerdamise tingimus sisse kodeeritud,” arvas Tori. “Juhtumeid, kus hinda on maksude võrra alandatud, on raske kontrollida, sest me ei jõua töenditele jälile, samas oleme asunud saatma koolidele ja lasteadeadele suuniseid, mida nad võiksid transpordi tellimisel silmas pidada,” lisas Koidumäe.

Märk sellest, kas transpordifirmas toimub kõik normide päraselt, on Tori sõnul

▲ Autoettevõtete liidu direktor Villem Tori tõdes, et karm konkurents sunnib veoettevõtjaid madalamat hinda pakkuma ja see viib ka maksudega sahkerdamisele.
FOTO: ANDRAS KRALLA

ka see, kui palju on ettevõttel töötajaid. “Kui tellite teenuse ettevõttelt, kel on busse või veoautosid 25, aga mitte ühtegi töötajat, siis järelikult pole kõik korras – keegi peab ju teenust osutama,” nentis ta. Koidumäe soovitas vaadata ka piasasju, nagu turvavööde olemasolu ja kasutamine, mis annab mingi indikatsiooni ettevõtte üldisest finantsolukorrast. Samuti on EMTA kodulehelt võimalik näha firma majandustegevust iseloomustavat reitingut.

Aktiivne võitlus

Võitlus ümbrikupalga vastu on sekkunud ka tööinspeksioon. Näiteks nii 2016. aastal kui ka hiljuti küsiti EMTA-lt andmed, kui palju ettevõtted oma töötajatele tasusid maksavad. Selgus, et üle 1300 ettevõtte ei vastanud seaduses kehtestatud nõuetele. “Üks osa kirjasajajaid ehk ligi 500 firmat ei maksanud valitsuse kehtestatud alammääras miinimumpalka ning teine grupp maksis palka rohkem kui miinimum, kuid vähem kui üldkokkuleppe kehtestatud määr,” rääkis Koidumäe. “Saatsime välja märgukirja, et teavitada ettevõtteid liiga madala töötasu maksimisest,” kirjeldas Milov tehtut. Kirjade

”Eks sageli makstakse kohustuslikud palgapiiRID ära ning väga palju üle selle ei soovita puhtalt maksta.

tööinspeksiooni inspektor Jüri Milov

tulemusena hakkas rohkem palka maksta 36 protsenti ettevõtetest.

Maksu- ja tolliamet on ümbrikupalkadega võitlemisel võtnud enda südameasjaks kolm põhisuunda: soovitakse muuta hoiakuid, teha koostööd eri sektorite ja erialaliitudega ning tõhustada järelevalvet. “Hoiakute muutumine on väga oluline, sest 30 protsendil tööealisest elanikkonnast ei ole ümbrikupalga vastu midagi,” viitas Koidumäe viimasele maksutahte uuringle. “Kui inimesed saavad aru, et neil on kohustus riiki panustada, mitte ainult õigus riigilt midagi saada, siis lähevad asjad paremaks,” selgitas ta ning lisas, et hoiakute kujundamisel on suur roll noortel. “Tegelikult peaksid kõik tellijad vaatama, kellelt nad teenuse tellivad, kontrollima tausta ja mitte soosima varimajandust, muidu siin midagi juhtuma ei hakka.”

Erialaliitudega koostöös soovib EMTA muuta sektorid läbipaistvamaks. Näiteks transpordis soovitakse kasutusele võtta e-veoste lehed. Siin on aga kolm osalist – vedaja, kauba saaja ja saatja –, kes kõik peavad selle süsteemi juurutamisega nõus olema. “Eks see annaks ülevaate, kui palju kauba veoks aega kulutati, mis kaupa veeti ja kust kuhu,” kirjeldas Tori võitu, mille e-veoste süsteem endaga kaasa tooks. “Kaoks ära järelevalve maanteedel, kus sõiduk peetakse kinni – juhi ülesanne on vedada, mitte raisata tee ääres kontrollis aega. Uue süsteemiga tuleksid välja anomaaliad, kus järelevalvet suurendada,” oli Tori veendunud.

E-veoste süsteem annaks infot ka tööinspeksioonile, kes on juht, kui kaua ta on tööd teinud ning nii oleks töö- ja puhkeaja

järelevalve senisest efektiivsem. “Ka koorma kaal saaks märgitud ning politsei- ja piirivalveamet saaks seda paremini kontrollida – nii muutuks hind turusituatsioonile vastavaks, sest ülekoormad tulevad välja. Tekiks indikatsioon reaalsest turuhinnast, mis omakorda võimaldaks maksta makse ilma neist kõrvale hiilimata,” selgitas Koidumäe.

Riigihanked ja teadlik juht

Üha rohkem soovitakse ümbrikupalga maksmist kontrollida riigihangetel. “Tahame, et riigi raha jõuaks ausate ettevõtjateni ning transpordisektoris on võimalus kasutada hankelepingu lisasid, kus on välja toodud kohustus maksta allhankijatele samaväärset tasu, kui on nõutud peatöövõtjalt,” tõi Koidumäe näite sellest, mida saaks veel ära teha. “Ka peatöövõtjat saab kohustada tegema järelevalvet alltöövõtja suhtes.”

Veel aitab ümbrikupalga vastu võidelda see, kui juhid on oma õigustest teadlikud. Seetõttu tehakse aktiivset teavitustööd näiteks selle kohta, et 1. mail tõuseb siseriiklikul kaubaveol juhi miinimumpalk 900 euroni kuus. “Kui kõik on sellest teadlikud, oskavad ka autojuhid seda tasu nõuda,” oli Koidumäe veendunud.

KUULA

Äripäeva raadio 92,4

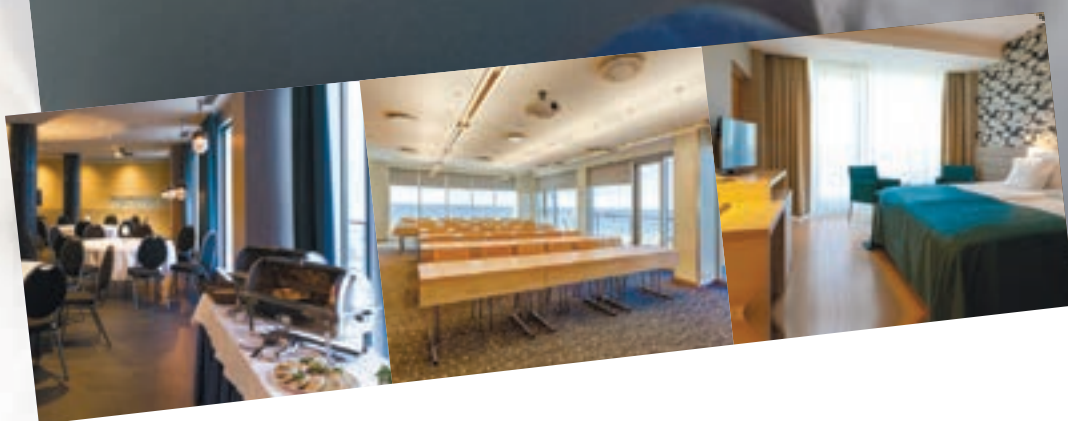
“Maksu- ja tolliamet annab nõu” oli eetris 2. aprillil
radio.aripaev.ee

On palju võimalusi, kuidas seminari korraldada ja on palju põhjuseid, miks teha seda **Tervise Paradiisis**

Sest:

- **Su mõte lendab** - ruum on avar, inspireeriva merevaatega
- **Su mõte töötab** - me kostitame teid parima söögiga Pärnu kõrgeimas baaris või merevaatega restoranis
- **Su mõtted vahetuvad** - sest meil on ajaveetmisvõimalused - mängi bowlingu't, hulla veepargis, naudi lõõgastus- või ilu- protseduure
- **Su mõtted põimuvad** - sest meil on kokteilibaar jagamaks päevamuljeid teistega
- **Su mõtted vormuvad** - sest 4* hotellis on parim uni

Küsi seminaripaketti „Tööpäevad Paradiisis“ või ruumirendi võimalusi
sales@spa.ee või tel 447 9219 / Side 14, 80010 Pärnu / www.terviseparadiis.ee

Laske headel mõtetel Pärnus (t)ärgata!

Pakume 2-päevast ööbimisega

SEMINARIPAKETTI

Teid ootab:

- konverentsiruumi kasutus koos tehnikaga kahel päeval
- 3 kohvipausi Teile sobival ajal
- sauna- ja veekeskuse võlud
- jõusaali kasutamine kell 6:30-15:00
- virgutav hommikuvõimlemine
- maitsev buffee hommikusöök
- majutus mugavas kahekohalises toas

Alates

63 €

inimene

Tervis ravispaahotellis on Teil võimalik ühendada töötegemine ja lõõgastus. Siin on erinevad võimalused seminaride ja konverentside korraldamiseks:

**286-kohaline tõusva põrandaga mugav konverentsisaal,
50-kohaline seminariruum ning
16-kohaline ümarlauasaal.**

Soovi korral saame töömeeleolule vahelduseks pakkuda erinevaid spaalõõgastusi ja maitseaudingud vastavalt teie soovile.

Ühenda töö ja lõõgastus!

Info ja broneerimine:

Tervis ravispaahotell Seedri 6, 80010 Pärnu / Tel 447 9200 / sales@spatervis.ee
www.spatervis.ee

LEPING

Koostöö maailma tippudega nõuab aega ja kannatlikkust

Maailma tippettevõtetega lepinguni jõudmine nõuab aega ja kannatlikkust ning arvestada tuleb ka kultuuriliste eripäradega, tõdes hiljuti Amazoniga lepinguni jõudnud Fortumo üks juhte Äripäeva raadio saates "Kuum tool".

MEELIS MANDEL
meelis.mandel@aripaev.ee

Äripäev

► Martin Koppeli (vasakul) ja Andrei Dementjevi juhtimisel jõudis Fortumo lõpuks Amazoni koostööpartneriks.

FOTO: ANNI ÖNNELEID / EKSPRESS MEEDIA

"Amazon on ambitsioonikas, soovib konkureerida Spotify ja Netflixiga, kuid selleks tuleb agressiivselt kasutajaid hankida," rääkis Andrei Dementjev. "Üks võimalus selleks on teha koostööd mobiilioperaatoritega, et kasutada nende teenust oma platvormi levitamiseks – sisuliselt kasutab Amazon meie kogemust ja tehnilist võimekust ning kohalikku know how'd, et teha asju palju kiiremini, kui see oleks muidu võimalik."

Pikk protsess

Lepinguni jõudmine mis tahes maailma tippettevõttega tähendab Dementjevi kogemuse põhjal väga pikka tööd ning eeldab ajalist ressurssi. "Meil võttis see aega 1–2 aastat ning selleks, et üldse Amazonile mõtlema saaksime hakata, läks kümme aastat," nentis Fortumo juht. "See on pikk ja järjepidev töö, kui tahad endale kundet saada – tuleb käia tema juures korduvalt visiidil, ühest korrast ei piisa, vaid tuleb neid külastada 2–3 korda aastas, sest paljudes riikides on ärisuhe personaalne. Õigete kontaktide ning selle suhte tekitamiseks tuleb investeerida aega ja raha," nõustus Dementjeviga ka majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi asekancler Viljar Lubi.

Dementjevi kogemuse põhjal on võtmetähtsusega arusaamine, kes teeb konkreetsetes organisatsioonides otsuseid. "Algaasis tavaliselt alles otsitakse kontakte ja kaardistatakse, kes mis osakonnas töötab, kellele allub ja muud sellega seonduvat," sõnas ta. "Muidu võime oma toodet müüa aastaid ini-

”Kui näed, et tingimused ei ole jätkusuutlikud või atraktiivsed, siis tuleb seda öelda, Amazon on olnud väga pragmaatiline ja mõistlik.

Amazoniga lepinguni jõudnud Fortumo üks juhte Andrei Dementjev

mestele, kel pole otsustusvõimalust ega ka õigust ning seega ei ole neil motivatsiooni seda asja ülespoole viia," selgitas ekspert.

Lisaks võtab aega juriidilise protsessi läbimine. "Kunagi ei tohi alahinnata, et tegemist on väga suure börsiettevõttega ning seetõttu võtab juriidiline pool aega ja sellega tuleb varakult alustada," rõhutas Dementjev. "Muidu võib juhtuda, et kokkulepe on olemas, tahaks asjadega edasi liikuda, aga lepingut pole. Juristidel läheb tavaliselt 3–4 kuud aega, sama palju läheb veel hilisemaks läbirääkimiseks ning veel sama palju allkirjade paberile saamiseks."

Tunne eripärasid

Kontaktide loomisel soovib Lubi arvestada ka sihtriigi kultuuriliste eripäradega. Ta tõi näite Indiast, kus personaalne side on eriti oluline. "Esimesel kohtumisel ei ole mõistlik seal oma tootest sõnagi rääkida, kõik on personaalne ning pead inimestele meeldima – selle saavutamiseks tuleb aega varuda ja olla hästi järjekindel," rõhutas ta. "Teiseks ei ole e-kiri seal suhtluskanal."

Suurklientidega nagu Amazon tuleb koostööd tehes rohkem tähelepanu pöörata majandusliku iseseisvuse säilitamisele. "Eks meil edulugusid Eestis on, näiteks Cleveron

sõlmis hiljuti Walmartiga koostöölepe, samas on nende juht Arno Kütt öelnud, et kõige raskem on majandusliku iseseisvuse säilitamisega," rääkis Lubi. Tema sõnul võib suurkorporatsioonidega äri ajades tekkida olukord, kus laua taga ei istu võrdsed partnerid. "Samas nendega koostööd tahetakse teha ikka, kas või sellepärast, et saada isegi väikeste marginaalide juures endale referents – koostöö suurega aitab olulistest ustest sisse," lisas Lubi.

Dementjev samas Amazoni domineerimist ei karda ning kõik sõltub tema sõnul sellest, kas ja kuidas end kehtestada. "Kui näed, et tingimused ei ole jätkusuutlikud või atraktiivsed, siis tuleb seda öelda, Amazon on olnud väga pragmaatiline ja mõistlik," kinnitas ta. "Pärast lepingute sõlmimist, kui projekt oli juba teostamisel, tekkis hetk, kus nemad tahtsid teostada väljamakset neile mugaval viisil, mis meile oli kahjulik – tõstatasime selle probleemi ja rõhusime lepingule ning lõpuks Amazon nõustus meie positsiooniga," jagas ta oma kogemust.

Välistöõjud aitab

Selleks, et ettevõtte saaks kasvada piisavalt suureks, et hakata mõtlema koostöö-

le suurte tehnoloogiahiidudega, vajavad nad kompetentset tööjõudu. Dementjevi sõnul on Fortumot aidanud välismaalased. "Meil on neid palju, meie meeskond on väga rahvusvaheline," ütles ta. "Start-up- viisade süsteem töötab väga mõnusalt, oleme värvanud ka välistudengeid," rääkis Dementjev.

Majandusministeeriumi asekancleri sõnul tuleb lisaks tööjõule mõelda ka sellele, kuidas olemasolevat efektiivsemaks ja innovaatilisemaks muuta. "Rahvusliku strateegia üks eesmärk on lisandväärtuse kasv, tahame jõuda 80 protsendini Euroopa Liidu keskmisest," rääkis ta.

"Teine eesmärk on tööõhove. Natuke töötavad need eesmärgid üksteisele vastu, sest kui suurendada tööjõu pakkumist, vähendab see tootlikkuse kasvu, samuti on oluline innovatsioon," sõnas Lubi.

KUULA
Äripäeva raadio 92,4
"Kuum tool" oli eetris 25. märtsil
radio.aripaev.ee

PVC HALLIDE MÜÜK, TOOTMINE JA PAIGALDUS

Jaanus Laane 50 66 284, info@finest-hall.com

FINEST HALL
www.pvc-halli.fi

TURISM

Kruiisihooaeg sai laupäeval avapaugu

Laupäeval avati ametlikult kruiisihooaeg – Tallinna Vana-sadamasse saabus kruiisilaev MSC Poesia, mille pardal on 2622 reisijat.

Enamik reisijatest oli pärit Saksamaalt, aga reisijaid oli ka Põhja-Ameerikast, Itaaliast, Belgiast, Prantsusmaalt; kokku oli laeval 54 rahvuse esindajad. Laev saabus Tallinna Riiast ja suundus siit edasi Peterburi, teatas Tallinna Sadam.

Tänavuse ligi kuuekuulise hooaja jooksul ootab Tallinna Sadam 339 kruiisilaeva külastust, mis peaks kokku tooma

pealinnaga tutvuma ligi 600 000 kruiisituristi.

17 laeva külastab Eestit esimest korda. Üksikud külastused on sel hooajal sellised, mil laeb jääb ka ööseks Tallinna. Viimane kruiisilaev peatub Tallinnas 19. oktoobril.

Saaremaale ootab sadam sel aastal seitse kruiisilaeva, mis toovad saarele kokku 4700 kruiisireisijat. Suurim laev on 219 meetrit pikk Vasco da Gama. Saaremaa kruiisihooaeg algab 28. juunil, viimane laev külastab saart 12. septembril.

ÄRIPÄEV.EE

TURVALISUS

Küberohud võivad väikeettevõttele kalliks maksma minna

PIRET FREY
piret.frey@aripaev.ee

Enamik Eesti firmasid pole piisavalt suured andmekaitse-spetsialisti palkamiseks, arvutisse pääsenud pahavara tekitatud kahju võib tuua nii rahalisi väljaminekuid kui ka jätta ettevõtte ilma eluliselt olulistest andmetest.

“Meil on arvutiviirused ja kriminaalne majandus, mis neist elatub – kaudselt on tegemist justkui maksupetturi käitumisega, kes vaatab, kuhu on võimalik kärss vahele panna ja midagi enda huvides ära kasutada,” hoiatas infoturbspetsialist Anto Veldre Äripäeva raadio saates “Teabevara tund”.

Veldre sõnul pole arvutiviirus oma olemuselt midagi muud kui programm, mis leiab üles augud igapäevaselt kasutatavas tarkvaras ning üritab nendesse sisse tungida. Kui viirus on asetatud, üritatakse selle pealt teenida.

Mängitakse emotsioonidel

Viirused satuvad arvutisse tavaliselt arvutikasutaja valedel liigutustel ja justkui arvutisse tulevad, on üha haruldasemad, nentis Veldre. Kui arvutis on viirus,

▲ Infoturbspetsialist Anto Veldre. FOTO: ANDRAS KRALLA

setõrje, suudab see tema sõnul kinni hoida 98–99 protsenti pahavarast. Veldre sõnul on väga oluline, et viirusetõrje oleks olemas ka mobiiltelefonis.

Samas ei ole pahavara eest kaitstud need, kes teevad ise valesid liigutusi, näiteks klikivad valedel kirjadel või failidel. “Kui postkasti on saabunud kiri, tasub alati üle kontrollida, kes on selle saatja,” rõhutas ekspert.

Pole harvad ka juhused, kus inimene ehmatakse lihtsalt ära ja ta teeb valesid liigutusi. Keegi saab ühel hetkel kirja, justkui ta oleks käinud pornosaidil. “Selle peale jookseb ini-

mesel emotsioonide tõttu juhe kokku ja ta ei mõtle enam kaibeldes,“ kirjeldas Veldre, kuidas inimeste emotsioone ära kasutatakse. “Teine variant on see, et ekraanile ilmub kiri, justkui klikke teatud ajaperioodi jooksul tegemata juhtub midagi hullu, inimene ei suuda vastu panna ja klikibki – tegelikult tuleks lihtsalt eemale astuda ja IT-mehele helistada,” rääkis ta.

Üha levinumaks muutuvad pettuse vormid, kus firmade raamatupidajatele saadetakse kirju valenime alt. “See näeb välja, nagu tuleks juhilt, kes käsib

kiiresti ära maksta kärssava arve – kui raamatupidaja on nõrgema närviga, siis ta tasubki selle ära,” märkis Veldre. “Sellised asjad juhtuvad siis, kui juht on kusagil koolitusel või raskesti kättesaadav.”

Varukoopia päästab

Veel üks viis raha nõudmiseks on arvuti kõvaketaste lukustamine. “Tegemist on krüptovirusega – kui ikka oled jätnud varukoopia tegemata ning ühel päeval saadetakse sulle pahavara, mis käib su andmetest üle, siis sul ei olegi midagi teha – sul ei ole enam ei raamatupidamist ega arveid ja sisuliselt oled eksinud kõigi seaduste vastu, maksuamet võib tulla kontrollima ja sul pole mida näidata,” selgitas Veldre. “Sellises olukorras ollakse valmis maksma.”

Samas rõhutas Veldre, et isegi kui maksta, ei pruugi oma andmeid tagasi saada.

KUULA

Äripäeva raadio 92,4

“Teabevara tund” oli eetris

3. aprillil
raadio.aripaev.ee

LÜHIDALT

Uber langetas aktsia hinda

Lähenev börsidebüüt on langetanud Uberi oodatava turuväärtuse algse 120 miljardi dollari pealt kuni 91,2 miljardile. Uber paneb aktsiad pakkumisele esialgses hinnavaheemikus 44–50 dollarit aktsia kohta, hinnavaheemik sai kinnituse reedel Uberi esitatud dokumentidega. See annaks maailma suurimale sõidujagamisteenusele turuväärtuseks kuni 91,5 miljardit dollarit ning ettevõtte saaks börsilt kuni 9 miljardit dollarit. Uber plaanib IPO hinna paika panna 9. mail ja alustada järgneval päeval kauplemist New Yorgi börsil aktsiasümboliga UBER. Ka väiksema väärtusega oleks tegemist suuruselt teise tehnoloogiavaldkonna IPOga Ameerika Ühendriikide ajaloos, jäädes alla Facebookile, kes 2012. aastal tõstis turult 16 miljardit dollarit. Väiksema väärtusvahemiku põhjus on arvata- vasti Uberi Ameerika rivaali Lyfti ebaõnnestunud IPO. Kui Lyfti aktsiad alustasid kauplemist 72 dollari peal, siis praeguseks on need langedud 56 dollarile.

Apranga kergitas müügitulu ja vähendas kahjumit

Apranga Grupi müügitulu kerkis esimeses kvartalis 49,8 miljoni euroni, ületades mullust kvartalit 6,9 protsendi võrra, kahjumiks kujunes 0,78 miljonit eurot, teatas ettevõtte börsile. Leedu rõivatootja mulluse esimese kvartali kahjum oli 1,2 miljonit eurot. Suurim käibe kasv tuli Leedust, kus müüdi 13,7 protsenti enam. Samas Lätis langes müük 5,3 protsenti, peamiselt seitsme suletud poe tõttu, teatas ettevõtte. Eestis kasvas käive 1,8 protsendi võrra. Kvartali jooksul avas grupp neli poodi, renoveeris kolm poodi ning sulges kaheksa poodi. Investeeringuid tehti kvartali jooksul 4,8 miljonit eurot. Müügiplind kahanes mulluse kvartaliga võrreldes 4 protsenti.

UUS PEUGEOT PARTNER SINU ÄRI PARTNER JUBA ROHKEM KUI 20 AASTAT

PEUGEOT PARTNER
AASTA KAUBIK 2019

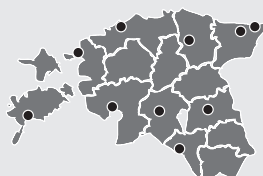
ALATES
126€ /KUUS*
HIND ALATES 13 800 €

PEUGEOT i-COCKPIT®
MAX KAUBARUUM 4,4 m³
ÜLEKOORMUSINDIKAATOR
RAADIO, MP3 MÄNGIJA, BLUETOOTH JA USB LIIDES

MOTION & e-MOTION

PEUGEOT

*Teenuse pakkuja on Swedbank Liising AS. Tutvuge teenuse tingimustega www.swedbank.ee, vajaduse korral konsulteerige pangatöötajaga. Krediidi kulukuse määr on 2,68%, vara hind 11,500.00 € + km, sissemaks 20% periood 5a, jääkväärtus 30%, lepingutasu 200€, intress 6 kuu Euribor + 1.99% a, kuumakse on 125.63€ (15.01.2019 oli 6 kuu Euribor -0,236% Euribori negatiivne väärtus loetakse võrdseks nulliga; Euribor võib muutuda iga 6 kuu järel), tagasimaksete summa 10 498.31€. Krediidi kogukulu on 10 556.87€. Fotod on illustratiivsed.

PEUGEOT SOOVIKAB TOTAL Keskmise kütusekulu alates 4,2 l/100 km / CO₂ heitekogus alates 113 g/km

RESTORANIÄRI

Higi ja pisaratega palgatöötajast ette

Nüüdseks Tallinnas kolme restorani omav tippkook Roman Zaštšerinski otsustas kümme aastat tagasi loobuda palgatööst ning hakata endale ise tööandjaks – tippu jõudmine ei tulnud aga lihtsalt.

RIVO SARAPIK
rivo.sarapik@aripaev.ee

Äripäev

Ettevõtlusega alustamine oli Zaštšerinski jaoks justkui tundmatus kohas vette hüppamine. “Koka erialal teadsin ma kõike, mis võib valesti minna, ettevõtluses jääb mul haridusest puudu,” tunnistas ta Äripäeva raadio saates “Ideest kasumini”.

Sellegipoolest sundis hetkeline madalseis ning rahulolematuse palgatöölises tippkoka ametiga midagi uut proovima. “Olin tipus, panin sinna väga palju energiat sisse, teinekord töötasin 16 tundi päevas,” kirjeldas praegune ettevõtja oma elu palgatöötajana.

“Ühel hetkel sain 30aastaseks ja mõtlesin, et nüüd on hea aeg edasi liikuda. Hakasin mõtlema, mis mu elust edasi saab, ja tundma, kuidas füüsiline jõud väheneb. Mu kõige pikem tööpäev oli 56 tundi järjest ning tundsin, et seni, kuni mul on jõudu, võiksin midagi muud teha,” meenutas tippkook.

Kergemaks ei läinud

Nii asutas Zaštšerinski koos elukaaslase Jana ning parima sõbra Igoriga oma esimese restorani Moon. “Saime seejärel aru, kui raske äri see on. Heas ettevõtluses palgal olla on mõnu ja ma kohati isegi igatsen seda,” nentis ta. “Aga ma ei kahetse midagi. Kui otsustad midagi teha, siis ei saa tagasi minna. Kui midagi läheb valesti, tuleb vaadata, et teinekord enam ei läheks,” avas Zaštšerinski oma elufilosoofiat.

56

tundi järjest oli tippkook Roman Zaštšerinski kõige pikem tööpäev palgatöötajana.

Enne alustamist kogusid nüüdsed äripartnerid pooleaastase puhvri oma eluase-melaenude teenindamiseks ning aitasid käivitada mitu restorani, et oma äri jaoks algkapitali koguda. “Seejärel ostime odava pinna, mille suutsime leida – see oli halvas kohas ja olukorras,” tõdes Zaštšerinski. “Tegime palju oma kätega, kuid me ei kahelnud kordagi, et saame hakkama. Algselt tahtsime, et 35 inimest käiks päevas söömas, lõpuks tuli neid 250.”

Zaštšerinski sõnul olid esimesed tööpäevad veel pikemad, kui palgatööl ette tuli. “Mäletan, et ühel ööl olid Igori silmad hästi kurravad, kuid 3–4 kuu pärast läks kergemaks – saime esimesed rahad ja inimesi juurde palgata, siis ei pidanud

enam ise kõiki auke kinni katma,” kirjeldas ta algust. “See ei olnud nii, et tuled hommikul tööle ja hakkad kohvi jooma, oli väga intensiivne periood – öösel sai 4 tundi magada, tund oli võib-olla väljalülitumiseks, meil polnud isegi aega personali otsimisega tegeleda.”

Töö tasus ära ning juba paar kuud pärast tegutsemist sai restoran Moon parima restorani tiitli. “Võrreldes teiste suurte restoranidega olime peldik, aga tegime väga head toitu. Võib-olla aitas ka see kaasa, et meie nimesid tippkokana teati juba varem.”

Tunneb palgasurvet

Finantsiliselt hakkas äripartneritel hästi minema ning järgmine restoran Kolm Si-

bulat suudeti avada täiesti oma vahenditest. Zaštšerinski on rahul, et kaasata pole tulnud investoreid. “See on suur vabadus, sest iga investori huvi on saada oma raha kiiresti tagasi, mitte oodata 5–7 aastat,” märkis ta. “Raske oleks seletada, miks tahan personalile puhkust anda ja restorani kinni panna, samas kui see võiks raha teenida,” tõi ta näiteid otsustest, mida ilma investoritega on lihtsam teha.

Praegu töötab mehe alluvuses 56 töötajat ning suurim mure on tema äride jaoks üha kasvav palgasurve. “Palgatõus meie sektoris on olnud nii dramaatiline, et näeme, kuidas peame iga kollektiivse puhkuse andmise eest ise peale maksma,” nentis ta. Zaštšerinski sõnul sõõb kiire palgatõus nende

JUHTIMINE

Kolleegid lükkasid tippjuhi

RIVO SARAPIK
rivo.sarapik@aripaev.ee

Pikka aega ettevõtja ja juhina tegutsenud Karoli Hindriks rääkis Äripäeva raadio saates “Juhi jutud”, et tegi oma juhtimisstiilis kaks aastat tagasi kanapööörde – kolleegide tõttu ja abiga.

Juhtimine tuli tema ellu juhuslikult. 16aastaselt alustas ta ettevõtjana, sai tuntuks ning käivitas hiljem Eestis näiteks telekanaleid MTV ja Fox. Meeskonnad olid tal küll ümber, kuid alles 20 aastat hiljem ja oma viimases ettevõttes, tööseikluste turgu loovas Jobbaticalis jõudis talle kohale teadmine, et midagi on valesti.

“Hakkasin aru saama, et olen kõik see aeg üksi sebinud. Nüüd saan aru, et mu ümber on targad inimesed ja nemad toovad selle tarkuse, mis aitab mul juhida,” selgitas ta saates “Juhi ju-

▲ Karoli Hindriks alustas ettevõtluses 1999. aastal pehmete helkurite tootmisega. FOTO: ANDRES TEISS / JOBBATTICAL

tud”. “Enne seda oli justkui tunne, nagu peaksin kõik ise ära tegema, ja see peegeldas väga paljuski mu juhtimisstiili – kasutasin väga palju vähem ära inimeste intellektuaalset ja oskuste pagasit, mis mu ümber oli.”

See teadmine tuli aga läbi valu. Kaks aastat tagasi, kui Jobba-

tical oli saanud kolmeseks, kütü-narnukitunne oli veel mees ja töötajaskond mahtus ühe laua taha ära, oli midagi õhus.

“Äkki oli selge, et ettevõttes on moraal täiesti maas. Olin vinged inimesed meeskonda toonud, aga millegipärast on nagu jube kehv õhkkond,” mee-

AMADA

Fiiberlaser ENSIS.

25 mm terase läbistusaeg alla 1 sekundi.

Amada ENSIS laserid teeb eriliseks ülikiire läbistusvõime ja lõikerežiimide sujuv muutmine lähtuvalt materjali paksusest.

Amada kolmanda põlvkonna fiiberresonaatorid on saadaval kuni 9kW võimsusega.

PAINUTUSPRESSID | LASERLÕIKEPINGID | REVOLVERSTANTSID | GILJOTIINID | LINTSAED

Aider OÜ
Allika tee 12, Peetri, 75312 Rae vald
www.aider.ee | +372 5126633 | henri@aider.ee

võtjaks

ärikasumit. “Paljudes restoranides on see paar protsenti käibest ja see kulub paren-
duste peale ära.”

Samuti takistab üha karmimaks muu-
tuv keskkond investeringute tegemist.
Zaštšerinski sõnul on Mooni käibe pu-
hul lagi saavutatud ning restoran on kogu
aeg täis. Mahutavuse tõttu on raske käibelt
kasvada. Kolme Sibula käive on aga hoopis-
ki vähenenud, sest kulude kokkuhoidmi-
seks otsustati restoran kahel päeval nädal-
las sulgeda. “Need päevad töid meile kahju,
lisaks pidime peakokalt ja restorani juhilt
töökoormust vähemaks võtma – nüüd suu-
davad nad restorani ka kontrollida.”

Tööjõu muudab Zaštšerinski sõnul kal-
liks üha suurenev restoranide hulk, mis
muudab personali leidmise raskeks ja sel-
le töötunnid kalliks. “Meil oli uus projekt,
kuid äriplaenu võtta ning arvestada ka sel-
lega, et rendipinnad on kallid ... nii võib ol-
la makset väga keeruline teenindada,” tõ-
des ta.

Olemasoleva tööjõu kinnihoidmiseks
üritab Zaštšerinski anda oma alluvatele või-
malikult palju vabadust ning neid võrdse-
na kohelda. “Minu ülemused omal ajal olid
nii ägedad: nad ei käinud mulle närvidele,
ei avaldanud survet ja lasid olla – kui mida-
gi valesti tegin, siis suunasid mind hästi de-
likaatselt, see on suur väärtus,” rõhutas res-
toraniomanik.

Ta tõi välja, et tähtis on teatavaks teha
eesmärk, kuid jätta teekond selleni oma töö-
taja jaoks vabaks. Samuti üritatakse mees-
konnale pakkuda ühisüritusi.

Otsib stabiilsust

Tulevikueesmärgina nimetas Zaštšerins-
ki mitte niivõrd laienemist, vaid kõigi ole-
masolevate restoranide stabiilsena hoid-
mist. Väiksemaid muudatusi plaanitakse
Kolmes Sibulas. “Tahame muuta sisekujun-
dust, restorani juhil on hästi suured plaanid
baariga – ta mõtleb ise kokteile välja ja
ehitame baari, et tal oleks rohkem mängu-
ruumi,” sõnas ta.

KUULA

Äripäeva
raadio 92,4
“Ideest kasumini” oli eetris 27. märtsil
raadio.aripeev.ee

muutuste tee

PANE TÄHELE Karoli Hindriks räägib kogemusest

Karoli Hindriks räägib Äripäe-
va raadio 29. aprilli saates “Juhi
jutud”, kuidas ta enda käitumi-
se ja juhtimise ümber korraldas,
mis on selle tulemus ettevõtte-
le ja mida on 20 aastat ettevõt-
lus- ja juhtimiskogemust talle
õpetanud.

Saade on eetris kell 12 ja järel-
kuulata *podcast*’ide keskkon-
nas aadressil raadio.aripeev.ee.

nutas ta. Siis otsustati kollee-
gidega, et tuleb suud puhtaks
rääkida.

“Tänaseks ma ei ole enam
anonüümse tagasiside pooldaja,
aga toona küsisin seda. Sain ik-
ka väga-väga korraliku vihma-
saju, kuidas minu käitumine,
suhtlusviis ja see, kuidas inime-

si juhin, ei lase neil oma tööd te-
ha,” meenutas Hindriks. “Pidin
ikka korralikult peeglisse vaat-
ama ja mõtlema, miks see nii
on,” rääkis ta.

Ta ei soovinud ise sekkudes ja
ise tehes halba, vaid see oli har-
jumus. “Mulle läheb see ettevõ-
tte nii palju korda, aga ma ei ta-
junud, et võtsin sellega oma ini-
mestelt jõu ära,” rääkis Hind-
riks. “Seisin siis oma ettevõtte
ees ja ütlesingi, et saan aru, et
olen selline, ja pean muutuma.”

Jobbatical on töövahendus-
platvorm, mis sündis 2014. aastal.
Firma on kaasanud riski-
investoritelt 7 miljonit dollarit
ja andis tänavu esimeses kvartali
sügisel 31 inimesele. Samal aja-
vahemikul ulatus käive 60 000
euroni.

Karoli Hindriks valiti läinud
aastal taas Euroopa *start-up*- ja
riskikapitalistide kogukonna
mõjukamate naiste sekka.

RAAMATUPIDAMINE

Riigiga tuleb hakata uut moodi arveldama

**Alates juulist tuleb Eesti ameti-
tele saata vaid masinloetavaid
e-arveid.**

Mais jõustub Euroopa Liidu
direktiiv, mille kohaselt ava-
lik sektor ei saa enam keelduda
e-arve vastuvõtmisest. Sel-
lest järgmise sammu astub Ees-
ti juulis, kui jõustub raamatupi-
damise seaduse muutmise sea-
dus, mille järgi saab Eesti avalik-
kule sektorile saata ainult
e-arveid.

See tähendab, et kui soo-
vid riigile tarnida, pead oma-
ma võimekust saata e-arveid,
kuna PDFe ega paberarveid riigis

giasutused enam vastu ei võ-
ta. Raamatupidajad tööst ilma-
siiski ei jää, kuna konteerimi-
sele kulu aeg on mõlemal ju-
hul sama. Konteerimine on si-
suline töö, mille puhul keegi
peab määrama või otsustama,
kas arvel olevad banaanid oste-
ti müügiks, klientidele pakku-
miseks või töötajatele tervisli-
kuks ampsuks.

Pärnu Finantskonverentsil
rääkis Fiteki juht Mait Sooaru, et
keskmiselt kulub ühe paberarve
ja sellega samaväärse PDF-arve-
ga tegelemiseks 30 minutit. “See
on väga paljude inimeste raisa-

tud tööaeg,” ütles Sooaru. Kes-
miselt on ettevõttes kuu jooksul
300 arvet ja arvutus näitab, et
arvetega tegelemine võtab terve
ühe inimese tööaja. “Masin-
arve loeb süsteem ära viie mi-
nutiga,” selgitas Sooaru.

Hetkel pakuvad e-arveid Fi-
tek, Omniva, Telema, Arved.ee ja
e-arveldaja. Nii Arved.ee kui ka
Omniva kodulehel saab väike-
firma esindaja kasutada raken-
dust, mis genereerib masinloe-
tava e-arve.

Muretmiseks põhjust ei
ole, kuna teenusepakkujad
suhtlevad omavahel ning arve

saatja ja vastuvõtja ei pea ole-
ma ühe teenusepakkuja klien-
did. Loodud on lihtsad ja ka ta-
suta võimalused e-arvete saat-
miseks. Suurem osa arvete kä-
sitlemisega seotud kulust on ar-
vete vastuvõtja poolel, väiksem
saatjate poolel.

E-arveid saab saata ka rah-
vusvaheliselt. Euroopas e-arve-
te platvormiga PEPPOL on lii-
tunud üle 170 e-arve operaat-
tori. Tänaseks on masintöödel-
davaid arveid võimalik saata ja
vastu võtta riikidest üle maail-
ma, sealhulgas Aasiast.

RAAMATUPIDAJA.EE

Everything begins here

You have the power to lead the transformation towards sustainable future and to circularity? You would like to do something only a few have ever tried and save the planet while doing that?

Our socially responsible company is looking for the

OSA PROJECT MANAGER

ABC

Leading Scandinavian environmental and recycling company Ragn-Sells is looking for a project manager who will hold the key position in a large scientific and industrial project which supports circular economy. Our goal is to create a unique process to treat oil shale ash, which will result in us being able to spare the environment, produce less CO2 and reduce the mining environmental impact.

YOU WILL LEAD lab and industrial-scale testing to prove and reason our concept economically. You will set targets, involve partners, take responsibility for the budget, apply for subsidies and licences; and interact with government and scientific institutions as well as with the public. The position will require relocating in Estonia and Scandinavia within the next 5 years.

TO SUCCEED, YOU SHOULD HAVE excellent technical English and interpersonal skills; proven track record of leading 5 MEUR international projects, preferably experience in working with new industrial processes (technology demonstration, establishing 15 MEUR+ facilities), experience in process engineering. Education in process engineering, chemistry or equivalent. Estonian, Russian or Swedish skills are considered as an advantage.

WE OFFER an opportunity to make a difference. You will have challenging work opportunities in a stable company promoting innovative technologies, which will change the energy and mining sector whilst supporting the circular economy. Are you the true leader Ragn-Sells can rely on?

Apply via www.manpower.ee by sending your CV and motivational letter, highlighting how your previous experiences meet our expectations no later than on 06.05.2019.

WE SEE A BEGINNING WHERE OTHERS SEE AN END. EVERYTHING BEGINS HERE.

FAMILY FRIENDLY EMPLOYER
Gold Level

KÜTUSED

Vaikselt aga kindlalt: taastuvkütused söövad diisli välja

Euroopa regulatsioonid nõuavad taastuvkütuse osakaalu suurendamist transpordis, üha realistikuma alternatiivina diislikütusele nähakse Eestis biometaani.

AIVAR HUNDIMÄGI
aivar.hundimagi@aripaev.ee

Äripäev

“Euroopa Liidus on nn puhaste sõidukite nõuded välja öeldud, aastaks 2025 tuleb süsihappegaasi heitmeid vähendada 15 ja aastaks 2030 30 protsenti,” rääkis Alexela Grupi juhatuse liige Marti Hääl Äripäeva raadio saates “Energia tund”. Ta tõi välja, et peagi hakkab kehtima 10protsendiline taastuvkütuse kasutamise nõue energiabilansis ning seetõttu tuleb end kurssi viia diislikütuse alternatiividega.

Eesti vaatab kliimanõuete täitmisel eelkõige biometaani poole. “Maailma juhtivate autotööstusriikidega on raske konkureerida, samas saame meie vaadata, mida oleks

▲ Alexela Grupi juhatuse liikme Marti Hääl sõnul Eesti vaatab kliimanõuete täitmisel eelkõige biometaani poole. FOTO: ANDRAS KRALLA

KUULA

Äripäeva raadio 92,4
“Energia tund” oli eetris 27. veebruaril.
radio.aripaev.ee

tark teha kliimaeesmärkide täitmiseks siin kohapeal ning Eesti suurim võimalus on biogaasi tootmine,” oli Hääl veendunud. Tema sõnul kinnitab seda ka majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi suund alates 2015. aastast biometaani programmi arendamisel. “Liigutakse sinna, et see transpordis kasutusele võetaks,” kinnitas Hääl.

Kõige lihtsam on Eestis biometaani kasutada ühistranspordis. “Siin saab riik taastuvkütuse propaareerimisel kõige lihtsamini sõna sekka öelda,” selgitas Hääl. “Näiteks ühistranspordi hankel saab anda rohkem punkte selle eest, et kasutatakse gaasibusse – Pärnus, Tartus, Võrus ja tegelikult ka Tallinnas see juba toimib.”

Silo, sõnnik, reoveesete – tooret jätkub

Biometaan toodetakse biogaasi rafineerimise või puhastamise käigus ning tegemist on metaanirikka taastuvkütusega. “Meil on selle tootmiseks väga palju kohalikku tooret – silo, läga, sõnnik, reoveesete, kõik see vajab jäätmete ringmajanduse kontekstis väärdamist ja taaskasutusele võtmist,” kirjeldas ta Eestis leiduvat potentsiaali.

Siiski tões Hääl, et tootmisvõimekuse arendamisel tuleb veel vaeva näha. Probleem seisneb tootmise hajutatuses, mis ajab fossiilse maagaasi müügihinna üles. Olu korra muutmiseks ning tootmise fookuseerimiseks on Hääl sõnul vajalik riigilt selge signaal, et tegemist on prioriteetse valdkonnaga ka tulevikus.

Hääl tõi välja, et taastuvenergia allikatele tuleb transpordis mõelda juba seetõttu, et transpordivajadus lähiajal ilmselt kahekordistub. “Kui võtta arvesse inimeste arvu ja arengumaade elatusaseme kasvu, siis on see väga reaalne,” arvas ta.

Samas aitab vajaduse suurenemisest tulenevaid probleeme lisaks taastuvenergia kasutamisele lahendada ka jagamismajandus. “Tänane ja järgmised põlvkonnad ei pea asjade omamist vajalikuks, seda trendi vaadates võiks käivitada sõidujagamise ning nii ei ole autode arvu kahekordistumist karta – autode arv ei kasva, intensiivsus kasvab.”

Lisaks biometaanile näeb Hääl potentsiaali ka elektris. “Sellel on juba praegu väga selgetes kasutusvaldkondades konkurentsitu eelis – näiteks linnasisene transport,” tõi ta näite. “Samuti linnad, kus prügiveedu toimub öösi – seal on vaid aastate küsimus, kus diisel keelatakse ja öösel hakkavad tänavad koristama vaikselt sõitvad elektril töötavad prügiautod,” arvas Hääl.

Selle kõige juures rõhutas Hääl, et revolutsioonilised muutused ei toimu üleöö. “Diislikütus jääb veel pikalt domineerivaks kütuseliigiks,” oli Hääl veendunud. “Masaabid on nii suured, et neid ei ole võimalik ühe nipsuga ümber pöörata.”

Ka 2030. aastaks seatud eesmärgid ei tähenda Hääl sõnul, et liikluses ei tohi neile mittevastavaid sõidukeid olla. “Lihtsalt müüa ei tohi enam selliseid sõidukeid.”

Hekilõikur

Hind: 129€
(hind koos aku ja laadijaga 199€)

T90 LIITIUM+100N
AKU

40 v | 2,5 AMPER-TUNNI | 60 MINUTIT TÖÖAEGA | 60 MINUTIT LAADIMIST

Trimmer-ääristaja

Hind: 99€
(hind koos aku ja laadijaga 199€)

Muruniiduk

Hind: 679€
(vedavad rattad, multš-külgvise-koguja)

www.toro.ee

OÜ POTIPOISS

TEIE TULEOHUTU KODU HEAKS!

- ♦ korstnapühkija
- ♦ lõõrimummistuste likvideerimine
- ♦ lõõride puhastamine kettpuhastiga
- ♦ lõõriuuringud kaamera ja suitsuküünaldega

info@potipoiss.ee | www.potipoiss.ee

KÜTTESÜSTEEMIDE EKSPERTHINNANG MAJA KASUTUSLOA SAAMISEKS

Maja kasutusloa saamiseks tuleb esitada taotlus kohalikele omavalitsusele, kes paneb kokku komisjoni hoone ülevaatuseks. Komisjoni kuulub alati ka üks Päästeameti esindaja, kelle pädevuses on kütteseadmetega seotud dokumentide kontrollimine. Päästeameti esindaja kontrollib ehitise vastavust ehitusprojektile ja kehtestatud nõuetele tuleohutuse seisukohast. Kui küttesüsteemi kohta vajalikud dokumendid puuduvad, siis veendumaks küttesüsteemi ohutuses, aktspteerib Päästeamet ka eksperthinnangut.

OÜ Potipoissil on eksperthinnangu andmiseks nõutav kompetents ja tahe olla olukorra lahendamisel teie koostööpartner.

HOGGY'S GIN LONG DRINK

Ehtsast džinnist

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA.
ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

23. mai kell 19 Pärnu kontserdimaja
24. mai kell 19 Vanemuise kontserdimaja
25. mai kell 19 Estonia kontserdisaal

Hooaja lõppkontsert

JERUUSALEMMASÜMFOONIAORKESTER

Tom Borrow klaver, Iisrael

Kaastegevad Tallinnas ja Pärnus

Tütarlastekoor Ellerhein

Tallinna Huvikeskus Kullo

Arete Kerge ja Kadri-Liis Kukk

Kaastegev Tartus

Tartu Ülikooli kammerkoor

Dirigent **Andres Mustonen**

Mendelssohn. „Suveöö unenägu“
Beethoven. Klaverikontsert nr 3
Brahms. Sümfoonia nr 4

TEHNOLOOGIA

IT-teenuse tellija peab reeglid paika panema

INDREK KALD
indrek.kald@aripaev.ee

IT halduse teenused muutuvad ettevõtete seas üha populaarsemaks, kuid lõpuni teenust sisse osta ei ole võimalik ning see on seotud riskidega.

“Vastutus teenuste käitami- se eest peab alati jääma ettevõt- te sisse,” rõhutas IT taristu pak- kuja Santa Monica Networks tehnoloogijuht Erki Kimber Äripäeva “Äritehnoloogia saa- tes”. “Teadmine, mis on ettevõt- te vajadus ning see, mida ja kui- das ning millisel tasemel on va- ja teha, tuleb tellijalt,” lisas ta.

Kimberi sõnul saab sisse osta rutiinseid tegevusi, konsul- tatsiooni ja eksperditeadmisi. “See eeldab, et mingid piirid on kokku lepitud ning nõutav tee- nuse tase sätestatud ning prot- sessid on paigas, siis saab anda teenuse usaldusväärsele partne- rile käitada,” rääkis ta.

Mõjutab reageerimisajaga

Kui koostööd haldajaga täpselt paika ei panda ning vastutus- valdkondi läbi ei räägita, võib see kaasa tuua reageerimisaja pikenedamise probleemide kor- ral. Samuti sõltub teenuse jär- jepidevus sellest, millist part- nerit kasutada. “Professionaal- sed partnerid dokumenteerivad oma tööd ning vastutusmaat- riks on kokku lepitud, sätesta- tud on teenusetasemed ja riski- de realiseerumisel ka tegevus- kavad,” kirjeldas Kimber efek- tiivset koostööd. “Küsimus ei ole kunagi selles, kas turvaintsident juhtub, vaid millal see juhtub ja kuidas selleks valmis olla – kui- das reageerida ja kes reageerib ning vastutab.”

Telekomifirma Elisa äriklien- diüksuse juhi Margus Vaino sõ- nul on väga tähtis, et teenuse tellija jälgiks pakutava kvalitee- ti. “Tuleb anda partnerile tagasi- sidet, hea koostöö leidmine võ- tab aega,” nentis ta.

Asjade läbirääkimine on Kimberi sõnul tähtis selleks, et teenusepakkuja teaks, kui äri- kriitiline teenuse järjepidevus on. “Kui suure olitootmise pum- bad peavad kogu aeg töötama, siis on tunnine seisak liiast ja tehniline lahendus tuleb vasta- valt üles ehitada, näiteks vajadu- sel seadmeid dubleerida,” selgi- tas ta. “Samas kui mõnel ette- võttel on kõnekeskus, mis töö-

◀ Elisa äriklien- diüksuse juhi Margus Vaino sõnul Eestis IT-juhtide rentimine, nagu seda Põhjamaades tehakse, veel kuigi populaarne pole. FOTO: ANDRES HAABU

» Küsimus ei ole kunagi selles, kas turvaintsident juhtub, vaid millal see juhtub ja kuidas selleks valmis olla.

Santa Monica Networks tehnoloogijuht Erki Kimber

tab ainult üheksast viieni ja õh- tul ei tööta, siis on teenust vaja töös hoida ainult tööajal,” näit- likustas ta.

Kimberi sõnul liiguvad hal- dusteenuse pakkujad praegu ennetuse suunas. “Et juhtum tu- leks avalikuks enne, kui klient märkab ja helistab,” sõnas ta.

Kõike pole mõtet ise teha

Kui koostöö paika saada, annab see teenuse kasutajale eeliseid. “Kõiki funktsioone ei ole mõist- lik ettevõttes ise luua, staatili- ses keskkonnas võib tippspet- sialistil aga igav hakata ning te- ma motiveerimisega võib proble- me tekkida,” arvas Kimber.

Samuti aitab IT-teenuse sis- seostamine leevendada tööjõu- probleemi. “Inimestest on suur puudus, samas kui haldajad saa- vad pakkuda abi kindlatel töö- lõikudel ja paljudele.”

Kuna sisseostetava teenu- se puhul lasub vastutus tehni- lise poole pealt teenusepakku- jal ning struktuuri kujundami- se kohalt ostjal, rõhutas Kiber,

et teenusepakkuja peab tellija ärist aru saama. Seda eriti siis, kui sisse on ostetud IT-juhi tee- nus. “Tema vastutab, et soeta- takse ettevõtte jaoks õigeid lah- endusi, samas tellimus peab tulema ettevõtte seest,” mär- kis ta.

Vaino tõdes, et praegu veel IT- juhte eriti ei rendita. “Persooni rentimine, nagu see on Põhja- maades, et juht tuleb kaks kor- da nädalas ettevõttesse, vaatab üle probleemid, konsulteerib ja liigub edasi, ei ole veel Eestis vä- ga levinud.” Kardetakse, et tee- nusepakkujal on kliendi ärist keeruline lõpuni aru saada. Te- ma sõnul oleks seejuures abiks konsultandid, kes aitavad prot- sesse juhtida.

Siiski teadvustatakse üha rohkem vajadust oma süsteeme turvata. “Praegu tuleneb kva- liteedi vajakajäämine ressursi- puudusest ja kompetentsi nap- pusest ning sellest, et inimese teadmiste hulk piirub omaen- da süsteemiga,” ütles Vaino. “Tal pole aega ja võimalust kõigele tähelepanu pöörata.”

KUULA
Äripäeva
raadio 92,4
“Äritehnoloogia” oli eetris 15. aprillil
raadio.aripaev.ee

9.-11. august Käsnu
VIRU 2019 FOLK
IIRI AASTA
THE KILKENNYS (IE) -
Iirimaa parim rahvusvaheline folkbänd 2018
BEOGA (UK) -
parim sellel sajandil loodud iiri traditsioonilise muusika bänd
PRIMORDIAL (IE) -
parim keldi metal bänd
VLÜ, UNTSAKAD & sõbrad
THE POGUES tribuutkontsert
FOLKMILL, VANAVIISI, NEDSAJA KÜLA BÄND,
RIFFARRICA, FOLK HIGHLIGHT ORCHESTRA,
SAATPALU & SÖÖT, ANU & TRINU TAIL,
RÜÜT, MANDOTRIO jpt Eesti esinejad
Iiri setterite show, iiri tantsud, iiri filmid,
iirlaste ühismusitseerimised, iiri viski
ja veel palju põnevat!
PILETITEL SOODUSHINNAD
KUNI 30.04
PILETILEVI
www.virufolk.ee

Käsnu Pood
Peasponsor

Ambasjad nā hēreann
Embassy of Ireland

NAUTIMUS
PÕHJAKESKUS
TALLINK
SREL & PARTNERID
KUKU

TALLINK MAIJOOKS
18. MAIL 2019 TALLINNA LAULUVÄLJAKUL

**VEEL AINULT TÄNA
JA HOMME SOODSAM
REGISTREERIMINE**

KÕIKIDELE LÕPETAJATELE MEDAL JA
ENNEOLEMATU KONTSERT-SHOW!

PEAESINEJA OTT LEPLAND

LÕPETAJATELE
VÄÄRTUSLIK KINGIKOTT

INFO JA
REGISTREERIMINE
JOOKS.EE

VÖLGNEVUS

Rahumaa kinnisvara sundmüüki

Kohtutäitur Kristiina Feinman on pannud kohtutäiturite ja pankrotihaldurite koja oksjonikeskkonnas müüki ettevõt- ja Indrek Rahumaa kinnisva- ra alghinnaga pea 800 000 eurot.

Feinman pani enampakku- misele Rahumaale kuuluva 218 ruutmeetri suuruse kuuetoali- se korteri Tallinna vanalinnas Lai tänav 15. Oksjonikeskkon- nas on korteri alghinnaks mää- ratud 795 000 eurot.

Feinman arestis Rahumaa korteri võlgade tasumiseks 7. märtsil Kentex Finance Ees- ti avalduse ja Harju maakohu 2015. aasta kohtuotsuse alusel.

Rahumaa suurosalusega pe- suärikontserni Rootsis regist- reeritud emafirma European Lingerie Group AB eelmise aasta üheksa kuu käive oli 59,2 miljo- nit eurot ning puhaskasum 1,6 miljonit eurot.

Viimati erakondade esitatud aruannetest selgub, et Rahumaa

andis 25 000 eurot Reformiera- konnale.

Äripäev kirjutas 2017. aas- ta juunis, kuidas pankrotihal- dur Sirje Tael survestas ettevõt- ja Indrek Rahumaad pankro- tiavaldusega. Pärast kompro- misslähirääkimisi võeti aval- dus tagasi.

Indrek Rahumaa jõudis 2018. aastal tagasi Rikaste TOPi, ta oli seal 18,8 miljoni euroga 183. kohal.

ÄRIPÄEV.EE

JUHTIMINE

Tippjuhi töövahend on kõhutunne

Äripäeva raadio saate "Juhi jutud" külalised tüüriavad küll erineva suuruse ja kasvukiirusega firmasid, kuid nende kogemust läbivad niitidena samad võtted, mida kasutatakse tulemuste tegemiseks.

RIVO SARAPIK
rivo.sarapik@aripaev.ee**Äripäev**

Üks märksõnadest on kõhutunne, mida juhid "tark mees taskus" kombel kuulavad ja usaldavad. Näiteks Eesti Energia juht Hando Sutter selgitas, et tunneb õige inimese enda meeskonda ära paari minutiga. "Inimesega rääkides tekib tunnetus tõesti kiiresti. Kõhutunnet küll kontrollin, aga enamasti usaldan," selgitas ta.

Sutteri sõnul on kõhutunne kombinatsioon kogemusest ehk sadade inimeste värbamisest ja oskusest inimesi hinnata ning

grupeerida. "Inimeste vahel peab olema keemia."

Siiski on tunnetus korra teda ka alt vedanud. Näiteks Sutterile kuuluv Saaremaal tegutsev ettevõtte Ökoküla sattus pettusekahtlusega uurimise alla. Sutter hindas, et tegi selle puhul mõned kehvad mehitamisotsused. "Inimesed olid ebaausad ega jaganud minuga samu väärtusi ning see lõi eriti välja, kui mul polnud aega sellega tegeleda," leidis ta. "Olen nii rahaliselt kui ka mo-

raalselt selle eest peksa saanud, kuid õppisin sealt mehitamise tähtsust."

Töökaaslasega dringile

Maksu- ja tolliameti juhil Valdur Laidil on selle hindamiseks oma meetod – töökaaslasel peaksid olema sellised inimesed, kellega minna õhtusöögile või mõnd drinki võtta. Laidi sõnul on see värbamisel vaid üks nii-öelda abivahend, mis täiendab professionaalseid oskuseid.

Müüa büroo- ja laohoone Tabasalu alevikus, Harku tee 59

Eesti Vanglatööstus AS koostöös Pindi Kinnisvara OÜ-ga müüb avalikul kirjalikul enampakkumisel kinnisasja asukohaga Harku tee 59, Tabasalu alevik, Harku vald, Harju maakond, katastriüksuse tunnusega 19801:001:2768, pindalaga 3994 m² ning sihtotstarbega 85% tootmistamäe ja 15% ärimäe.

Kinnisasjal asub büroo- ja laohoone suletud netopinnaga 774,8 m². Esmase kasutuselevõtu aasta 2017.

Kinnisasja enampakkumise **alghind** on **620 000 eurot**, lisandub käibemaks 20%. Enampakkumise tähtaeg **31.05.2019 kl 14.00**.

Lisainfo ja enampakkumise tingimused Pindi Kinnisvara OÜ maaklerilt

Hannes Käbi**511 7370**

hannes.k@pindi.ee

www.pindi.ee

Kolimisrõõm – kolimisteenused ja mööbli paigaldus

Kliendi jaoks puhas rõõm!

Pakume nii ettevõtetele kui ka eraisikutele professionaalseid kolimisteenuseid Harjumaal. Töötame igapäevaselt koostöös ka mööblisalongide, e-poodide ja sisekujundajatega.

KOLIMINE**KAUBAVEDU****MÖÖBLI
MONTEERIMINE**

Uuri pakkumist juba täna:
info@kolimisroom.ee | +372 5681 4088
www.kolimisroom.ee

◀ **Wolti Balti äride juht Liis Ristal valib kolleege hoolega ja võib selleks kulutada mitu kuud.** FOTO: LIIS TREIMANN

“Personaalne keemia ja väärtused ning maailmapilt on tõesti teine pool. Kristallpalli inimeste värbamisel ei olegi, tuleb inimestega vestelda ja sealt tekib tunne, kas ta sobib meeskonda või mitte,” leidis ta. Lisaks hindab ta tarkust, mitte faktiteadmisi, aga vaimset võimekust-intelligentsust. “Tarkade palkamine ei ole edu kriteerium, aga nende võimalus õnnestuda, asjadest aru saada ja üle käia on oluline.”

Wolt otsib üliinimesi

Pikalt veedab tulevase kolleegiga aega ka toidukulleri Wolt Balti äride juht Liis Ristal, kes vestleb sõela läbinuga 4–5 tundi. Värbamine kestab ettevõttes Ristali sõnul pikalt ja näiteks kahe kuu pikkust aega loeb ta lühikeseks. “Paneme väga palju aega sellele, et valida õigeid ja häid inimesi. Kõlab bannaalselt, aga leida inimesi, kellel on hea süda ja head soovid, on keeruline,” selgitas ta.

Samas tuleb kolleege hoolega valida, sest nad peavad sobima rolli, meeskonna ning ettevõtte kultuuriga. “Mõnes mõttes otsime üliinimest, kellega tahad koos aega veeta, sest idufirmas tuleb päris palju tööd teha ja seda oleks väga halb teha inimesega, kes sulle ei meeldi.”

Juht otsib endast targemaid

Teine ühisosa on juhtidel mitmekesisus, endast erinevate värbamine. “Enamikus ruumides ei ole ma kõige targem inimene. Olen väga rahul, kui leiame oluliselt nutikama inimese, see teeb minu elu lihtsamaks,” selgitas Alexela energiaettevõtete juht Maria Helbling. Näiteks värbas ta hiljuti skeptiku. “See on jube tore, sest mina olen tohutu optimist. Mulle on kõik projektid ägedad ja kihvtid. Meil on täpselt teda vaja, et ta küsiks, miks me midagi teeme.”

Erinevus aitab aga optimaalse tulemu-

seni jõuda. “Näiteks kui arendame midagi ning üks töötaja tahaks teha Rolls Royce'i ja teine mõtles, et äkki saaks võrriga hakama, siis kahe peale saab kokku mõnusa rahvaauto, mis teeb kõike ja samas ei maksa miljoneid,” selgitas Helbling. Ühtlasi soovitas ta erinevate vaadetega seotud konfliktide vältimiseks varakult piirid paika panna.

Eristud või sured välja

Tööseikluste turu Jobbatical rajaja ja juht Karoli Hindriks aga nimetab erinevuste soosimist ja ettevõttesse toomist lausa eluliselt tähtsaks. “Ma küsiksin, mis nendest ettevõtetest saab, kui juhid ei ole valmis endast erinevaid inimesi värbama?” arutles ta. “Suuresti nad jäävad maha. Mainekas juhtimiskonsultatsioonifirma McKinsey on välja selgitanud, et kultuuriliselt mitmekesised firmad teevad sektori keskmisest pea-aegu 40% parema tulemuse.”

Hindriks hindab erinevuste pelgamist sooviga tegutseda mugavustsoonis. “Väga lihtne on olla inimestega, kes ümber laua noogutavad. Mugavus on jube lahe koht, kus olla,” selgitas ta. Samas ise ta otsib võimalus sealt väljumiseks. “Mida rohkem saan iga päev end ebamugavasse olukorda panna, seda rohkem kasvan. Juhina pean seda tegema. Võingi minna kohtumisele, endal üks jalg väriseb.”

KUULA

Äripäeva raadio 92,4

“Juhi jutud” on eetris esmaspäeviti kell 12 raadio.aripeev.ee

“Juhi jutud” on Äripäeva raadio saade, millest saab teada, kuidas juhivad Eesti juhid. Saab vastuse küsimustele, keda ja kuidas valivad juhid oma meeskonda, mis on nende juhtimise põhimõtted ja õpetlikud kogemused.

TASUB TEADA Mida küsib Eesti juht teistelt juhtidelt?

Saate “Juhi jutud” külalised saavad küsida ühe küsimuse Eesti juhtidelt. Seniste külaliste küsimused on alljärgnevad.

Veriffi juht Kaarel Kotkas: kuidas panna keskastmejuhid vastutama?

Circle K juht ja 2018. aasta parim juht Kai Realo: mida tähendab hoolimine töö juures ja kuidas saab tööand- ja hoolivust välja näidata?

Swedbanki personalijuht Ülle Matt: kas juhid on valmis palkama endast erinevaid?

Wolti Balti äride juht Liis Ristal: millist nõu annaksid 20 aasta vanusele isendale?

Eesti Energia juht Hando Sutter: kuidas juhite innovatsiooni?

Tallinki juht Paavo Nõgene: kuidas motiveerida kolleege parimat tulemust tegema?

Alexela energiaettevõtete juht Maria Helbling: kui palju analüüsid organisatsioonikultuuri? Kui palju sellele aega kulub?

Maksu- ja tolliameti juht Valdur

Laid: kuidas tagada, et juhi töös olulisim saaks ellu viidud?

Jobbicali juht Karoli Hindriks: mida saaks juht oma häält ja mõju kasutades Eestis paremaks muuta?

35

protsendi võrra sektori keskmisest parema tulemuse teevad juhtimiskonsultatsioonifirma McKinsey uuringute kohaselt mitmekesisema töökultuuriga ettevõtted.

LÜHIDALT

KredEx: suurim kahju tuli hüvitada Leedu ettevõtte tõttu

Riigile kuuluv KredEx Krediidikindlustus hüvitas eelmisel aastal 34 Eesti ettevõtjale ääris- kidega seotud kahjusid kokku 600 000 euro eest.

KredEx Krediidikindlustuse juhi Erki Aameri sõnul oli 2018. aastal suurima kahjuga juhtum seotud Eesti partnerriks oleva Leedu ettevõttega, mis läks pankrotti ja millega seoses hüvitati 83 000 euro suurune kahju. Teine suurem kahju 75 000 euro väärtuses hüvitati aga seoses Slovakkia firmaga, mille saneerimine algatati.

Eesti ettevõtete kindlustatud ärimaht kasvas KredEx Krediidikindlustuse värske majandusaasta aruande kohaselt 2018. aastal ligi 5%, 283 miljoni euroni, millest 66% oli seotud ekspordiga.

Kõige enam kindlustasid Eesti ettevõtjad oma äri Eesti peamistes ekspordisihtriikides ehk Rootsis, Soomes, Lätis, Leedus, Poolas, Itaalias ja Norras tegutsevate äripartnerite kahjude vastu. Samas kindlustati ärisid ka eksootilisematel turgudel, näiteks Vietnamis, Usbekistanis, Alžeerias ja Uruguays.

LHV loobus Harju Elektri aktsia ostusoovitusest

LHV vähendas Harju Elektri aktsia õiglase väärtuse vahemikku ning andis aktsiale neutraalse hinnangu.

“Oma finantsprognoosi põhjal järgmise viie aasta kohta oleme uuendanud Harju Elektri õiglase väärtuse vahemikku,” kirjutas LHV. “Uus Harju Elektri õiglase väärtuse vahemik on 4,70–5,00 eurot.”

Aktsiale anti neutraalne hinnang. Harju Elektri aktsia langes reedel Tallinna börsil 1,04 protsenti, 4,75 euroni. Viimase aasta jooksul on Harju Elektri aktsia langenud 22,6 protsenti. LHV varasem õiglase väärtuse vahemik aktsiale oli 5-5,5 eurot ning veebruaris anti Harju Elektri aktsiale ka ostusoovitus.

VÄIKE JÄRVE

KAASAEAGNE ÄRIKESKUS JÄRVEL

arimaja.ee

★★★★★ asukoht

350 parkimiskohta

9000 m² kaubanduspinda

3500 m² büroopinda

Britt Eerik
kaubanduspindade üür
+372 5362 9383
britt.eerik@jarvekeskus.ee

Marek Kroon
büroopindade üür
+372 509 1300
marek.kroon@pindi.ee

Hannes Käbi
büroopindade üür
+372 511 7370
hannes.k@pindi.ee

PINDI KINNISVARA

SILIKAAT GRUPP

EESMÄRGID JA UNISTUSED

Ott
Kiivikase
edu valem

Leia see, mida saad teha südamega ning mida oleksid valmis tegema ka ilma rahata. Just selle põhimõtte ümber on Eesti esikulturist Ott Kiivikas ehitanud oma sportlaskarjääri ning mitu praegugi toimivat edukat äri.

RIVO SARAPIK
rivo.sarapik@aripaev.ee

Äripäev

Kiivikase jaoks on südameasjaks võetud sport. "Mind teatakse sportlasena, kõik muu on tulnud sinna juurde, olgu see siis treeneritöö või ettevõtetus," tõdes kulturist Äripäeva raadio saates "Läbilöökk". "Sport on minu jaoks pinnas, kust pealt on kõik välja kasvanud, lisaks on see andnud mulle laia kontaktibaasi ning selle, et mind võetakse vaevaks kuulata."

Kuid saavutused spordis ei tulnud Kiivikase sõnul kergelt ning edu saavutamiseks oli tähtis eesmärkidest kinnihoidmine, unistamine ning oma unistustele pühendumine. "Ma unistasin lapsena suurelt, mul oli 1993. aastal päevik, kuhu olin peale kirjutanud "mr olümpia 2000 ja mr universum 2003", kirjeldas ta enda eesmärki seadmist.

Kiivikas rõhutas vajadust julgeda unistada. "Neid, kes unistavad suurelt, on väga vähe. Teine probleem seisneb selles, et kui me ei suuda kohe leida vastuseid, kui-

» Olin esimesel korral võistlema minnes eelviimane, oleksin võinud seepeale oma unistuse minema pühkida, kuid otsustasin iseendaga võistelda.

Ott Kiivikas

das oma unistusteni jõuda, siis me loobume unistamast, sest see tundub utoopiline," kirjeldas Kiivikas karisid, mis eesmärkideni jõudmist takistavad.

Isegi kui eesmärkide saavutamine edeneb aeglaselt, peab Kiivikas oluliseks pidevat arengut ja iseendaga võistlemist. "Sain aru, et tuleb teha esimene samm – olin esimesel korral võistlema minnes eelviimane, oleksin võinud seepeale oma unistuse minema pühkida, kuid otsustasin iseendaga võistelda. Nii kaua, kuni arenesin, teadsin, et liigun õiges suunas," rääkis Kiivikas oma arenguprotsessist.

"Kohe ei pea teadma vastuseid, kuidas tippu jõuda, asjad lahenevad töö käigus ning alati saab muretseda vaid nende asja-

de pärast, mis sõltuvad minust," viitas ekspert sellele, et kunagi ei tohi pead vaevata selle pärast, kas näiteks keegi teine teeb oma kodutöö paremini ära. Kiivikas lisas, et käis enne 16 aastat võistlustel, kui võitis.

Kehtib ka äris

Praegu pole Kiivikas edukas mitte ainult sportlasena, vaid talle kuulub ka mitu edukat ettevõtet. Näiteks tegeleb sportlane aktiivselt toidulisandite maaletoomise, toitumisharjumuste, koolitamisega ja treeneritöoga. "Ettevõtetus on minu puhul hobiga seotud," viitas ta edu valemile. "Kui oled oma valdkonnas pädev, siis on seda hea teha. Näiteks toidunõustamise puhul pole vahet, mis spordiga tegelenud oled, baas on sama."

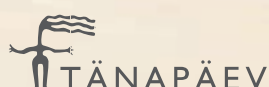
Mõni kuu tagasi laiendas Kiivikas koos partneritega oma äriala tegevust ning hakkas tootma värsked salatid. "Me elame toidukülluses, kuid küsimus on selles, kuidas teha tarkasid valikuid. Propageerin ise toidu valmistamist ning nähes, kui laiad inimesed on, saigi otsustatud, et teen need ise neile valmis," märkis ta.

"Oleme tahtnud teha toote, mis lahti tehes tundub nagu restoranitoit, et tervislik toit näeks hea välja, maitseks hästi ja toiteväärtus oleks kohe suurelt selle peal," rääkis Kiivikas. Peagi plaanitakse välja tulla ka tervislike võileibade ja vrappidega.

Kiivikas on veendunud, et huvi tervisliku toitumise vastu kasvab. Näiteks kui inimene läheb pärast tööd trenni, tahab ta ta-

KUUES
MEEL

Arenda lihtsate ja praktiliste võtete abil endas välja kuues meel – sotsiaalne superpädevus – mis on seni olnud saavutatav vaid vähestele.

- Kuidas muuta iga vestlus mõttekaks?
- Kuidas luua vestluskaaslasega ainulaadne suhe?
- Kuidas panna teised end kuulama?
- Kuidas tekkivaid konflikte ennetada?
- Kuidas meisterlikult teisi suunata?

NÜÜD SAADAVAL!

Rahva Raamatu, Apollo ja Raamatukodu poodides

valiselt selle ja lõuna vahepeal süüa, seda auku tema ettevõtmine ka täidab. “Pakume head toitu, mida oleks võimalik vahepeal tanklast osta, salat täidab täpselt selle tühimiku,” usub kulturist.

Keskendub tugevustele

Et ettevõtjana edukas olla, rõhutab Kiivikas vajadust keskenduda oma tugevustele. “Ma ei häbene öelda, kui ma ei saa millegagi hakkama,” sõnas ta. “Näiteks ei ole ma Exce-li inimene – võin seda lugeda, kuid ei oska täita,” tõdes Kiivikas ja lisas, et tema meeskonnas jaotuvadki ülesanded vastavalt iga liikme tugevusele.

Nii jätab Kiivikas teistele administratiivse poole, raamatupidamise ja arvete valmismise, kuid tegeleb ise aktiivselt turundamisega. “Olen hea läbirääkija, samuti saan aru, kuidas Instagramis ja Facebookis toodet müüa, mul on turundusvallas väga suur kogemus ja tihti annan nõu isegi mainekatele turundusfirmadele,” kirjeldas Kiivikas oma tugevusi.

Kulturist kinnitas, et talle meeldib müügitöö ja inimestega suhtlemine. “Viimase 15 aasta jooksul pole maakonda, kus ma pole käinud esinemas, aga selle kõige põhialus tuleb siiski kulturismist,” rääkis Kiivikas. “Kohtun klientidega, kirjeldan neile oma nägemust, mul on tänu kulturismile väga palju kontakte.”

Ambitsioonikad eesmärgid

Oma uue ettevõtmise ehk salatite tootmisega on Kiivikas suured plaanid. “Me ei ole tulnud ainult Eesti turule, kui maht ja tootearendus taha saada...,” viskas ta õhku mõtte laienemisest. “Näen lähima viie aasta perspektiivis, et lähinaabrite jaeketid võiksid olla sama brändiga kaetud,” oli ta ambitsioonikas.

Kiivikase sõnul aitab laienemiseesmärgile kaasa tõsiasi, et tema tutvusvõrgustik on lai. “Oma kontaktide abil saan ühes või teises riigis jõuda soovitud inimesteni, mis on vajalikud mis iganes ettevõtluse ajamiseks,” oli kulturist enesekindel.

Lisaks nimetas Kiivikas oma meeskonna eelisena seda, et toodet osatakse ise valmistada. “Me mitte ei müü edasi, vaid teeme kõik ise, nii saame ise alati mõelda, kuidas midagi paremini teha,” rääkis ta seda, miks usub ettevõtmise võimesse konkurents läbi lüüa.

KUULA

Äripäeva
raadio 92,4
“Läbilöökk” oli eetris 13. märtsil.
[raadio. aripaev.ee](http://raadio.aripaev.ee)

TULEMUS

Sonni firma seilab kasvukursil

Rikaste TOPi kuuluva Andres Sonni ettevõtte Exmet jätkas eelmisel aastal kasvamist, kuid tänavu ei kavatse ettevõtte investeeeringuid teha, selgub Äripäeva Infopanka laekunud aruandest.

Mullu Äripäeva koostatud edukate ettevõtete edetabelis seitsmenda koha saanud metalli hulgimüügiga tegelev Exmet OÜ teenis eelmisel aastal 68,5 miljoni eurose konsolideeritud müügitulu juures 4 miljoni eurot puhaskasumit. 2017. aastal teenis ettevõtte 64,7 miljoni eurose müügituluga 4,9 miljoni eurot kasumit.

2019. aastaks on Exmet seadnud eesmärgi müügimahtu suurendada, kuid tänavu ei plaani ettevõtte arendusväljaminekuid teha. Ettevõtte müügitulust 54,2 miljoni eurot tuli Eestist (aastaga kasv 2,9%),

10,1 miljoni eurot Lätist (kasv 31,8%) ja 3,8 miljoni eurot Soomes (kasv 3,6%).

Andres Sonn ei võtnud ettevõttest omanikutulu, kogu teenitud kasum kanti edasi eelmiste perioodide jaotamata kasumi juurde, mida on nüüd kokku 23,2 miljoni eurot.

Mullu oktoobris avaldatud Äripäeva Rikaste TOPis oli Andres Sonn 61,1 miljoni eurose vara väärtusega 47. kohal.

Sonn on Monacos elav ettevõtja, kes on Coop Panga suuruselt teine aktsionär Coop'i järel. Sonnile kuulub ka ettevõtte Lotus Capital, mis oli aastaid tagasi kütusefirma Jetoil suurim omanik. Veel kuulub Sonnile 40 protsenti puidutöötlemisettevõttest Lotus Timber, mis esindab Eestis puidukaitsevahendeid tootvat ettevõtet Lonza.

ÄRIPÄEV.EE

PANGANDUS

Suurpanga loomine luhtus

Pärast kuuenädalast läbirääkimist jooksid Saksamaa kahe suurima panga Deutsche Banki ja Commerzbanki läbirääkimised luhta.

Ühinemine tundus ebatöenäoline juba enne kõneluste algust, kirjutas The Economist. Liites kaks raskustes panku, poleks tõenäoliselt tulemuseks olnud üks tugev pank. Deutsche Bank saavutas 2018. aastal väikese 266 miljoni eurose kasumi. Eelnevad kolm aastat olid kahjumlikud, tuues kokku ligi 9 miljardit eurot kahjumit.

Commerzbank on olnud küll kasumis, kuid vähe. Deutsche Banki aktsiad kauplevad ligikaudu 25protsendisel raamatupidamisväärtusel, Commerzbanki aktsiad veidike kõrgemal.

Kaks panku teatasid, et keerukat ühinemist oleks olnud raske õigustada. Ühinemise tagajärjel oleks tekkinud eurotsooni suuruselt teine pank 140 000 töötajaga ning varadega 1,8 triljonit eurot.

Ühinemist toetas Saksamaa valitsus, rahandusminister Olaf Scholz on korduvalt kutsunud

üles looma Saksamaal asuvat Euroopa suurpanka. Scholz ütles avalduses, et Saksamaa suur-ettevõtted vajavad konkurentsivõimelisi panku, kes neil “kõikjal maailmas saaks kaasas olla”, ja lisas, et ühinemine oleks mõttekas vaid siis, kui see viiks konkurentsivõimelise äri tekkeni.

Ühinemine oleks võtnud laualt võimaluse, et Commerzbanki võtab üle välismaine ettevõtte. Viimasel paaril nädalal on olnud juttu nii Itaalia Uni-Crediti huvist, kes omab juba Münchenis asuvat HVB panku,

kui ka Hollandi ING huvist, kes ajab Saksamaal edukalt jaepangandusäri.

“Ma eeldan, et Commerzbanki ostab teine Euroopa pank, ja küsimus pole selles, kas seda tehakse, vaid pigem, millal,” ütles ettevõtte Hermes Investment analüütik Filippo Alloatti Financial Timesile. Deutsche Banki tegevjuht Christian Sewing valmistab ette uut strateegilist plaani, mille eesmärk on veenda investoreid, et pangal on tulevik ka eraldiseisvana.

ÄRIPÄEV.EE

MEIE OSKAME
JA SAAME
SIND AIDATA

SEE ONGI JUST SEE,
MIDA ME
IGA PÄEV TEEME

JA ME TEEME SEDA TÕESTI HÄSTI

KV Vahenduse OÜ

Maakri 29, Tallinn

info@kinnisvaravahendus.ee

www.kinnisvaravahendus.ee

KONVERENTS

Suured muutused tulevad ilma pika Powerpointi esitluseta

Kui suur ja keeruline masinavärk soovib muutuda lihtsaks ja tõhusaks, ei saa juhatus sellest plaanist teada anda kümnete lehekülgede pikkuse Powerpointi esitlusega.

MARILI NIIDUMAA
marili.niidumaa@aripaev.ee

Äripäev

Pärnu juhtimiskonverentsil "Muutu või sure" esinev Lars Erik Hion juhib Luminori pangas osakonda, mis aitab luua seoseid kliendi heaolu ja ettevõtte majandusliku edu vahel. Olulised tööriistad selleks on disainmõtlemine, teenusedisain, laiema innovatsioonikultuur.

"Minu käsitus on disainmõtlemine kombinatsioon empaatiast, talupojamõistusest ning soovist teha asju lihtsamaks, loogilisemaks, ilusamaks. Olulised on ka julgus, uudishimu ja võimekus disainitud lahendused ellu viia," selgitas ta.

Hion kiidab, et disainmõtlemise loogika on selge ja arusaadav kõigile, olenemata erialast. "Ühiselt saavad kaasa rääkida nii turundaja, tarkvaraarendaja, tippjuht kui ka jurist, kes tavaolukorras räägivad tehniliselt võttes küll eesti keelt, aga üksteisest tihti suurt aru ei saa. Ja head lahendused sünnivad erinevate peade koostöös," märkis ta.

Tippjuht esindab organisatsiooni väärtusi

Hioni sõnul on tippjuhi asi aru saada, milline on organisatsiooni riskitaluvus ja seeläbi määrata, millistes piirides muutused saavad toimuda. Muutuste käigus lepivad kokku uued väärtused. "Näiteks vana ja keeruline masinavärk soovib olla efektiivne ja lihtne. Siin on tippjuhil roll mitte ainult nende väärtuste defineerijana, vaid eelkõige eestkõneleja ja hoidjana. Ei tahaks enam oodata juhatuselt 42-leheküljelist Powerpointi või memo selle kohta, kuidas homsest organisatsioonis asju lihtsamini teha," ütles ta.

Hion töö positiivse näite heast kliendikogemusest. "Sõitsin paar päeva tagasi esimest korda elus auto ja laevaga Soome. Olin väga meeldivalt üllatunud Tallinki broneerimisüsteemi kvaliteedist – väga heal tasemel läbimõeldud ja disainitud lahendus! Isegi minusugune diletant sai esimesel korral kõigeva probleemideta hakkama," ütles ta. "Kui võtta arvesse, et enamik häid kasutuskogemusi moodub tegelikult märkamatu, siis teenuse kasutamise hetkel endale teadvustamine, et kõik on veidi parem kui lihtsalt hea, on kindlasti silmapaistev saavutus."

TULEKUL

Pärnu juhtimiskonverents "Muutu või sure"

Toimub 16.–17. mail.

Oodata on 600 tippjuhti, äriilidrit, võtmetöötajaid ja turundajaid.

Arutatakse disainmõtlemise mõju ja meetodilikke.

Esinevad lisaks Robin Saluoksale, Lars Erik Hionile ja Andero Uusbergile Tallinki juht Paavo Nõgene, Eesti Panga presidendi ametiaega lõpetav Ardo Hansson, Tallinna 32. Keskkooli direktor Maarja Merigan, humorist, kirjanik ja pererestorani omanik Vladislav Koržets, karastunud ettevõtja Indrek Rahumaa jt.

Peatoetaja on Luminor.

Lisainfo ja osalejad: [juhtimiskonverents.ee](#)

Luminor

▲ Organisatsioonis tehtavaid suuri muutusi ei ole otstarbekas ellu viia vaid Powerpointi esitlusega, leiab oma ala asjatundja. FOTO: SHUTTERSTOCK

ÜKS KÜSIMUS

Millistest juhtimispõhimõtetest sa iga hinna eest juhitud?

ROBIN SALUOKS
2018. aasta noor ettevõtja ja toidu tootmist digitaliseeriva eAgronomi asutaja

Fookuse hoidmine, inimeste areng ja kliendi kogemus.

Fookuse hoidmine tähendab selget rollijaotust firmas, selgelt määratletud kliendisegmenti ja selgelt piiritletud turge. Ma usun, et vabadus ja vastutus aitavad tavaliselt inimesel jõuda parima tulemuseni, samas on igal ettevõttel pii-

ratud ressursid ning seega on fookus oluline, et raamide sees parim tulemus saavutada.

eAgronom käib rada, mida keegi varem käinud ei ole, lisaks teeme seda kiirusel, mis on võimalik ainult decentraliseeritud juhtimisega. Saavutame edu juhul, kui meie inimesed teevad õigeid valikuid, ning seega on inimeste areng meie jaoks ärikriitiline.

Mu isa on põllumees, eAgronomi kliendid on põllumehed ja isegi enamik meie investoreid on põllumehed. Ma olen toidu tootmise ja mulla kvaliteedi parandamise fänn. Tunnen vähemalt sadat eAgronomi klienti nimepidi ja olen nende tegemistega hästi kursis. Fookuse hoidmise ja inimeste arengu lõppeesmärk ongi suurepärase kliendikogemuse pakkumine.

ANDERO UUSBERG
psühholoogiateadlane

Inimesed on eesmärgid, mitte abinõud. Minu voli ega asi pole panna inimesi tegema seda, mis pole nende huvides, isegi kui see oleks minu või mu tööandja huvides.

Ka ülikoolides võib kohata töötajaid, kes ennast või oma ideid arendavad teiste arengu arvel, kuid see pole ainus ega kaugelt mitte parim viis oma eesmärkide saavutamiseks.

LARS ERIK HION
Luminori teenusedisaini juht

Esiteks – jää iseendaks, sest ei ole midagi jubedamat kui eba-siiras juht.

Teiseks – otsi väljakutseid, millest on lihtne vaimustuda. Vaimustumine on nakkav ja nii on sul endal kõige lihtsam edukas olla. Kolmandaks – erista olulist ebaolulisest. Nii jääb ka elamiseks aega.

Kolm silmapaistvat eeskuju

noore ettevõtja Robin Saluoksa eeskujud Eesti juhtide seas

1. Ants Puusta. Baltic Agro klientide loojalsus ja töötajate pühendumine põllumehete aitamisele on lihtsalt uskumatu. Imetlen väga ettevõtte kultuuri, mille Ants Puusta on oma tiimiga loonud. Samas usun, et põllumehed oskavad siseneda liiga palju ja liiga kallilt.

2. Rubert Saluoks. Mu isa on loonud väga kasumliku farmi ja seda mulla kvaliteeti järk-järgult parandades. Lisaks kuulub talle minu teada ainuke farm, mille peamine mõõdik on CO₂ sidumine õhust mulda. See on aidanud kasumlikust kasvatada ja loodan, et tulevikus on selliseid farme palju.

3. Martin ja Markus Villig. Mulle tundub, et need mehed teavad, mida teevad, ja teevad, mida tahavad. Kui tahavad, siis järgivad valdkonna standardeid – näiteks skuurrite turule sisenemine –, ja kui ei taha, siis ei järgi – näiteks Eestisse registreeritud start-up'iga suurte investeringute kaasamine.

» Minu käsitus on disainmõtlemine kombinatsioon empaatiast, talupojamõistusest ning soovist teha asju lihtsamaks, loogilisemaks, ilusamaks.

Lars Erik Hion

Sisuturundus on oma kauba, teenuse, firma tutvustamine huvitavate lugude jutustamise kaudu. ST teenib alati tellija turunduslikke eesmärgi.

Rahvusvaheline gümnaasiumiharidus avab ukse maailma ülikoolidesse

International Baccalaureate rahvusvaheline gümnaasiumi diplomiprogramm on Eestis haridusmaastikku mitmekesistanud juba alates 2003. aastast, pakkudes õpilasele võimalikult paindlikku ainete valikut ning eneseteostuse võimalusi.

Noor saab õppekava läbides mitmeid eeliseid, mis on kogu programmi tuumaks, nagu näiteks rahvusvaheline üksteisemõistmine, inimese terviklik areng ning kriitilise arutlus- ja mõtlemisoskuse vormimine. Kuna diplomioppe peaesmärk on tagada rahvusvaheliselt tunnustatud ettevalmistus kõrgkoolis edasiõppimiseks, keskendub õpilane enim just nendele ainetele, milles ta on tugev ning mida soovib pärast gümnaasiumi edasi õppima minna.

Iga laps on milleski andekas

Kui Eestis tuntakse IB õpet pigemini diplomaatide ja võõrsil töötavate spetsialistide laste haridusmudelina, siis aina enam otsustavad rahvusvahelise IB gümnaasiumihariduse kasuks ka need lapsevanemad, kelle lapsed on kuni põhikooliastmeni õppinud tavakoolis.

Tallinna lastehaiglas arstina töötav Natali Antonova, kelle tütar õpib Audentese Pre-IB-s, mis on diplomioppe ettevalmistusklass ehk tavamõistes 10. klassis, räägib, et ta oli International Baccalaureate'i keskharidusprogrammist teadlik juba ammu ning näeb selles hariduses parimat hõppealuda edasiõppeks välismaa ülikoolides. Gümnaasiumide õppetööd peakski rohkem lähendama kõrgkooli õpingutega, leiab ta.

„Minu tütar soovib õpinguid jätkata Ameerikas ja teha seal meditsiini karjääri. Ta saab suure edumaa, kui õpib kaks viimast gümnaasiumiastet kõrgtasemel keemiat ja bioloogiat ning omandab kogu terminoloogia kohe inglise keeles,“ lausub Natali, lisades, et individuaalse ingliskeelse õppekava olemasolu on IB õppe kõige suure pluss tema jaoks.

Just oma isikukeskse ja paindliku õppekavaga on IB õpe olnud eeskujuks ka riiklikele õppekava arendusele, sest õppeainete ülekoormus on olnud Eesti riigigümnaasiumides probleemiks juba ammu. Sundus õppida kõiki aineid võrdsest hästi ei lase õpilasel maksimaalselt keskenduda teda huvitavatele ning prioriteetsetele õppeainetele, mille tulemusena kaob õpihümn ja sünnipärane talent läheb kaotsi. Pre-IB-s seevastu leitakse kodu ja kooli koostöös noore anne üles ning gümnaasiumi diplomioppe programmis (11. ja 12. klassis) lihvitakse teemant briljandiks.

Võimalus varakult mõelda oma tuleviku le ja valida õppeained ise, tekitab Natali sõnul lapses tunde, et ta valib oma tuleviku ise ja vastutab selle eest. „See on lapsevanemale suur rõõm!“

Peale akadeemiliste teadmiste fookuses sotsiaalne aktiivsus

Veel hindab Natali rahvusvahelise diplomioppe juures asjaolu, kui suurt tähelepanu pööratakse sotsiaalse vastutustundele ja kogukonnaga suhtlemisele. „Creativity Action Service (CAS) ehk loovus ja sotsiaalse aktiivsuse programm on miski, millel on väga oluline roll noore vastutustundlikuks kujunemisel ning millel on tähtis koht IB programmis,“ kommenteerib ta, lisades, et CAS-i eesmärk ongi aktiivse tegevuse kaudu siduda õpilane kogukonnaga.

Täpsemalt suunab CAS õpilasi tegelema kas loominguga, ühiskondlikult vajaliku tegevusega või end sportlikult arendama. Kui õpilane valib mõne projekti, siis ta jälgib, et see oleks mingil viisil kasulik alati ka kogukonnale. Näiteks on Audentese õpilased käinud individuaalse projektiga Keila SOS Lastekülas, et õpetada sealsetele noortele inglise keelt ning aidata neid järele koolitükkidega, toetanud loomade varjupaiku nende tegevustes, abistanud tugiõppega ja viinud ellu sündmusi. Õpilased on oma loovust proovile pannud ÜRO simulatsioonimängus ning käinud Aegviidus RMK loodushariduse keskuses, et saada teaduslike välitööde kogemusi, proovida kätt meeskonnatöös ja arendada loovat teaduslikku mõtteviisi.

Kõik need tegevused kujundavad õpilaste maailmapilti ning väärtusi, hoiavad ülal hoolivat ning heasoovlikku mõtteviisi, mille võrra on ühiskonnas tulevikus vähem sotsiaalseid probleeme ning vildakaid moraalseid väärtusi. Ka Natali ise korraldas jõulude ajal teist aastat järjest Tallinna lastehaiglas jõulupühade ajal viibivate laste jaoks heategevuskampaania, kus Audentese õpilased näitasid kingiaktisioonis üles suurt osavõtlikkust.

Õpetaja ja õpilaste koostöö kui väärtushariduse tähtis komponent

Eestis on haridusreformiga seoses räägitud palju sellest, et seniste instrumentaalsete oskuste asemel vajame rohkem kompleksse mõtlemise ja kujutlusvõimega uue meelset inimesi. Kõiksugu fakte ja valemeid oskab igaüks meist mõne hiirekliki internetist leida, ent erinevate distsipliinide vahel seoseid luua ning omandatud teadmisi elus rakendada on juba märksa keerulisem.

Audentese diplomioppes õppiva kahe poja isa Migüel Caron, rahvuselt Prantsuse kanadalane, kes on Eestis elanud aasta, väärtustab IB õppe puhul just interdistsiplinaarsete teadmiste teooria kursust Theory of Knowledge (TOK), kus õpilased ja õpetajad õpivad koos.

„IB programmi puhul meeldib mulle vä-

» **Kui Eestis tuntakse IB õpet pigemini diplomaatide ja võõrsil töötavate spetsialistide laste haridusmudelina, siis aina enam otsustavad rahvusvahelise IB gümnaasiumihariduse kasuks ka need lapsevanemad, kelle lapsed on kuni põhikooliastmeni õppinud tavakoolis.**

ga õppeainete väga tihe lõimitus päriseluga. Juba esimesel õppekursusel õpiti, mis on teadmised ja kuidas need kujunevad, millised on olulised teadmised ning kuidas on teadmised omavahel seotud,“ räägib ta, lisades, et see on väga oluline oskus, enne kui midagi õppima hakata.

Ka koostööl põhinevast õppemudelist on mõlemal – nii õpetajal kui ka õpilasel – tunduvalt rohkem võita: õpilasel on rohkem ruumi katsetada ja tema algatusvõime ning iseseisev mõtlemine saavad hoogu juurde, mis on igasuguse loometöö alus. Õpetaja see-eest saab oma töös aga vabamalt tegutseda ja olla pigem vaimse eestvedaja rollis. Õpetaja ja õpilase suuremast dialoogist kui väärtushariduse tähtsast komponendist on rääkinud mitmed hariduse eestvedajad tükimat aega meilgi, ent selle jõudmine riiklikesse õppekavadesse võtab veel aega.

Kasulik hoolaud edasiõppimiseks kõrgkoolides

Kuna IB diplomiope arvestab ühiskonna nõudmistega ning asjaoluga, et ettevõtete rahvusvahelistumine eeldab teistmoodi haridust, on õpilasel pärast diplomi kätte saamist palju rohkem teid valla.

Migüel, kes on Gamesys Estonia OÜ juht ja vaatab pakutud haridust ka ettevõtja pilguga, leiab, et võimalus käivitada ja juhtida projekte, mis arendavad õpilaste vastutustunnet ja teeb nad iseseisvamaks, on tulevikus hädavajalikud oskused iga tööandja juures. „Elasime neli aastat Tšehhis, kus mõlemad poisid õppisid IB põhikooli keskastme õppeprogrammis. Kui kolisime aasta tagasi Eestisse, tahtsin, et nad sedasama IB õpet jätkaksid, aga nüüd juba gümnaasiumi diplomioppe programmis,“ räägib Migüel. „See õpe on tõesti väga praktiline ning õpetab, kuidas asjad tegelikult elus käivad. Mõten vahel, et mu pojad on oma vanuse kohta isegi liiga täiskasvanulikulud,“ lausub ta rahulolevalt muiates.

Veel üks vaieldamatu pluss IB diplomioppe lõpetajatele on heade õpitulemuste ette näitamisel eelississepääs maailma tippülikoolidesse. „Paljud maailma ülikoolid teevad suuri õppemaksu soodustusi IB edukalt lõpetanud õpilastele,“ räägib Migüel, lisades, et samuti on selle diplomiga sisse astumine palju kergem ja kiirem.

„Viimased kolm kuud oleme poistega läbi lapanud erinevaid maailma ülikoole. Vanem poeg tahab saada veterinaariks, noorem soovib õppida digitaalset kunsti. Minu jaoks üllatuseks on neil ülikoolidesse, kuhu nad Belgias kandideerivad, IB Diploma Programme'i diplomiga eesõigus. Nad ei pea saatma tõendeid ega soovituskirju. See oli üks suur põhjus, miks me IB programmi kasuks üldse otsustasime.“

MIS ON MIS

Populaarseim õppekava *business management* Anneliis Kõiv, Audentese IB diplomiprogrammi õppejuht

Audentese IB diplomioppe programmi kõige populaarsem õppeaine on *business management*. Tänaused noored leiavad, et need teadmised, mida ärikorralduse baasõpe pakub, on eluks ülimalt vajalikud. Olen nendega ühel meelel, sest see ainekava on väga põnev ja teemade käsitlus põhjalik. Õppekava käsitlusloogika suunab õpilast mõtlema viisil, mis teeb ta tulevikus erinevate ettevõtete jaoks väärtuslikuks töötajaks või innustab alustama ettevõtja karjääri. Diplomioppe programmi eripära on, et kõiki aineid läbib „*cruique and core*“, mille läbiv niidistik on *theory of knowledge*. See erinevaid ainekavasid ja praktilist elu omavahel siduv lähenemisi viis ärgitab õppureid kriitiliselt ja analüütiliselt mõtlema, esitama küsimusi, leidma seoseid ja vastuseid. Meie õppeprogrammi ained on omavahel lõimitud. Suurt tähelepanu pööratakse sellele, miks sa midagi teadma pead, kust see teadmine tuleb ning millisesse konteksti saab selle asetada. Saan omapärana välja tuua selles õppeprogrammis, et siin ei piisa faktiteadmistest. Oluline on, et tunneksid õpitud ainet nii, et sul on välja kujunenud teadmine, mida oskad ka õigel hetkel kasutada. Tähtsal kohal meie programmis on loovalt mõtlemine ja probleemide lahenduste leidmise oskuse toetamine. Väga oluliseks peame ka argumenteerimisoskuse välja kujunemist. Jälgime, et õpilase arengupotentsiaal oleks toetatud nii, et tasakaalus on nii suulise kui ka kirjaliku eneseväljenduse oskus, oskus esitleda oma mõtteid, vajadusel väidelda, teha ettekandeid, pidada kõnet. IB õppeprogramm sobib kõikidele neile, kes on tahet täis uurida, leitudada, avastada, kogeda ja ennast proovile panna. Nende jaoks, kes tahavad end elus kuidagi moodi läbi nihverdada, see programm ei sobi. Aja oskuslik planeerimine ning süvendatult õppimisele pühendumine oma tuleviku kujundamiseks tagavad head tulemused ka eksamisessioonil.

TASUB TEADA

Audentese rahvusvahelise IB Diploma õppeprogrammi õppeained 2019/2020.

Õppeaastal:

Grupp 1: Language and literature,

literature inglise keel, saksa, vene,

hispaania või prantsuse keel algajale

Grupp 2: Language in acquisition:

inglise keel, saksa, vene, hispaania või prantsuse keel algajale

Grupp 3: Individuals and society

ajalugu, ärikorraldus

Grupp 4: Sciences

keemia, bioloogia, füüsika

Grupp 5: Mathematics

matemaatika

Grupp 6: Visual Arts

visuaalne kunst

IBO on rahvusvaheline bakalaureuseõpe organisatsioon,

mis loodi 1968. aastal ja mille peakorter asub Haagis.

• Riikide arv, kus IB koolid tegutsevad: 153

• IB koolide arv: 5000

IBO ametlik veebileht <https://ibo.org/>.

Audentese erakool

Tondi 84/1, 11316 Tallinn

Telefon 699 6751

ib@audentes.ee

www.audentes.ee/ib

KOMMENTAAR

Ratas peab vigu parandama

Küsimus pole pelgalt selles, kas Jüri Rata-se valitsusel on lootust ees ootavate ülesannetega toime tulla – tal lasub selleks vastutus.

Alustan kõige elementaarsemast: uus valitsus ei tohi piirata meie vabadusi, sh sõnavabadust. Valitsus ei tohi lõhestada meie ühiskonda, nimetades arste tapjateks või meie turvalisuse kaitsjaid süvariigiks. Valitsus ei tohi oma rahvale valetada.

Peaminister Jüri Ratas korrutas enne valimisi ühtepuhku, et riigi eelarve on struktuurses tasakaalus ja nominaalses ülejäägis. Vaid mõni päev pärast valimisi tunnistas ta, et polnud kumbagi – ei struktuurset tasakaalu ega nominaalset ülejääki. Keskvalitsuse defitsiit on viimase 20 aasta jooksul olnud mõõdunud-aastasest 236,6 miljonist eurost suurem vaid 2008. aasta kriisi ajal. Meie esiisad on teadnud, et heal ajal tuleb valmistuda ka mitte nii heaks ajaks. Mõõdunud aastal oli majanduskasvu mõttes ülihea – kasv ligi 9 protsenti. Ja ometi osati lõpetada eelarveaasta nii struktuurses kui ka nominaalses defitsiidis.

Ratase valitsus tõstis ühe ropsuga õlleaktsiisi 70 protsenti. Ja mis me saime? Ulatusliku piirikaubanduse. Kahe aastaga on võrreldes eelarveseadusega kütuse-, tubaka- ja alkoholiaktsiisi ning neile kaupadele rehkendatud käibemaksu laekunud vähem koguni 357 miljonit eurot! Pole õige öelda, et kõiges on süüdi sotsist sotsiaalminister. Rahanduse eest vastutab rahandusminister ja see oli õlleaktsiisi tõstmise ajal Isamaast. Eelkõige peaks aga vastutama peaminister.

Eriti küüniline käik

Kas koalitsioonil on lootust vigade parandamisega toime tulla? Muidugi on. Selleks tuleb esmalt probleemi olemasolu tunnistada. Tundub, et koalitsioonilepingus tehiti seda nii, et ühed said aru ühtemoodi ja teised teistmoodi. Ometi on valitsusel vaja raha pensionitõusuks ja teedesse. Valitsuse investeeringud teadus- ja arendustegevusse on kahanenud 2012. ja 2013. aasta 0,81 protsendilt SKTst napile 0,52 protsendile. Keskvalitsus on praeguseks ära kulutanud kaks kolmandikku eelmise kriisi eel kogutud reservidest. Eesti valitsussektori reservid on Euroopa Liidu liikmesriikide pisemate hulgas. Eelarve prognoos ütleb, et eelseisvatel aastatel tuleb teha kärpeid miljardi euro ulatuses.

Otsida rahamuredele leevendust teisest pensionisambast on eriti küüniline. Esmalt kulutati avaliku sektori reserve, nüüd minnakse erasektori säästude kallale.

ÄRIPÄEV KÜSIB LIGI 300 EESTI ARVAMUSLIIDRILT.

ETTEVÕTJALT JA JUHILT, MIS PEAKS OLEMA UUE EESTI VALITSUSE PRIORITEETNE TEGEVUSSUUND.

ANDRUS ANSIP
Euroopa Komisjoni asepresident
(Reformierakond)

LOE TÄISMAHUS
www.aripaev.ee/arvamusd

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Äripäeva tooted ja teenused:
pood.aripaev.ee
Äripäeva raadio: raadio.aripaev.ee

Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse. pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

ESSEE

Teen panuse OÜ-le Bolt & Compal

Kuigi elan oma perest 4000 kilomeetri kaugusel, pean siiski olema õnnelik ja selleks kompromisse tegema. Mõned brändinimed, millest ma seda eales uskunud poleks, aita-vad mul igapäevases eluvõitluses hakkama saada, lühendades vahemaad kallite inimeste vahel.

Elades korraka kahes väga erinevas riigis, mis on oma-moodi Euroopa antipoodid, hakkab nalja tegema, kui märkad julgeid ja edukaid brände, mis saadavad sind regulaarsel ja stressitekitaval rändel. Muutud neile lojaalseks ka ilma igasuguse boonusmiilide programmita. Nad aitavad vahemaid lühendada, võimaldades samas jagada sõpradega tükikest teisest poolusest, mida me tol hetkel igatseme.

“See pole lihtne,” ütlesks naiivne inimene.

Eile, kui ärkasin Lissabonis, vaatasin naise saadetud fotot sellest, kuidas mu kolm last söövad Viljandis hommikust. Märkasin sellel fotol, mille keskmes oli kõõgilaud, maitsvaid mulgi vanaema küpsetatud pannkooke. Neid kattis erepunane maasikamoos. Pole vaja öeldagi, et nad nägid välja isuäratavad, sest vanaema Agnes lisab tavaliselt veidi keefiri, et nad muutuksid õhulise-maks.

Parimad pannkoogid maailmas, uskuge mind.

Sellegipoolest, esimene asi, mis mu tähelepanu köitis ja tegi hommiku eriliseks, oli jook väikestes pudelites, millest mu lapsed jõid. Compal, muidugi. Neile meeldib õunamaitse. Mango või pirn pole samuti paha, lihtsalt veidi magusam. Ja kui sa oled täiskasvanu, üle 21 aasta vana nagu mina, siis sa pead proovima tomati-Compalit Bloody Mary selleri ja Tabascoga. See on väga maitsev, eriti kui asendada viin džinniga – gurmaanide hästi hoitud saladus.

Aga jätame selle praegu, tagasi hommikupoolikusse kusagil Viljandimaal. Foto juurde.

Ainuke dissonants, mis mulle pähe tuli, oli fakt, et mu naine Age oli saanud selle Portugali-Eesti foto WhatsAppi kaudu. End voodis sirutades ja duši alla suundudes mõtiskle-

JOÃO LOPES MARQUES
Portugali-Eesti kirjanik

”Vaid kaks asja teevad mind veidi kurvaks. Compal pole veel otsustanud hakata tootma astelpajunek-tareid, mida võiksin siin Portugalis tarbida, ja Bolt ei ole piisavalt investerinud kommunikatsiooni.

ÄRIPÄEVA ESSEE

ÄRIPÄEVA ARVAMUSKÜLGEDEL ILMUB
KORD NÄDALAS PIKEMAS MAHUS
PÕHJALIKUM KÄSITLUS ÜHISKONNAS
HETKEL OLULISTEL VÕI ÜLDIST
MÕTTEAINEST PAKKUVATEL TEEMADEL
OOTAME KAASTOID ARVAMUS@ARIPAEV.EE

VAREM ILMUNUD

Kalev Stoicescu “Presiden-di Moskva visiit – üksainus päasuke ei too veel kevadet”, ÄP 18.04.2019

sin, kuidas ja miks Skype minu elust nii kiiresti kadus. Microsoft ja Bill Gates ja Seattle ja USA... ja...

Olgem ausad, kui varem oli Skype möödapääsmatu, siis nüüd on ta kukkunud mingisuguseks tagavaravariandiks, kui WhatsApp või Messenger peaksid mingil põhjusel kokku jooksuma.

Ärge mõistke mind valesiti, see hommikusöök või minu fantaasia selle kohta – oli armas.

Kuid selle loo narratiiv tuli minu juurde siis, kui puhusin paar tundi hiljem Lissaboni kesklinnas juttu oma taksojuhiga. Tegelikult ei olnudki ta päris taksojuht. Isegi mitte järjekordne Uberi juht. Ei, ta töötas Boltis, minu lemmikfirmas Lissaboni transpordivõrgustikus. Nad on kiiremad, odavamad... ja muidugi, Eesti omad.

Mu alateadvus oli otsustanud austada mu Viljandi petret. Minu linnas tegutsevad veel USAst pärit Uber, Hispaaniast pärit Cabify ja Prantsusmaalt inspireeritud Kaptein, aga mingil põhjusel olin siiski otsustanud eelistada Bolti.

Lisaks faktile, et Bolt on Ees-tist ja vähendab seetõttu vahemaad minu ja mu pere vahel, pakub ta tervet soodustuste plejaadi, ja seda konkurentidest palju sagedamini. Mulle tundub ka, et nende autopark on üsna uus. Lisaks investeerib Bolt hulga raha arenevatele turgudele, nagu Aafrika. Veelgi enam: juhid saavad paremat palka, umbes 85% sõidu maksumusest, samas kui Uber koorib 25%.

Kui aus olla, siis koputan viimasega oma sotsiaaldemokraatlikule poliitilisele südame-tunnistusele. Ideaalid. Jah, Bolt tundub pigem euroopalik ja vähem ameerikalik. Tore, see on minu käsitus kapitalismist – Keynes on ikka mu ülimuslik allikas.

Oma kõige metsikumates fantaasiates võin ma ette kujutada ideaalset ettevõtet: kui Bolt & Compal OÜ oleks olemas, ostaksin nii palju aktsiaid kui võimalik. Usun headesse maitsetesse ja täiuslikku mobiilsusse. Kui neid kombineerida, õigesti doseerida ja segada, on tulemus väga hea. Portugal ja Eesti käsikäes, sõltumata

paljudest meie kultuuride erinevustest.

Aga kõige tähtsamaks pean ma tõsiasja, et mõlemal brändil on globaalne levik. Nad on muutunud mõlemale riigile keeruka kosmopoliitsuse võrdkujuks. Compal asutati 1952. aastal ja müüb tänapäeval oma mahlasid viiel kontinendil. Bolt, mis asutati 2013. aastal, pakub tööd rohkem kui poolele miljonile juhile – paljud neist portugallased, isegi Tallinnas – ja tegutseb enam kui 25 riigis üle maailma... ja laieneb edasi.

Vaid kaks asja teevad mind veidi kurvaks. Compal pole veel otsustanud hakata tootma astelpajunek-tareid, mida võiksin siin Portugalis tarbida, ja Bolt ei ole piisavalt investerinud kommunikatsiooni.

Tegelikult kurdavad selle üle peaaegu kõik taksojuhid, kellega siin sõidan. “Me saadame e-kirju nende peakort-risse ja neil võtab umbes kolm kuud, et vastata,” ütles mulle täna Mario. “Ja kui nad lõpuks vastavad, kasutavad nad Google Translate’i...” Vähe sellest, üks mu sõber küsis hiljuti Boltist (siis veel Taxify) tšekki ja neil võttis kaugelt liiga kaua, et see talle e-posti teel saata. Ta pidi küsima kolm või neli korda.

Jällegi kommunikatsioon. Bolt & Compal OÜ tundub olevat minu Euroopa pere kari-kaatur. Abielu. Me armastame võõrapärasust teineteise veres, kuid kommunikatsioon võiks olla parem.

Palju parem.

Nagu nad kinnitavad oma reklaamides ikka ja jälle: “Life has to be epic or it’s worthless.” (“Elu peab olema kangelaslik, või on see mõttetu.”) Või: “Don’t feel comfortable with something that is less than you.” (“Ära lepi millegagi, mis pole sinuvääriline.”) Nii ei jõua meile keegi järele: mina teen oma panuse OÜ-le Bolt & Compal. Ja et Markus Villig, Bolti juht hakkaks hommikusöögi kõrvale jooma Compali astelpajujooki. Nagu Hiina investitorid Pekingis juba teavad, on OÜ Bolt & Compal täiuslik üks-sarvik ja väärib igat untsi oma mahlasest reputatsioonist.

AUTOR EI VÕTNUD EGA VÕTA VASTU RAHA ÜHELTKI EELMAINITUD FIRMALT.

KOMMENTAAR

Vajame otsetoetuste võrdsustamisest enamat

Eestisse suurte toetustaseme-te arvel odavdatud importtoorme toomine on siseturu kohalikele põllumajandussektori tootjatele ära solkinud ja alan-danud siin tootjahindu ca 20%, mistõttu isegi otsetoetuste võrdsustamisest ei piisa.

Põllumajandussektori mak-sukoormus ca 300 lepingu alu-sel on praktiliselt võrreldav ko-gu Eesti põllumajandussektori kogukäibega (ca 900 miljo-nit eurot). Sektor ise on kapi-talipuuduses ning suuresti ka laenu-lõksus. Analüüsisda võiks, miks meil on põllumajandus-

AAVO MÖLDER
ASI Tartu Agro juht

”Avatud ja ebavõrdse kohtlemisega majan-duspoliitika jätkumisel on toimetulek küsitav just nende tootjatele, kes ise oma toodangut ei töötle ega turusta.

sektoris viimase 10 aasta jook-sul kasvanud väliskapitali osa-tähtsus, miks ca 250–300 far-merit toodavad üle 90% toidu-toormest, miks meil on nimis-tus üle 14 000 põllumajandus-tootja, kellest suurem osa on passiivsed ja investeerimisvõi-metud, miks on sektori palga-tase ca 30% alla Eesti keskmise.

On veelgi asjaolusid, mis näitavad, et olemasolev toot-misstruktuur on kohaliku-le tootjale pikaajalise tootmis-kliima tagajärg. Avatud ja eba-võrdse kohtlemisega majan-duspoliitika jätkumisel on toi-

metulek küsitav just nendele tootjatele, kes ise oma toodan-gut ei töötle ega turusta.

Valitsus on Eesti jaoks ka-he aasta jooksul veel võima-likud küsimused otsetoetus-te võrdsustamise ja maaelu arengukava rahaliste vahendi-te kasutamisel sellel finants-perioodil otsustanud positiiv-selt. Kuid kõigest sellest ei piisa tingimustes, kus põllumajan-dussektor on ühisturul ca 40% konkurentist maas ning aas-tateks 2022–2027 on ühisturul lootus jõuda otsetoetuste tase-meni 77%.

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Sada ootust võimuliidule

Valitsuskoalitsioon alustab tööd olukorras, kus avalikkus neis pigem kahtleb. Seda võib võtta kui võimalust positiivselt üllatada.

Äripäev soovib täna riigikogu ees ametivande andvatel Jüri Ratase teise valitsuse liikmetel hoolega lugeda, mida soovivad meie küsitatud Eesti ettevõtjad, juhid ja arvamustliidrid.

Äripäeva küsimusele "Milline peaks olema valitsuse prioriteetne tegevussuund?" andis ligi 300 küsitlust vastuse umbes kolmandik. See näitab, et ühiskonna eliit pole Eesti edasise käekäigu vastu ükskõikne, vaid tahab selles aktiivselt kaasa rääkida. Pigem muutused kui tuim stagnatsioon, kuid muutused peavad olema põhjendatud.

Ootustest rõhutas lõviosa vastanuist esimese asjana vajadust leevendada viimase aja poliitilistes tõmbetuultes võimendunud pingeid ühiskonnas.

Pidev konfliktiolukord pärsib avaliku debatti, tähelepanu hakkab minema ebaolulistele detailidele, mürale ja spinnile, mille tulemusena süündivad otsused ei pruugi olla Eesti majanduse ja laiemalt riigi huvides. President Kersti Kaljulaidi pakutud 100 vihavaba päeva on vahest liiga belletristlik, kuid lihtsalt viisakas käitumine on mõistliku dialoogi vältimatu eeldus.

Vastustest tuleb selgelt esile, et praegune võimukoalitsioon ei alusta erilise avaliku krediidiga. Valitsuse suhtes ollakse enim ettevaatlikud, et mitte öelda skeptili-

sed. Muu hulgas mainivad kümned otsustajad, et ei usu retoorika muutust, mille vajadust eelnevalt rõhutasime.

Selles võib näha nii halba kui ka head. Ühest küljest on usaldusväärsus otsustades ja langetatud otsuseid seletades valitsusele kahtlemata tähtis. Teisalt oleme küllalt näinud, kuidas liigsed lootused argielu reaalsuses põrmuks pudenevad, kuidas valimistel mandaadi saanud võimukandja astub ametisse kui päikesekuningas ning rahva pettumus ja kibestumus tuleb suur.

Riskida tuleb

Kujunenud kõhklev hoiak on kõigiti loogiline, arvestades peamiselt EKRele kuuluvate ministrite senist avalikku tegevust opositsioonipoliitikuna. Samas annab see valitsusele ka soodsa lähtepositsiooni – võimaluse edukate sammudega ootusi ületades üllatuspunkte noppida. Näiteks bürokraatia ja riigikapitalismi vähendamine riigireformiga, õnnestunud pensioni teise samba reform, soliidne avaliku suhtlemise kultuur võiksid olla need teemad, millega positiivselt silma paista.

Sellesse, et ettevõtjad rõhutavad stabiilsust ja maksurahu, saab suhtuda kaheh. Selles võib näha Eesti senise eduloo hoidmise tahet. Jah, me oleme Euroopa Liidu ja NATO liikmed, SKT on kasvanud, Eestil on

rahvusvaheliselt väikese innovaatilise digiriigi kuvand. Samas on ettevõtjate loogikas "las jääda kõik, mis hea" varjul ka piisuke annus mugavust. Ilma riskijulgusest, teistmoodi mõtlemata, loominguist, ootamatute lahendusteta aga äris edu ei saavutata. Riigi rahandust puudutavaid pikaajalisi otsuseid tuleb teha kaalutletult ja targalt, arvestades täpseid andmeid ja analüüsi. See kehtib nii reformide, laenu- de kui suurte taristuinvesteeringute kohta. Kindlasti tasub aga tähele panna ettevõtjate ühehäälselt muret tuleviku pärast.

Asjata ei rõhutata haridusse ja teadusesse suunatud investeeringute tähtsust, samuti muret tööjõu pärast. See viimane ei ole kellelegi kuri väljamõeldis ega poliitiline kampaania, vaid probleem, mida Eesti ettevõtetes iga päev lahendada tuleb.

Vaimulik ja teoloog Toomas Paul kutus Äripäeva küsimusele vastates leidma koosmeelt, et "harali kiskuvad koalitsioonipartnerid mõistaksid, kuidas elu ja eriti riigi valitsemine ja majandamine on kompromiss, ning oleksid valmis utoopilisi soovide kõrval jätma". Mõttekäik, mis sobib iga uue valitsuse stardipakuks.

LOE ÄRIPÄEVAST

Kaanelugu "Uus valitsus alustab. Mida soovitab kahtlev eliit?", tänases lehes lk 4-7

REPLIIK

Korteri hinnast saab tingida vaid mõne protsendi

Turutasemele vastavatest korterite pakkumishindadest saab alla kaubelda kuni mõne protsendi jagu ning ülehinnatud korterite vastu huvi praktiliselt ei ole.

Pakkumis- ja tehinguhinna vahe on oluline indikaator, mis näitab seda, kui suur on soovide ja tegelikkuse vahe ehk kui palju on ülehinnatud kortereid ning kui suured on hinnakäärid. Viimastel aastatel on need vahed püsinud suhteliselt ühtlasena, mis viitab stabiilsele ostujõule. Seda kinnitab ka tehingute arvu statistika.

IGOR HABAL
kinnisvarabüroo Uus Maa
analüütik

» Järelturul olid hinnavad erinevates segmentides, näiteks tüüpimajade kahe- ja kolmetoalised korterid, enamasti 3-5 protsenti.

25 uusarenduse tehingute põhjal selgus, et pakkumis- ja tehinguhindade vahe oli enamasti väike, jäädes valdavalt mõne protsendi juurde. Nii et ei midagi üllatavat – nõudlus on olemas ja turg stabiilne.

Järelturul olid hinnavad erinevates segmentides, näiteks tüüpimajade kahe- ja kolmetoalised korterid, enamasti 3-5 protsenti. Suuri erinevusi ei tekkinud ka siis, kui läksin vaatlusega Tallinnast välja. Suuremad vahed tekkisid eksklusiivsema kinnisvara puhul või piirkondades, kus võrdlus-

materjali on vähem. Nii oli näiteks Harku valla eelmise aasta üksikelahute, mille tehingusumma oli vähemalt 200 000 eurot, pakkumis- ja tehinguhinna vahe ligi 6 protsenti.

Järelturul tuleb hinnavahe puhul arvestada veel tõsiasjaga, et viimane pakkumishind võis tõenäoliselt olla madalam kui esialgne. Ehkki üksikud hinnavõidud ulatusid 10 protsendini ja isegi enam, on see pigem erandlik nähtus ning valdavalt on tingimisuumi kuni 5 protsendi ulatuses.

ALLIKAS: UUS MAA BLOGI

Uus fiiberlaser 6 kW

www.plasmapro.ee

LASERLÕIKUS
PLASMALÕIKUS
GAASILÕIKUS
PAINUTUS

Staadioni 2, Paikuse | Plaadi 1, Pärnu
info@plasmapro.ee | www.plasmapro.ee

LADUKS

www.laduks.ee

TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED

MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS

5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE

tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

KAUBANDUS

Amazon investeeris vähem ja ületas kasumiootusi suurelt

Kaubandushiid Amazon on aastaid iga teenitud dollari investeerinud, kuid nüüd on ettevõtte jõudnud uude faasi.

KASPAR ALLIK,
MAIT KRAUN
aripaev@aripaev.ee**Äripäev**

► Amazon on praegu suuruselt kolmas börsifirma maailmas, eespool on vaid Apple ja Microsoft.
FOTO: EPA

Uut aega iseloomustab mõõdukam käibe kasv ning ühtlasem kasum, kirjutas Wall Street Journal. Varem kulutati igal aastal suuri summasid, et ehitada nõudlusele vastavaid ladusid ja laiendada uutesse valdkondadesse, näiteks pilveteenused, filmindus ja jaeäri.

Ettevõtte hakkas kasumit saama eelmisel aastal. Vähendati investeeringuid ning uued ärid hakkasid rohkem teenima, aidates korvata traditsioonilise jaeäri väikest kasumlikkust. Ettevõtte veebipood toetub 58 protsendi ulatuses teistele pakkujatele – äridele, kes on oma tooted Amazoni müügile pannud ja kellelt saadakse protsent müügitulust.

Analüütikutele kommentaare jaganud finantsjuht Brian Olsavsky ütles, et seekord ei investeeritud logistika infrastruktuuri nii palju kui varem, samuti palgati vähem inimesi. Ta lisas, et kulutused hakkavad järgmise kolme kvartali jooksul siiski kasvama.

Teeb panuse kiirusele

“Amazoni eksklusiivsed kliendid ehk Prime'i liikmed saavad praegu USA turul tasuta kauba kojutoomise kahe päevaga. Eesmärk on see kiirus tõsta ühe päeva peale,” ütles Olsavsky. Selleks kulutatakse teises kvartalis ligi 800 miljonit eurot, mis vähendab mõnevõrra ka selle kvartali kasumlikkust. Ettevõtte loodab, et kauba kiirem kättesaamine innustab inimesi portaalist rohkem ostma.

Amazonil on keeruline kasvatada juba

28
protsendi on Amazoni aktsia tänava kallinenud.

niigi suurt 200 miljardi dollari suurust käivet, kuid see on pigem positiivne mure. Tõsisemad probleemid on mujal, näiteks Indias kehtivad uued reeglid, mis teevad tegutsemise lihtsamaks just kohalikele e-kaubanduse ettevõtetele. Finantsjuht Olsavsky ütles siiski, et ettevõtte on end juba India reeglitega kohandanud ja on arenguga väga rahul. Hiljuti väljuti Hiinast, kus turuolukord läks Amazoni jaoks keeruliseks.

Amazoni rahvusvaheline müük kasvas esimeses kvartalis 9 protsenti, neljandas kvartalis oli kasv 19 protsenti.

Amazoni reklaamimüük paisus varasemast vähem. Muud tulud, kuhu liigitub suuresti reklaam, kerkisid 34 protsenti, 2,72 miljardi dollarini. Eelmises kvartalis müük kahekordistus ja viimase viie kvartali jooksul on üksuse käive suurenenud vähemalt 60 protsenti.

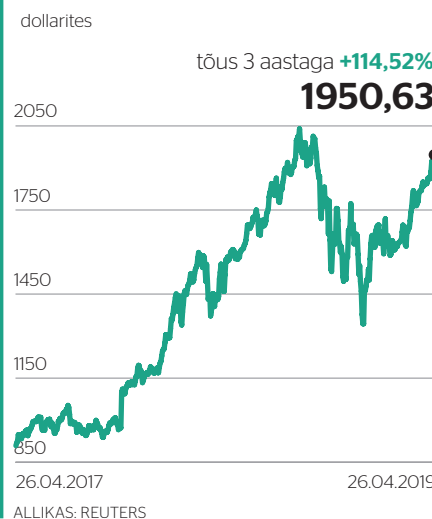
Füüsiliste poodide kategooria, kuhu kuuluvad kassadeta Amazon Go poed ja

raamatupoed, pole seni veel suurt käibe kasvu näidanud. Esimeses kvartalis kasvas müügitulu 1 protsendi võrra. Enamiku segmentist moodustab 2017. aastal ostetud Whole Foods'i poekett, kus on mitu korda suuri sooduskampaaniaid tehtud. Vähenenud müüki jaeäris aitas korvata pilveteenuste müügitulu, mis kasvas 41 protsenti.

Üle ootuste tulemused

Kvartalitulemused olid prognoositust tunduvalt paremad. Kasum aktsia kohta ulatus 7,09 dollarile, analüütikud ootasid 4,72 dollarit. Amazoni aktsia on viimastel päevadel tõusnud, makstes praegu üle 1950 dollari.

Ettevõtte käive kasvas eelmise aastaga võrreldes kokku 17 protsenti, mis on aeglasem kasv alates 2015. aastast, kuid kasumlikkus muutub aina paremaks. Puhaskasum ulatus rekordilise 3,6 miljardi dollarini, tegevuskasum oli 4,4 miljardit ja marginaal tõusis 7,4 protsendini.

HIND
Amazoni aktsia on tänava tublisti tõusnud**NAFTA**

Donald Trump käskis OPECil nafta hinda allapoole tuua

Nafta hind langes reedel ligi 4%, kui USA president Donald Trump ütles ajakirjanikele, et käskis OPECil nafta hinda allapoole tuua, vahendas Reuters.

Trump ütles Andrews'i õhuväebaasis olles ajakirjanikele, et helistas Nafta Eksportivate Riikide Organisatsioonile ning käskis neil nafta hind allapoole tuua.

“Bensiini hind tuleb allapoole. Ma helistasin OPECile ning ütlesin, et te peate hinnad allapoole tooma. Te peate need allapoole tooma,” ütles Trump ajakirjanikele. Ta ei täpsustanud, kellele ta täpsemalt OPECist helistas.

Selline sõnum viis reedel Brenti naftasegu hinna 3,8% allapoole, 71,50 dollarile barrel.

USA Lääne-Teksase nafta hind on langenud 3,9%, 62,66 dollarile barrel.

Nafta hind oli sel aastal tõusnud ligikaudu 40%, kui OPEC ja mitu selle liitlast olid kärpinud tootmismahu 1,2 miljoni barreli võrra päevas ning Venezuela- ja Iraani-vastased sanktsioonid on samuti nafta väljalaset vähendanud.

Möödunud neljapäeval tõusis Brenti naftasegu selle aasta rekordini, 75 dollarini barreli eest, kui Saksamaa, Poola ja Slovakkia peatasid impordi Venemaa suurimast torujuhtimest seoses ühe tootja poolt naftasse lastud klooriga.

Analüütikud on skeptilised selles, et Trumpi OPECile helistamine avaldaks nafta hinnale

pikaajalist mõju. “Ma arvan, et turg peaks olema skeptilisem, sest ma ei usu, et OPEC hakkab iga Trumpi kõne peale tegutsema,” ütles Chicagos asuva Price Futures Groupi analüütik Phil Flynn Reutersile. “Kui me näeksime mõnda tõendit, et OPEC hakkab tootmismahu suurendama, või ütleb, et teeb seda kohe, siis see võib asjaolusid muuda,” lisas Flynn.

Naftakauplejad ütlesid Reutersile lisaks, et nafta hinna langus on osaliselt põhjustatud ka kuulujuttudest, et USA valitsus võiks teha Hiinale erandi ning lubada sellel osta Iraani naftat, mis suurendaks maailmas saadaval olevat naftakogust.

▲ **USA president asumas teele Andrews'i õhuväebaasi.**
FOTO: REUTERS/SCANPIX

ÄRIPÄEV.EE

IPO

Slack tuleb lähinädalatel börsile

Reedel avaldas ärimaailmas populaarsust võitev sõnumivahetuse rakenduse arendaja Slack oma börsile tuleku dokumendid, milles näeb kiiret käibe kasvu, vahendas Reuters.

San Francisco firma Slack Technologies plaanib börsile tulla otsenoteeringuga, nagu eelmisel aastal tuli ka muusikajagamisfirma Spotify.

Slackil oli jaanuari lõpu seisuga üle 10 miljoni igapäevase kasutaja, millest maksvaid kasutajaid oli siiski vaid 88 000. Samal ajal on maksvate kasutajate arv aastaga 2,4 korda kasvanud.

Slacki käive kasvas aastaga 382%, 400,6 miljoni dollarini. Tegevuskulud kasvasid aastaga 49%, 503,5 miljoni dollarini, peamiselt seoses kasvanud müügi- ja turunduskuludega.

Firma kahjum oli 2018. aastal 140,7 miljoni dollarit.

“Ettevõtte on klassikaline tehnoloogiafirma, millel on kiire võimsuse kasvatamise võime,” ütles Florida ülikooli professor ja IPO ekspert Jay Ritter Reutersile.

Maaklerifirma Forge tegevjuht Kelly Rodrigues ütles CNBC-le, et varased investorid ja töötajad on müünud aktsiat 28 dollari juures, mis teeb firma väärtuseks 17 miljardit dollarit.

Slacki suurimate aktsionäride hulka kuuluvad Accel Partners, mis oli ka üks Facebooki ja Dropboxi investoritest, millel on Slackis 24% suurune osalus. 13,3% suuruse osalusega järgneb riskikapitalifirma Andreessen Horowitz, Jaapani SoftBankil on 7,3% suurune osalus.

ÄRIPÄEV.EE

M
MASKU

MAIKUUMUS MASKUS

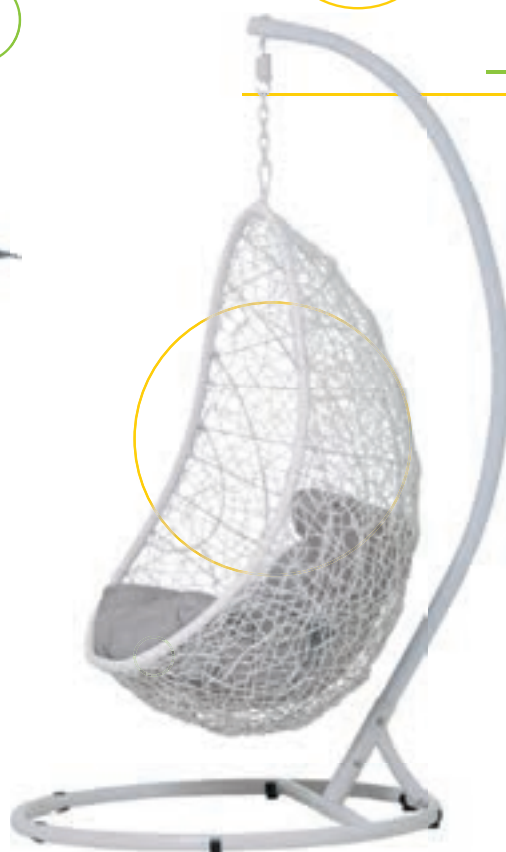
Maikuus ootavad sind eriti palavad pakkumised!

Easy Sun vari **895 €** (1694 €)

Pesä must **795 €** (1895 €)

Adele kiiktool **199 €** (589 €)

Dakota kiiktool **199 €** (559 €)

Dalom kiik **199 €** (559 €)

Washington lounge **995 €** (1395 €)

Trömssä komplekt **795 €** (1589 €)

Washington komplekt **1495 €** (1995 €)

Dallas komplekt **1895 €** (2995 €)

Tara komplekt **2295 €** (2995 €)

Madison nurgadiivan + tumba **995 €** (1344 €)

Nottingham komplekt **1495 €** (3488 €)

Masku Haabersti
Haabersti 1, Tallinn
E-R 10-20, L-P 10-18
Tel: 5800 3683

Masku Lasnamäe
Smuuli tee 43 / Peterburi tee 62a, Tallinn
E-R 10-20, L 10-18, P 10-16
Tel: 633 8929

Masku Tartu
Jõe Keskus, Sõbra 58, Tartu
E-R 10-20, L 10-18, P 10-16
Tel: 776 3067

masku.ee

Pildid on illustreerivad. Kampania kestab kuni 31.05.2019

TULEMUS

Tallinna Vee investorid peavad divid

Tallinna Vee reedel koos kvartalitulemustega avalikustatud 0,75eurone dividend on kaks korda suurem kui aasta varem, kuid investorid polnud sellegipoolest jagatava summaga rahul.

ANU LILL
anu.lill@aripaev.ee**Äripäev**

► Tallinna Vee esimese kvartali tulemused ületasid analüütikute ootusi, aga kohtuvaidlused teevad ettevõtte seisu ebaselgeks.

FOTO: ANDREAS KRALLA

Investor Erkki Rebane ütles, et ootas ettevõtet korralikku dividendi, kuid väljakuulutatud number jäi ootustele alla.

“Olles lugenud börsiteatest Tallinna Vee juhatuse dividendiettepanekut, arvan, et 0,9 euro maksmiseks on võimalused olemas, aga ju siis soovitakse madalat joont hoida. 0,75 eurot on küll parem kui mullu, aga vaimustuma ei pane.” Aktsiaid juurde osta või müüa investor ei plaani, kuna kohtuasjad pole veel klaarid.

Investor Toomas Taube, kes on Tallinna Vee aktsiaid soetanud kaheksa aasta jooksul mitmes osas ning vahel neid ka müünud, on sama meelt.

“Tallinna Vee 2019. aasta esimese kvartali tulemused olid stabiilsed ja ootuspärased. Müügitulu ja puhaskasum näitasid väikest kasvu. Samas tekitas pettumust nõukogu esitatud dividendiettepanek 0,75 eurot aktsia kohta. Seega määrati dividendiks 62% 2018. aasta puhaskasumist. Võttes arvesse kahel eelmisel aastal juba tehtud olulisi dividendikärpeid ning Tallinna Vee jaotamata kasumi suurust, ootas sellel korral lahkemat dividendiettepanekut. Saan aru, et pooleliolevad vaidlused ja ebaselgus veetariifides ei julgusta äriühingut 2018. aasta puhaskasumit tervikuna dividendiks jaotama. Küll aga lootsin, et dividendiks määratakse oluliselt suurem osa 2018. aasta puhaskasumist ja määratav dividend ulatub võimalikult lähedale 1 eurole aktsia kohta.”

Alles mõni aasta tagasi, enne konkurent-sivaidluste algust, oli Tallinna Vesi tuntud kui väga hea dividendimaksja, nimelt aastatel 2011–2016 jäi dividend 0,8–0,9 euro vahemikku ja pikaajaliste investorite meelest oleks saanud dividendi sellele tasemele tagasi tõsta, kuna tulemused olid igati tublid.

Tallinna Vesi kui hea dividendiaktsia oli ka Jaak Roosaare “Rikkaks saamise õpi-

» Lootsin, et dividend ulatub võimalikult lähedale 1 eurole aktsia kohta.

investor
Toomas Taube

ku” üks positiivseid näiteid alustavatele investoritele.

Mis saab edasi?

Toomas Taube lisas, et ootab Tallinna Vee tulevikult selgust ja stabiilsust, et uued veetariifid jääksid seni kehtinud tariifidega võimalikult sarnasele tasemele. “Kasvu oodata oleks selles olukorras liigselt optimistlik. Pigem loodan, et võimalikud tagasilöögid oleks võimalikult väikese mõjuga. Rahvusvahelise vahekohtumenetluse kohta mingeid kindlaid ootusi ja lootusi ei ole. Pigem oleks see meeldiv boonus, kui vahekohtus teeks Tallinna Vee jaoks mingilgi määral positiivse otsuse.”

Juba ligi nädala pärast ehk 3. mail selgub arbitraazikohtu otsus, millest selgub, kas

HIND
Aasta algusest on Tallinna Vee aktsia kallinenud 23%

eurodes

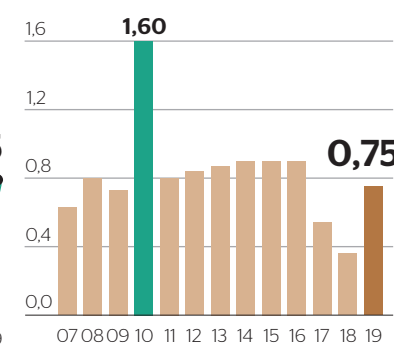

24.04.2014

ALLIKAS: REUTERS

VÕRDLUS
Viimane dividend on investoritele pettumus

Tallinna Vee dividend, eurodes

Uus voodipesu kollektsioon!
www.dreamland.ee

Asume: Ülemiste keskuses, Järve keskuses,
Viljandi Home Gallery's, Rakvere Põhjakeskuses

endi nigelaks

0,33

on kasum aktsia kohta. Dividendi-
tootlus 11,85eurose hinna juures on
6,32%.

veel kindel, kuna enne on vaja teha õigus-
analüüs ning selgitada välja, kas on võimalik
tõendada hinna ülemäärasust.

Erkki Rebane peab sellist hagi mõtte-
tuks. "Kahjunõuet esitavast seltskonnast
ei arva ma suurt midagi. Tallinnast väljas
on tariifid palju kõrgemad. Tegelased otsi-
vad seal lihtsalt oma 10 minutit kuulsust,"
ütles ta.

Toomas Taube arvates pole sellise nõu-
de protsess ja positiivse tulemuse saavu-
tamine hagejatele kerge. "Tallinna Vesi on
ennast näidanud väga tugeva vaidlejana ja
oma õiguste kaitsjana. Seega võib ka veetar-
bijate nõude protsess, kui selline peaks siis-
ki algama, venida väga pikaks ning veetar-
bijatele ei tarvitse see majanduslikku ka-
su tuua. Üksiku veetarbija võimaliku nõu-
de summa on üldjuhul väga väike ning sa-
mas peab veetarbija kandma menetluskul-
lusi," möönis ta.

Tariifivaidlus ei võimalda aktsiat hinnata

LHV Pank peab Tallinna Vee tulemusi igati
heaks, firma suutis näidata ootustest veidi
paremaid numbreid nii käibes kui ka kasu-
mis. Käivet toetas kiire kasv ehitusteenuste
müügis tütarettevõttelt Watercom. Kasum-
likkust mõjutasid küll negatiivselt elektri-
kulude ja saastetasude järsk kasv, kuid seda
aitas kenasti tasakaalustada üldhalduskulude
langus, seda viimast eriti tariifivaidlusega
seotud kulude vähenemisega. Tallinna Vee
edasine perspektiiv sõltub eelkõige tariifivaid-
luse lõplikest tulemustest.

Kuna firma läks hiljuti konkurentsia-
meti vastu uuesti kohtusse, võib vaidlus
kesta veel mõnda aega. Küll aga on konkurentsia-
metil regulatiivseid võimalusi mää-
rata ajutised madalamad tariifid veel en-
ne vaidluse lõppu. "Klientide ühishagi et-
tevõtte vastu enam makstud vee hinna pä-
rast on võimalik, kuid praeguse seisuga tun-
dub mulle selle edukuse tõenäosus samuti
üpris väike. Aga kuna tariifivaidlustel on
palju võimalikke lahendusi, siis kuni tule-
muse selgumiseni oleme otsustanud Tal-
linna Vee aktsia väärtusele hinnangut mit-
te anda," rääkis LHV panga vanemanalüütik
Sander Danil.

Reedel avaldatud majandustulemustest
selgus, et Tallinna Vee müügitulu kasvas esi-
meses kvartalis mullusega võrreldes 4,2%,
14,66 miljoni euroni, ning puhaskasum oli
2,3% suurem ehk 6,68 miljonit eurot.

investorite huve on kahjustatud ja kas kah-
ju tuleb Eesti riigil kompenseerida.

Vaidlus Hollandi ja Eesti vahel sõlmitud
investeeringute soodustamise ja vastastiku-
se kaitse lepingu rikkumise üle kestab juba
enam kui neli aastat ja Tallinna Vesi nõuab
Eestilt 70 miljonit eurot kompensatsiooni.

Raha tagasi saada pole erilist lootust

Selle aasta hakul aktiveerusid ka Tallinna
maja- ja korterielanikke ühendavad liidud
ning kutsusid pealinlasi üles Tallinna Vee
vastu kohturetkete minema, et nõuda tagasi
aastate jooksul liiga kõrge vee tasu.

Ühise hagi suurusjärg võiks küündida
17,5 miljoni euroni. Aprilli keskpaigaks oli
avaldusi pealinlastelt kokku kogunenud
ligikaudu 500, kuid kohtusse minek pole

TULEMUS

USA majandus kasvas oodatust tublisti kiiremini

USA majanduskasv kiirenes
esimeses kvartalis peamiselt
vähenenud kaubandusdefitsiidi ja suurima kaubavarude jää-
gi tõttu alates 2015. aastast, va-
hendas Reuters.

USA majandusministeerium
teatas reedel esimese kvartali
kohta käivad esialgsed sisema-
janduse kogutoodangu and-
med, mis näitasid aasta baasile
viiduna 3,2% suurust majandus-
kasvu. Kasvu mootoriks olid vä-
henenud väliskaubandusdefi-
tsiit, kaubavarude suurenemi-
ne ning valitsussektori inves-
teeringute kasv. Reutersi küsit-

3,2%

kasvas esialgsel and-
metel USA majandus
esimeses kvartalis.

letud analüütikud olid prog-
noosinud esimese kvartali ma-
janduskasvuks keskmiselt 2,0%.

Negatiivse poole pealt tuuak-
se välja, et aeglustusi tarbijate
ja ettevõtete kulutused ning elu-
asemete ehituse investeeringud

vähenesid viiendat kvartalit
järjest. Tarbijakulutuste kaha-
nemise ühe põhjusena tuuak-
se välja USA valitsusasutuste 35
päeva kestnud osaline tööseisak
eelmise aasta detsembri lõpus ja
selle aasta jaanuaris.

2018. aasta neljandas kvar-
talis oli USA majanduse kas-
vutempo 2,2%. Selle aasta tei-
se kvartali lõpuks on USA ma-
jandus näidanud kümme aas-
tat järjest kasvu ning nii pikka
järjestikust kasvuperioodi po-
le USA ajaloos Reutersi andme-
tel veel nähtud.

ÄRIPÄEV.EE

MILLINE VALGUSTI VANNITUPPA?

Kadaka tee 3
Tallinn

LED HOUSE OÜ
www.ledhouse.ee

Parim valik põrandakatteid - LOODUSLIKULT

25 aastat
alfalend
Põrandakatteid ja poritõkked

VILL | SISAL | MEREROHI | DZHUUT (JUTE) | VAIPKATTED
VALMISVAIBAD | PLAATVAIBAD | LINOLEUM
SPORTKATTED | KUMMIKATTED | PORITÕKKED

TALLINNAS: Forelli 10, tel 646 1121

TARTUS: Kauplus Alfalend Põrandakatteid

Aardla 25, tel 736 6185

PÄRNUS: Riia mnt 23,

tel 443 2260, 511 0098

www.vaip.ee

alfalend@alfalend.ee

INDEKSIFOND

S&P 500 haarab maailma palju

▲ Üle kolmandiku S&P 500 indeksi tulust tuleb väljastpoolt USA-d. FOTO: SCANPIX

Kui jutuks tuleb USA suurettevõtetest kokku pandud S&P 500 turuindeks, siis mõtleme automaatselt USA firmade peale. Samas ei ole kõik siiski nii ühene.

MÄRTEN KRESS
investor

Reaalsuses ongi ju tegu just nimelt USA suurettevõtetest kokku pandud indeksiga. See tähendab, et ka seda indeksit järgivad börsil kaubeldavad fondid ehk ETFid peaksid olema justkui ainult USA-kesksed, kokku pandud ainult Ameerika Ühendriikide firmadest. Tõsi, esmapilgul nii tundubki olevat – enamiku S&P 500 indeksist moodustavadki USAs registreeritud firmad.

Traditsiooniliselt määratakse indeksite ja indeksifondide portfelli geograafiline jaotus portfellis olevate firmade asukohariigi järgi. See tähendab, et võetakse aluseks firma registreerimise riik. Seega keskenduvad USA aktsiaindeksid ja indeksifondid neile firmadele, mis on registreeritud USAs, Euroopa aktsiaindeksid ja ETFid neile, mille peakontor asub mõnes Euroopa riigis.

Mille alusel määratakse firmale geograafiline kuuluvus?

Nii oli tavaks päris pikka aega. Samas on globaliseerumine olnud viimasel kümnendil ulatuslik ja kiirenev ning selline lihtsustatud kriteerium on ajale jalgu jäänud. Peamiselt seetõttu, et ettevõtete ühinemiste, ülevõtmiste ja muude taoliste tehingute tõttu on asukohariik muutunud suhteliseks. Mõni aasta tagasi oli väga populaarne näiteks see, kui USA firma ostis ära mõne Euroopas asuva konkurenti, siis registreeriti peakontor ümber Euroopasse, valdavalt Iirimaa. Tegu oli ikkagi justkui USA firmaga, aga maksude optimeerimise eesmärgil valiti registreerimisriigiks nüüd Iirimaa, kus oli mitu korda madalam ettevõtete tulumaksu määr kui USAs.

Traditsioonilise käsitluse korral oleks sellise firma nüüd justkui pidanud S&P 500 indeksist välja heitma, kolis ta ju oma peakontori ja registriaadressi USAst Euroopasse. Samas veidi rohkem süüvides

selgus, et enamikul juhtudest jäid firma aktsiad kaupleva ikkagi mõnele USA börsile, selle firma aktsiate börsireglemendi täitmist kontrollis ikkagi USA finantsjärelevalve ja firma koostas oma finantsaruandeid endiselt USA raamatupidamisstandardide silmas pidades. Seega juriidiline aadress muutus, kuid sisu ja tegutsemispõhimõtted mitte.

Neid asjaolusid hakatigi nüüd juba hea mitu aastat tagasi üha rohkem arvesse võtma. Teisisõnu, enam ei määratud firma geograafilist kuuluvust ainult tema registreerimisriiki, vaid kombinatsioon ametlikust asukohariigist, riigist, mille finantsjärelevalvele see firma allub, millise riigi börsil tema aktsiad kauplevad, kus toimub enamik tema äritegevusest ja millise riigi seaduste alusel toimub finantsraportite koostamine.

See kõik on praeguseks viinud selleni, et kui vaatame S&P 500 aktsiaindeksisse kuuluvate ettevõtete geograafilist jaotust, leiame sealt ka mujal riikides registreeritud firmasid. Praegu saame öelda, et S&P 500 indeksisse kuuluvatest firmadest 99,1% on registreeritud USAs, 0,5% Suurbritannias, 0,3% mõnes Mandri-Euroopa riigis ja ligikaudu 0,1% hoopis Aasia riikides. Samas saab asju vaadata ka pisut teisest nurga alt.

S&P 500 ETFi portfelli jaotus riikide ja regioonide lõikes

Seega standardset jaotuspõhimõtet aluseks võttes moodustavad USA firmad 99,1% S&P 500 indeksist ja enamikust seda indeksit järgivatest ETFidest. Teine võimalus geograafilist jaotust määrata ja mõõta on näiteks müügikäibe alusel. Me teame,

99,1%

S&P 500 indeksisse kuuluvatest ettevõtetest on registreeritud USAs, 0,8% Euroopas ja 0,1% Aasias.

Müügi

Akadeemia

23.05.2019

Olga Meinson

439 € (km-ga 526,80 €)

Aktiivne müük

Miks paljud müügivestlused lõppevad kliendi sõnadega: „Ma mõtlen“?

laiemalt

et S&P 500 indeksisse kuuluvate firma-de puhul on tegu valdavalt rahvusvahelis-te firmadega, mis müüvad oma tooteid li-saks USA-le ka teistes riikides ja regioon-i-des. Uurides nüüd S&P 500 firmade müü-gikäibe jaotust, näeme, et tegu ei ole hoo-piski nii USA-keskse fondiga, nagu esma-pilgul arvata võis.

Kõigi S&P 500 indeksisse kuuluvate fir-made müüginumbreid arvesse võttes ilm-neb, et ligikaudu 62,5% tulust tuleb USAst. See tähendab, et 37,5% ehk rohkem kui kolmandik käibest tuleb tegelikult välis-riikidest. Kõige suurema osakaaluga on siinkohal arenev Aasia (10,0%), euroala riig-id (8,8%), Jaapan (3,5%) ja Ladina-Ameer-i-ka riigid (3,3%).

Geograafiline hajutus USA aktsiafondi sees

Mida see eelnev kõik tähendab? Põhimõt-teliselt seda, et kuigi me soetame S&P 500 ETFi ostes justkui USA firmadest koosneva portfelli, siis äritegevuse mõttes tuleb pea 38% portfellis olevate firmade käibest siis-ki muudest riikidest. Seega puhtalt majan-dustsükli riski silmas pidades sõltub 62% käibest USA majanduse käekäigust, aga li-gi 38% muu maailma majanduse ja tar-bijate käekäigust. Eks lõppude lõpuks on ka need kaks asja praeguses globaliseeru-nud maailmas omavahel seotud, kuid väi-ke erisus ja vähemalt ajaline nihe tsüklites siiski jääb.

S&P 500 ettevõtete müügikäibe numb-reid analüüsid saame astuda sammuke-se veelgi kaugemale. Kuna tegu on valda-valt rahvusvaheliste firmadega, siis ei lae-ku müügitulu kaugeltki mitte ainult nen-de firmade nii-öelda koduvaluutas ehk USA dollarites. Käibenumbritesse süüvi-des ilmneb, et ligikaudu 71% S&P 500 ette-võtete käibest tekib USA dollarites, mille-le järgneb 6% osakaaluga müügitulu euro-des ja 4% Hiina jüaanides. Jaapani jeenis ja Suurbritannia naelsterlingis laekuvad ar-ved moodustavad mõlemad ligikaudu 3% ja Kanada dollari müügikäive 2%.

Selge on see, et majandussektorite löi-kes on välismaalt laekuva ja välisvaluu-tas laekuva tulu osakaal päris erinev. Kõi-ge globaalsema ulatusega on selgelt teh-noloogiasektor. Seal on välismaise müügi-tulu osakaal kõige suurem. Näiteks Micro-softi kogu müügitulust moodustab USA turu käive umbes poole, Amazonil kaks kolmandikku, kuid Apple'i ja Facebooki puhul jääb kodumaine müügitulu vasta-valt 37% ja 44% piirimaile. See tähendab, et need kaks firmat saavad enamiku oma käibest mujalt kui USA turult.

Teisalt kommunaalettevõtted, kinnis-

62,5%

S&P 500 indeksisse kuuluvate firmade käibest tuleb USAst.

71%

S&P 500 ettevõtete käibest tekib USA dollarites.

varafirmad ja finantssektori ettevõtted ge-nereerivad suurema osa tulust USAs ja dol-larites.

Kuidas on lood USA väikefirmadega?

Rahvusvaheline haare tundub justkui ole-vat suurfirmade pärusmaa. Seega on loo-giline, et suurettevõtteid koondavas S&P 500 indeksis on firmasid, mis saavad päris palju tulu välismaalt. Kuidas aga on lood väikefirmadega? Kas sinna investeerides on tegu justkui suurema panustamisega USA siseturule ja USA tarbijale?

Vastus on jah ja ei. Tõsi, võttes aluseks Russell 2000 indeksisse kuuluvad USA väi-kefirmad, saame öelda, et välismaise müü-gikäibe osakaal on oluliselt väiksem kui suurfirmade puhul. Samas ei ole see osa-kaal kaugeltki kaduvväike. Kui S&P 500 firmade puhul moodustas kodumaine müügitulu ligikaudu 62% käibest, siis Rus-sell 2000 indeksisse kuuluvate väikefirma-de puhul on selleks numbriks 77%. See tä-hendab, et siiski peaaegu neljandik müü-gitulust laekub ka väikefirmadele piiri ta-gant.

Väikefirmade puhul on sarnaselt suurte ettevõtetega välismaise müügikäibe poo-lest esirinnas areneva Aasia riigid (4,2%), euroala riigid (4,0%) ja Ladina-Ameerika riigid (2,3%).

Seega, kuigi me võime USA ETFi väl-ja valides arvata, et investeerime ainult USA firmadesse, siis globaliseerunud maa-ilmas seda päris üheselt enam öelda ei saa. Veelgi enam, ärilises mõttes sõltuvad pealtnäha vaid USA firmadele keskendu-nud laiapõhjaliste ETFide portfelli kuulu-vad ettevõtted ligikaudu 23–38% ulatuses välismaal genereeritud müügitulust.

On see nüüd hea või halb? Raske öel-da. Üks on aga selge, USA aktsiatele kes-kendunud ETFid on tegelikult geograafiliselt hoopis rohkem hajutatud, kui nimi se-da ütleb.

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00		500

Inbank AS Niine 11, 10414 Tallinn, www.inbank.ee

BALTI ETTEVÕTETE EMITEERITUD VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	lunastamine	kupongi-määr	intressi-maksed	nominaal, €	emissiooni-maht, €	kauplemis-koht
Creditstar	EE3300111517	1.06.2019	8,00%	kvartaalne	1 000	1 000 000	-
Creditstar	EE3300111533	1.06.2020	11,00%	kvartaalne	1 000	25 000 000	-
Storent Investments	LV0000802304	30.06.2020	8,00%	kvartaalne	100	10 000 000	Riia börs
Endover Aurora Nova	EE3300111582	14.12.2020	11,00%	kvartaalne	100	10 500 000	-
Endover Fabrik	EE3300111491	17.10.2020	11,00%	kvartaalne	100	7 500 000	-
luteCredit Europe A11	EE3300111442	15.02.2021	12,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Creditstar	EE3300111525	1.06.2021	12,00%	kvartaalne	1 000	10 000 000	-
PlusPlus Capital	EE3300111509	31.08.2021	10,00%	kvartaalne	100	5 000 000	-
Magnetic MRO	EE3300111608	21.12.2021	8,00%	kvartaalne	100	8 000 000	First North
Mainor Ülemiste	EE3300111343	5.04.2023	5,50%	kord poolaastas	100	10 000 000	First North

Tabel on esitatud turuülevaate andmiseks ja ei ole käsitletav väärtpaperite pakumisenä.

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 230, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

REKLAAM

REKLAAM

TÖLGE LK. 23

PÕLEVKIVITUHKADE VÄÄRINDAMISE PROJEKTIJUHT

Rootsi keskkonna- ja taaskasutusettevõtte Ragn-Sells otsib oma meeskonda põlevkivituhkade väärindamise projektijuhti. Ragn-Sells on koostöös teadlastega jõudnud lahendusteni, kuidas põlevkivituhkasid väärindada ja seeläbi nende ökoloogilist jalajälge vähendada. Nüüd otsime projektijuhti, kes oleks liidriks ja eesvedajaks laboritulemuste tööstuslikus testimises.

Vajame suurte tööstusprojektide arendamis- ja juhtimisekogemuse inimest, kellel oleks lisaks suurepärastele tehnoloogilistele ja inseneeriateadmistele ka suurepärase kommunikatsiooni juhtimise oskused, et suhelda erinevate osapooltega – riigi, omavalitsuse ja rahvusvaheliste teadlastega. Tule kandideeri, see on ainulaadne väljakute. See on töö, mis muudab maailma.

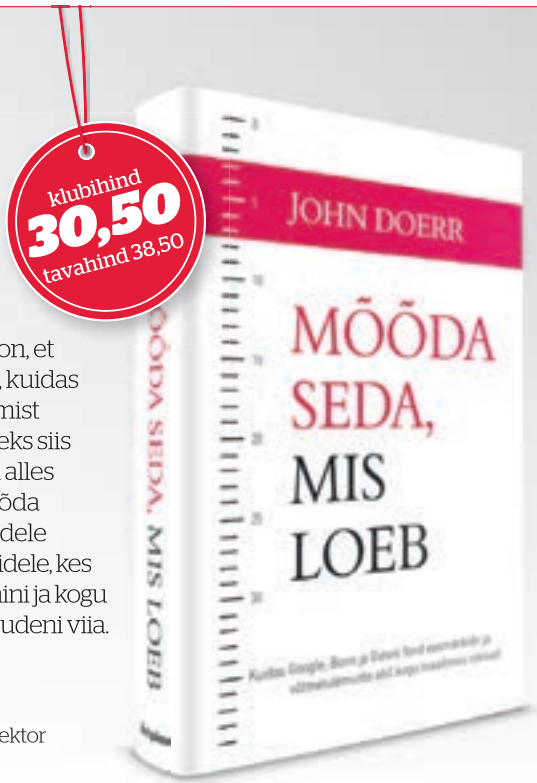
Kandideeri www.manpower.ee kaudu. CVd koos motiivatsioonikirjaga ootame hiljemalt 06.05.2019.

“

„Mõõda seda, mis loeb“ selgitab, kuidas eesmärgid kohe oodatavate tulemustega siduda ning mille poolest selline lähenemine erineb tavapärasest eesmärgipõhisest juhtimisest. Raamatu suur väärtus on, et selles leidub ridamisi elulisi näiteid, kuidas ettevõtjad on tulemuseesmärgistamist juba edukalt rakendanud. Olgu selleks siis suurettevõtted (näiteks Google) või alles alustanud ettevõtjad. Soovitan „Mõõda seda, mis loeb“ käsiraamatuks kõikidele tipp-, keskastme ja esmatasandijuhtidele, kes tahavad oma organisatsiooni kiiremini ja kogu meeskonda haaravalt järgmistele tippudeni viia.

Paavo Siimann

TalTechi ärikorralduse instituudi vanemlektor

Äripäeva raamatuklubi

pood.aripeev.ee/raamatud

Äripäeva

radio

92,4

Ausalt ja kartmatult

Investor Toomase tund

Kuhu tüürib Eesti majandus?
Mis saab rahapesu uudistest räsitud pangandusturust?
Kas laenu-turg kuumeneb?
Mis tagajärjed toob teise samba lõhkumine?

Investor Toomase küsimustele annab vastuseid Swedbank Eesti juht Robert Kitt.

Kuula teisipäeval kell 11.

radio.aripeev.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Üllatavad numbrid
lõunanaabrite juurest

Üks sage kriitika ühisrahastusportaalide kohta on, et tuleb muret tunda portaalide enda püsimise pärast.

Alustavate finantsettevõtete tegutsemis-numbrid ei pruugi üleliia entusiasmi tekitada ja kahjumis tegutsemine on algusaastatel tavapärane. Näiteks Eesti vanim ühisrahastusportaal Bondora jõudis kasumisse alles paar aastat tagasi, enne seda pea kümme aastat suunati kogu raha kasvu ja ettevõtte ehitamisse.

Olin mõtetes valmis selleks, et Minto-se portaal, mille kaudu ise suurema hulga oma ühisrahastusinvesteeringuid paigutanud olen, agressiivse kasvu tõttu kasumlikku tulemust ei näita. Seda suurem oli minu heameel, kui avaldatud ülevaatest vaatab vastu 13 000 euro suurune netokasum.

Muidugi on 2017. aasta 196 000eurose kasumiga võrreldes tegemist märkimisväärsel kukkumisega, aga vaadates, kui palju Mintos on mahtu kaasanud, kui palju laenukontoreid ja investoreid lisanud, ei ole millegi üle imestada.

Uuri iga portaali tausta

Kuna ühisrahastusportaale on üha tempokamalt juurde tekkinud, tasub igal investoril kriitiliselt mõelda, kas portaal on piisavalt hästi juhitud ja kapitaliseeritud, et ka raske aeg üle elada. Seetõttu on mul ka väga hea meel kõikide nende portaalide üle, kes oma kodulehel majandusaasta aruande avalikult üles riputavad, et investorid ei pea ise seda infot kuskile otsima minema.

Lisaks üldisele kasuminumbri-le, mis on ehk isegi väheoluline, saab raportist palju väärtuslikku infot selle kohta, mida portaal plaanib lähiajal ette võtta. Minto-se ülevaatest saab näiteks teada, et on võetud suund sellele, et 2019. aastal hakata pakkuma nii pangakontot kui ka pangakaarti – selleks juba ettevalmistused käivad ja maksevahenduse loaga tegeletakse. Uute plaanide rahastamiseks on ka eelmise aasta lõpuks 5 miljonit eurot A-seeria rahastust kaasatud.

Ühe ühisrahastusportaali kasv on õrn

TASUB TEADA
Mintos kasvas aastaga jõudsalt

Ühisrahastusplatvormi näitajad aasta lõpu seisuga

	2017	2018
investorite arv	43 457	98 546
aastaga rahastatud laenud, mln €	332,3	1044,4
kumulatiivne laenumaht, mln €	441,6	1486
töötajaid	36	59
laenukontoreid turul	27	58
netokasum, €	195 749	13 496

ALLIKAS: MINTOS

„Ühe ühisrahastusportaali kasv on õrn tasakaal numbrite vahel. Korraga on vaja suurendada nii investorite hulka ja nendelt investeeritavat raha kui ka lisada juurde laenukontorite pakkumist, mis oleks investoritele ka huvipakkuva intressiga.

tasakaal numbrite vahel. Korraga on vaja suurendada nii investorite hulka ja nendelt investeeritavat raha kui ka lisada juurde laenukontorite pakkumist, mis oleks investoritele ka huvipakkuva intressiga.

Mintose investorite hulga kasv oli eelmisel aastal märkimisväärne – investorite arv kahekordistati ja aasta lõpuks oli registreeritud investoreid pea 100 000. Täna-se seisuga on investoreid juba üle 130 000 ehk aasta lõpuks võib ennustada suurusjärku 200 000 investorit.

Laenusumma töötab kahekordistuda

Nii suurt kasvu vedades on vaja ka püsivalt meeskonda suurendada. Aastaga liiguti 36 töötajalt 59-le ehk ka meeskond sisuliselt kahekordistus. Kuna kõige sellega on käinud kaasas hüppeline laenumahu kasv, siis tundub, et investeering meeskonda on ära tasunud.

Kui 2018. aastal rahastati veidi üle ühe miljardi euro väärtuses laene, siis praeguseks on aasta esimese nelja kuuga rahastatud juba üle 660 miljoni euro laene ja poleks ka uskomatu, kui aasta lõpuks eelmise aasta tulemus kahekordistatakse.

Minule andis raporti lugemine meelekindlust, et võin Mintost ka edaspidi usaldada. Ettevõtte on siht silme ees, see kasvab igal rindel ja plaanid on suured.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus.

PORTFELL
Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

-0,2%

väärtus 326 499,59 eurot
68% aktsiad / 18% raha / 11% võlakirjad / 3% ühisrahastus

Altria	2,7
Danske Bank	1,5
Tallink	1,4
Berkshire Hathaway	1,1
Ryanair	1,1
Baltic Horizon	1,0
Microsoft	0,6
EWZ	0,4
Tallinna Sadam	0
Apple	-0,5
EFTEN Real Estate Fund III	-0,6
Equinor	-0,74
Facebook	-0,9
LHV	-0,9
Lerøy Seafood	-1,0

Viimased tehingud

Ostis 23. aprillil 450 Danske Banki aktsiat hinnaga 126,7 DKK (16,97 €) aktsia kohta. Tehingusumma 7647,9 € ja tehingutasu 14 €.
Müüs 2. aprillil 400 Swedbanki aktsiat hinnaga 13,72 € aktsia kohta. Tehingusumma oli 5488,05 € ja tehingutasu 14 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee.

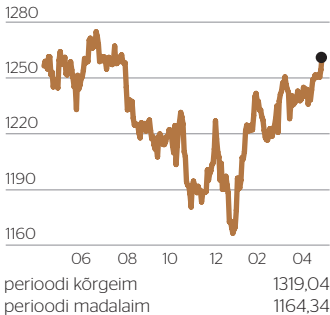
OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

1261,7

+0,58% ▲

KÜTUSEMÜÜK

Nestelt oodatust nõrgemad tulemused

Soome biokütuste tootja ja naftarafineerija Neste teatas reedel oodatust suuremast kvartalikasumi langusest USA Venezuela-vastaste sanktsioonide tõttu, vahendas Reuters.

Neste ärikasum langes aastaga 6%, 378 miljonile eurole, mis jäi allapoole analüütikute keskmist ootust 397 miljoni euro juures. Nynase ettevõtte, kus Nestel on 49,99% suurune osalus, tõi Nestele esimeses kvartalis 31 miljonit eurot kahjumit. Venezuela riikliku naftafirma PDVSAga loodud ühissetevõtte kannatas USA valitsuse sanktsioonide all, mis takistas nafta vedu Euroopasse. Neste teatas, et taastuvate energiaallikate üksuse esimese kvartali käive kasvas aastaga 28%, 973 miljoni euroni, ning selle üksuse ärikasum kasvas 14%, 337 miljoni euroni. Taastuvate energiaallikate äriüksus andis vaid 26% Neste kvartalikäibest, kuid koguni 89% ärikasumist. Neste aktsia, mis jõudis aprillis rekordilise 33,33 euro tasemeni, langes reedel 2,1% 31,54 euroni. Viimase aastaga on Neste aktsia tõusnud 50%.

PANE TÄHELE

Slack tuleb lähinädalatel börsile Spotify viisil.

Donald Trump käskis OPECit nafta hinda allapoole tuua.

Uberi börsidebüüt on ettevõtte turuväärtust allapoole toonud..

BÖRSIKAUBAD

Kütused	26.04	Värvilised metallid	25.04
USD		USD/t	
Nafta IPE, bbl	72,15	Alumiinium LME	1835,5
Nafta NYMEX, bbl	63,3	Vask LME	6401,75
Mootoribensiin, t	724	Plii LME	1953
Diislikütus, t	629,25	Nikkel LME	12418
Kerge kütteõli, t	613	Tina LME	19950
Masuut (1% väävel), t	412,5	Tsink LME	2777,5
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,61		
Põllumajandus	26.04	Väärismetallid	26.04
nael = 453,59 g		USD/units, units = 31,105 g	
Kohv NYBOT, USc/nael	92,4	Kuld COMEX	1285,85
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	339,7	Plaatina NYMEX	894,5
Kakao NYBOT, USD/t	2294	Palladium NYMEX	1464,5
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	166	Hõbe COMEX	15,06
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	370,25		

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,583	Singapuri dollar	SGD	1,519
Bulgaaria leev	BGN	1,956	Suurbritannia nael	GBP	0,863
Hiina jüaan	CNY	7,505	Sveitsi frank	CHF	1,136
Hongkongi dollar	HKD	8,741	Taani kroon	DKK	7,465
India ruupia	INR	77,86	Tai baat	THB	35,595
Jaapani jeen	JPY	124,43	Tšehhi kroon	CZK	25,685
Kanada dollar	CAD	1,499	Türgi liir	TRY	6,618
Korea won	KRW	1291,06	Ungari forint	HUF	322,43
Norra kroon	NOK	9,679	USA dollar	USD	1,115
Poola zlot	PLN	4,295	Bitcoin/USD	USD	5176,99
Rumeenia leu	RON	4,754			

EUR/SEK ▼
10,608

EUR/RUB ▲
72,331

BÖRS

Tallinn	26.04	Helsingi	26.04
aktsia		aktsia	
	hind, EUR		hind, EUR
Arco Vara	1,150	0,00	0
Baltic Horizon Fund	1,345	1,04	27090
Baltika	0,106	0,00	6840
EFTEN Real Estate Fund III	18,2	-0,55	24920
Ekspress Grupp	0,910	0,00	570
Harju Elekter	4,700	-1,05	8830
LHV Group	10,800	-0,92	13410
Merko Ehitus	10,200	0,00	53460
Nordecon	0,950	0,00	33750
PRFoods	0,550	1,85	2220
Pro Kapital Grupp	1,480	0,00	360
Silvano FG	2,630	0,38	2320
Skano Group	0,575	0,00	0
Tallink Grupp	1,085	1,40	55700
Tallinna Sadam	2,130	0,000	60930
Tallinna Vesi	11,850	2,16	57180
Tln Kaubamaja	8,500	0,95	65560
Trigon PD	0,510	0,00	0

Riia

aktsia	26.04
	hind, EUR
Grindeks	11,5
Latvijas Gaze	10,4
Olainfarm	5,84
SAF Tehnika	3,44

Tallinna Vesi ▲
+2,16%

Harju Elekter ▼
-1,05%

Vilnius

aktsia	26.04
	hind, EUR
Apranga	1,820
Novaturas	8,400
Klaipedos Nafta	0,431
Linas Agro	0,099
Panevezio Statybos Trestas	0,775
Rokiškio Suris	2,640
Siauliai Bankas	0,445
Snaige	0,179

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised ja turuülevaade:
www.aripaev.ee/investor

25
AASTAT
EESTI OMA ETTEVÕTE

AVATUD
UUS
SALONG!

Aiamööbli komplekt PACIFIC 990€

PREMIUM AIAMÖÖBLI SARJAD

PerfectGarden by Home4you kollektsioon koondab PREMIUM klassi tooteid, mille märksõnadeks on naturaalsed materjalid, elegantne disain ja vastupidavus. Sari moodustab terviku, tooteid omavahel kombineerides on võimalik leida täislahendus oma suvise elutoa sisustamisel.

Aiamööbli komplekt RAINBOW 1590€

Aiamööbli komplekt ROYAL 5222€

Varikatus SUNSET 1490€

Aiamööbli komplekt HENRY 765€

Aiamööbli komplekt CAPTAIN 890€

Aiamööbli komplekt ARKAS 1390€

Aiamööbli komplekt KATALINA 1974€

Aiamööbli komplekt KATALINA 1990€

Aiamööbli komplekt EDEN 1490€

TASUTA TRANSPORT ÜLE EESTI!

Meie kauplused üle Eesti:

UUS SALONG: Linamäe tee 12, Tännassilma Tehnopol tel 6393939

TALLINN: Home4you Rocca al Mare keskus, tel 665 9091
Home4you Tähesaju City, tel 53 089 129
Home4you Laagri Maksimarket, tel 58 606 011

RAKVERE: Home4you Põhjakeskus, tel 52 09 511
JÕHVI: Home4you Jewe mööblimaja, tel 58 501 288
NARVA: Home4you Fama keskus, tel 58 501 287
TARTU: Home4you Tartu E Kaubamaja, tel 58 501 286
PÄRNU: Home4you Sillakeskus, tel 53 317 751

www.home4you.ee

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA KUTSUB

Eesti ettevõtteid osalema koolitustel, mille eesmärgiks on aidata Eesti, Läti ja Soome puitmajade, mööbli jm puidust ehitus- ja sisustustoodete tootjad Hiina turule.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

8. mai

“Is China on Your Radar?”

Koolitajad: **Domenico Di Liello** ja **Helen Ju** (EL VKE keskus Pekingis)

Esimesel koolitusel räägitakse Hiina ärikultuurist, tehakse ülevaade puidusektori võimalustest ning antakse praktilisi näpunäiteid, kuidas Hiina ettevõtetega koostööd alustada.

Lisainfo: www.koda.ee/sundmused/seminar-china-your-radar

11. juuni

“Company Experience: Entering the Chinese Market”

Koolitaja: **Xiao Fei**, Saaremaa Houses Hiina tehase juht

Teisel koolitusel võtame käsile juba ettevõtete reaalsed kogemused ning uurime, mida teha ning mida mitte teha. Oma kogemusi jagab Saaremaa Houses Hiina tehase juht.

LEF Network to China on Läti-Eesti-Soome ühisprojekt, mille eesmärgiks on arendada lisandväärtusega puidutoodete (majad, sisekujundus- ja ehitusmaterjalid, puitmööbel, aknad-uksed jne) ekspordi Hiina, pannes rõhku just väike- ja keskmise suurusega tootjate toetamisele. Projekti tegevuste hulgas on Eesti, Läti ja Soome ettevõtete ühised kontaktreisid Hiina, osalemine ühisstendiga erialamessil, sektorit tutvustavate hiinakeelsete materjalide koostamine, ekspordikoolitused, turu-uuringud, kohapealne tugi, et jõuda õigete partneriteni Hiinas ja aidata ettevõtetel arendada välja oma võrgustik. Kõigi projekti tegevustega on võimalik veel liituda!

Lisainfo: **Liisi Kirschenberg**, eksporditeenuste koordinaator · +372 604 0093 · liisi@koda.ee

EST. 1973
VÄRSKA
ORIGINAAL

UUS

Vurtsvasser

PUHAS MAHL + LOODUSLIK MINERAALVESI

Värška Vurtsvasser on värskendav ja maitsev gaseeritud mahl, segatud Eesti parima mineraalveega, milleks on loomulikult Setomaalt Natura kaitsealalt ammutatud Värška looduslik mineraalvesi. Ei ole lisatud grammigi suhkrut, säilitus- ega värvaineid. Värška Vurtsvasser sobib maitsvate roogade kõrvale, trennikotti või niisama värskendavaks janukustutuseks, sest juues Värška Vurtsvasserit omandad organismile kasulikke mineraalaineid loomulikult moel. **Värskenda keha ja vaimu – kasulikult ja maitvalt!**

MOBECOR.EE
MÖÖBLIPOED

KOMPLEKTEERI OMA SOOVIDE KOHALELT
SOBIVAS MÕÕDUS KÖÖGIMÖÖBEL.

Paljud tooted kohe laos olemas

NURGADIIVANID | RIIDEKAPID | KUMMUTID
MADRATSID | KONTORIMÖÖBEL

MAIS HINNAD VEELGI SOODSAMAD!

Tutvu valikuga mobecor.ee

Kõrgeim teeninduse tunnustus

ValgeKlaar

Premium Service Provider

Mustamäe tee 3A | Tartu mnt. 50A